

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

TOPLUMA KATILIM ARACI OLARAK DANS

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ceren TERCAN

Balıkesir, 2016

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

TOPLUMA KATILIM ARACI OLARAK DANS

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ceren TERCAN

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Murat Özkul

Balıkesir, 2016

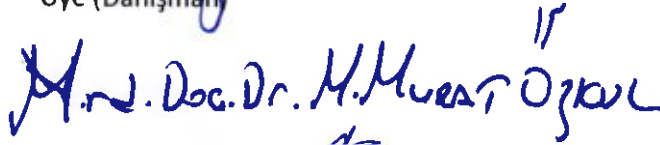
T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Sosyoloji..... Anabilim Dalı'nda 2012/2541907 numaralı Ceren TERGAN in hazırladığı "Topluma Katılım Aracı Olarak Dans" konulu DOKTORA/YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 28.12.2015 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ/OY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Başkan

Üye (Danışman)

M. M. Mustafa Özgür

Üye

Doç. Dr. Fehri Gök

Üye

Üye

Prof. Dr. Kadir Çayır

Üye

Üye

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylım.

04./02/2016

Enstitü Müdürü
Doç. Dr. Halil İbrahim ŞAHİN

ÖNSÖZ

“Topluma Katılım Aracı Olarak Dans” adlı tezi yazmamdaki amaç: Dansın, bireyleri sosyalleştirirken, hayatımızı sürdürebilmemiz için şart olan toplumla uyumlu yaşamayı sağlayarak, aidiyet duygusunu tatmin ettiğini, bu sebeple de insan psikolojisine iyi gelerek; bireyin, diğer toplumsal alanlara katılımına yardımcı olduğunu ortaya koymak. Toplumda yetkinliği az olan bireyler üzerinde, dans yoluyla topluma kazandırma yönteminin uygulanabilirliğini artırmak.

Bu çalışma, sosyolojinin “Beden Sosyolojisi” ve “Sanat Sosyolojisi” alanlarına ve psikolojide de “Sosyal Psikoloji” alanına olumlu katkılar sağlayacaktır. Çok sayıda literatürde var olan bilgilerin cımbızlanması sonrasında; bu bilgilerin ve bu alandaki gözlem ve deneyimlerimin harmanlanması sonucu özgün bir çalışmadır. Bireyi sosyalleştirmede eğlenceli bir yol olan ve bireyin toplumsal hayata katabilme oranını artıracığına yönelik bir çalışma olmasından ötürü önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın hazırlanışı boyunca, eleştiri ve yorumlarıyla kalıplardan kurtulup, çok yönlü ve geniş pencereden bakabilmemi sağlayan; araştırmaya ve sorgulamaya teşvik eden; tezimin sosyal bilimsel bir araştırma olması hususunda bana destek olan; yazmak istediğim konuyu tamamen kabullenip, değiştirmeye çalışmadan yazmama fırsat veren, değerli tez danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Murat Özkul’a; değişik bakış açısıyla bana yol gösteren ve “Beden Sosyolojisi” hakkında bilgilerini sunarak tezime önemli katkılar sağlayan değerli hocam Prof. Dr. Kadir CANATAN’a, tez sürecinde eksikliklerimi göstererek özgün bir çalışma ortaya çıkarmamı sağlayan Doç. Dr. Fahri ÇAKI’ya, her yönden bana destek olarak, izlemem gereken yol ve metotlar hakkında beni bilgilendirerek, motive eden ve çalışmamı bitirmeye teşvik eden ev arkadaşım Roza SÜLEYMANOĞLU’na, yardım ve katkılarından ötürü teşekkür ederim.

CEREN TERCAN

ÖZET

TOPLUMA KATILIM ARACI OLARAK DANS

TERCAN, Ceren

Yüksek Lisans, Sosyoloji Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Murat Özkul

2016, Sayfa

“Topluma Katılım Aracı Olarak Dans” başlıklı tez çalışması: Günümüz teknolojisi toplumlarında, giderek yalnızlaşan, kendi iç dünyası içerisinde ya da sanal alemde yaşamaya başlayan bireyin, toplumsal hayattan kopuk durumuna çözüm olarak yazılmıştır. Tezin genelinde sanat dallarından birisi olan dans sanatının, bireyi sosyalleştirmedeki etkisi üzerinde durulmuştur. Dans tarihinden başlayarak dansın dünden bugüne geçirdiği evrim ve serüvenler konu alınmıştır. Dansın, toplumsal kültürü diğer nesillere aktarmadaki önemi anlatılmıştır. Ayrıca bireye grup bilinci aşılayarak biraraya gelmelerini sağlayan dansın, toplumu bütünleştirici özelliğinden bahsedilmiştir. Düğünlerin bireyi biraraya getiren özelliği; dünya çapında yapılan dans karnavallarının da, farklı kültürlerden gelen insanları birbiriyle kaynaştırdığı anlatılmıştır. Hastaların sosyalleşmesi amaçlı yapılan projelerde, bireylerin dansla hayata tutulmalarından bahsedilmiştir. Bu tezin amacı; bireyi yeniden toplumsal hayata kazandırmada dans sanatının etkinliğini kanıtlamak ve kullanılabilirliğini artırmaktır. Bu konuda yazılmış fazla çalışma olmadığından alanında yapılmış özgün bir çalışmadır. Dansın toplumsal birlik ve beraberliği sağlamadaki rolünün oldukça büyük olduğu sonucuna varılmıştır. Dans, Bireyin temel ihtiyacı olan, aidiyet duygusunu tamamlayarak, insan psikolojisine iyi geldiği saptanmıştır. Dans eylemini gerçekleştirerek toplumsal hayata yeniden katılım sağlayabilen bireyin, toplumun diğer alanlarına da karıştığı, sosyalliğinin ve

başarısının arttığı saptanmıştır. Dansın, bireyin psikolojisini olumlu yönde etkilediği, bu sayede sosyal bedenini yeniden yapılandırarak, toplum tarafından kabul gören yeni bir sosyal beden haline geldiği saptanmıştır. Bu durumun bireye toplumsal kimlik kazandırdığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler:Dans, Sanat, Beden, Toplumsal Katılım, Sosyalleşme, Toplumsal Kimlik

ABSTRACT

"DANCE AS A MEANS OF PARTICIPATION IN THE SOCIETY"

TERCAN, Ceren

Post Graduate Education, Department of Sociology

Thesis Adviser: Ass. ProfDr Murat Özkul

2016, Pages

The Thesis Study with the title “Dance As Means Of Participation In The Society”: It was written for offering a solution to the state of being detached from the social life of the individual who becomes more lonely as time passes in today’s societies of technology, and started living in his/her inner world or in the cyber world. The socialization effect of the dance, which is one of the branches of art, on the individual is frequently accentuated in the thesis. Beginning with the history of dance, its evolution and adventures are metioned. The importance of the dance in the transfer of the culture to the next generations is told. Besides that the characteristics of integrating the society of the dance which ensures to league together by instilling the group consciousness. The characteristics of the weddings bringing together the individual ; and the dance carnivals fraternising the human beings from different cultures are recited. In the prepared projects aiming the socialisation of the patients it is told about holding on to life by patients with help of dance are mentioned. Purpose of this thesis is to prove the efficiency of the art of dance in retrieving the individual to the social life de novo and to increase its utilisation. Because not many written studies were available in this subject it is a genuine study in this field. It is concluded that the role of the dance in ensuring the social unity and integrtly is highly considerable. It is determined that it makes the human psychology better by completing the sense of belonging which is a basic need of the individual. The

individual who participates in the social life de novo by realising the action of dance participates in the other aspects of the social life, becomes more socialized, and it is found that his/her success was increased afterwards. It is found that the dance affects the psychology of the individual positively, thus he/she restructures his/her social identity and turns a newsocial identity accepted by the society. It is concluded that this situation helps the individual to develop a social identity.

Keywords: Dance, Art, Body, SocialParticipation, Socialisation, Social Identity.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT	VI
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
TOPLUMA KATILIM ARACI OLARAK DANS	1
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Araştırma Konusu.....	2
1.2.Araştırmanın Önemi.....	2
1.3.Araştırma Problemi	3
1.4.Literatür Özeti	4
1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
1.6.Araştırmanın Amacı.....	7
1.7.Kuramsal ve Kavramsal Çerçeve	7
1.8.Yöntem.....	9
İKİNCİ BÖLÜM.....	12
TOPLUMSAL KATILIM, DANS, SANAT VE BEDEN	12
1.MODERN TOPLUMDA TOPLUMSAL KATILIM	13
2.SANAT	16
3.DANS ÜZERİNE	19
3.1.Dansa Genel Bakış.....	19
3.2.Dansın Kökeni ve Gelişimi	21
3.2.1.İlkçağ ve Dans.....	23
3.2.2.Ortaçağ ve Dans	23
3.2.3.Yeniçağ ve Dans	25
3.2.4.Yakınçağ ve Dans.....	27
3.3.Dans Etmemizin Sebepleri	31
3.3.1.İnsanların Dans Etmesindeki Dinsel Boyut.....	31
3.3.2.İnsanların Dans Etmesindeki Bilimsel Boyut	33
3.3.3.İnsanların Dans Etmesindeki Psikolojik Boyut	34
3.3.4.İnsanların Dans Etmesindeki Sosyolojik Boyut	35
3.4. Dans Ve Mutluluk Arasındaki Bağlantı	36

4.BEDEN ÜZERİNE	37
4.1.Beden	37
4.1.1.Sosyolojik Beden	38
4.1.2.Beden ve Mekan	40
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	42
BİREYİN TOPLUMSAL KATILIMINI SAĞLAMADA DANS OLGUSU	42
1.TOPLUMA KATILIM ARACI OLARAK DANS.....	43
1.1.Katılım ve Sosyalleşme	44
1.1.1.Siyasete Alternatif Bir Toplumsal Katılım Aracı Olarak Dans	44
1.1.2.Dansa Katılımın Bireyler Üzerindeki Etkisi	47
1.1.2.1.Dansa Katılımın Sosyal Etkileri	48
1.1.2.2.Dansa Katılımın Psikolojik Etkileri	49
1.1.3.Dansa Katılımın Sosyalleşmedeki Yeri ve Önemi	50
1.1.4. Sosyal Kimlik Oluşumunda Dansın İşlevi	51
2. DANS VE İLETİŞİM.....	52
2.1.Genel Olarak İletişim Türleri	54
2.2.Kelimelerin Yetmediği Yerde Dans.....	54
2.3.Evrensel İletişim Türü Olarak Dans	56
2.4.Dans ve İletişimin İşlevini Etkileyen Etmenler	57
3.TOPLUMSAL HAYATA KAZANDIRILAN BİREY.....	58
3.1.Dans Kurslarıyla Topluma Kazandırılan Birey.....	59
3.2.Dans Terapisi Yoluyla Topluma Kazandırılan Birey	61
3.3.Çeşitli Özre Sahip Olan Bireyin Dansla Topluma Kazandırılması.....	63
3.4.Bireyin Topluma Katılmasında Örnek Projeler	64
3.4.1.Otizmle Dans Projesi	65
3.4.2.Kanserle Dans Projesi.....	66
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	67
TÜRKİYE ve DÜNYA’DA DANSIN TOPLUMSAL KATILIM SAĞLADIĞININ GÖSTERGELERİ	67
1. DANSIN GELİŞİMİ VE DÜNYADAKİ TOPLUMLARA ETKİSİ	68
1.1. Dansın Toplumlardaki Etkisi Üzerine Dünyadan Örnekler	68
1.1.1. Dünyayı Saran Karnaval Rio Karnavalı.....	73

1.1.2. 29 Nisan Dünya Dans Günü.....	74
2.TÜRKİYE’DE DANSIN GELİŞİMİ VE TOPLUMA ETKİSİ	75
2.1. Dansın Toplumsal Katılıma Olumlu Etkileri	77
2.1.1.Dansla Topluma Katılımın Bir Göstergesi Olarak Düğünler.....	77
2.1.1.1. İzmir Köy Düğünleri	77
2.1.1.2. Türkiye’nin Batısında Kürt düğünleri.....	78
2.1.1.3. İzmir Düğünleri.....	78
2.1.1.4. Aydın Bozdoğan Alevi Düğünleri	79
2.1.1.5. Manisa Sarıgöl Dadağlı Köyü Düğünleri	79
2.1.1.6. (Türkiye’de Yaşayan) Balkan Asıllı Ailelerin Düğünleri.....	79
2.1.1.7. Trabzon Hopa Düğünleri	80
2.1.2.	81
2.1.3.Eşli Dansların Cinsiyet Ayrımını Kırarak Kadın ve Erkek arasındaki İnsani İletişimi Yükseltmesi	82
2.2. Dansın Toplumsal Katılıma Olumsuz Etkileri.....	84
2.2.1.Tabakalaşma ve Farklılıkları Hissettiren Davet, Oyun ve Göstergeler	84
2.3.Dansın Toplum Üzerindeki Etkisine Yönelik Türkiye’den Örnekler.....	85
SONUÇLAR VE BULGULAR.....	87
1.BULGULAR.....	87
1.1. Dansa Başlama Motifleri	89
1.2. Dansın Bireyi İyi Hissettirmedeki Etkisi	90
1.3. Dansın Bireyin Sosyalleşmesindeki Etkisi	91
1.4. Dansın Verimli Hayat Sürme Ve Toplumsal Alanlara Katılmadaki Etkisi	93
1.5. Dansa Yönelik Önyargılar Ve Toplum Tutumları	94
1.6. Dansın Özgüven Sağlamadaki Etkisi	96
1.7. Aidiyet Duygusunu Tamamlamada Dans Olgusu	97
1.8. Kaliteli Dans Eğitimi Ve Dans Ücretleri Arasındaki Bağını.....	98
2.SONUÇLAR.....	99
EKLER.....	103
EK 1	103
KALAMAR HÜCRELERİNE MÜZİK VERİNCE DANS EDİYOR	103
EK 2	105
MUTLULUK KAÇ PARA EDER?.....	105

EK 3	107
SOSYALLEŞME BEYİN YAPISINI ETKİLİYOR!.....	107
EK 4	108
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ DANS TOPLULUĞU ALAN ARAŞTIRMASI “DANS BİREYLERİ NASIL ETKİLİYOR?”	108
EK 5	111
OTİZMLE DANS PROJESİ	111
EK 6	119
KANSERLE DANS EDİYORUZ	119
“HİKAYEMİZ”	119
EK 7	123
KANSERLE DANS İZMİR LATİN DANS PROJESİ (İZMİRİN İLK PROJESİ, TÜM İZMİRİ BİR ARAYA TOPLAYAN PROJE).....	123
EK 8	126
ÜST SINIFA YÖNELİK İNCE BİR ALAY: "GANGNAM STYLE"	126
EK 9	129
TOPARLANIN GİDİYORUZ TADINDAKİ HALKIN MÜZİĞİ VE DANSI.....	129
EK 10	133
TOPLUMA KATILIM ARACI OLARAK DANS TEZİNİN.....	133
GÖRÜŞME FORMU	133
KAYNAKÇA	135

BİRİNCİ BÖLÜM

TOPLUMA KATILIM ARACI OLARAK DANS

1.GİRİŞ

İnsanı insan yapan en önemli özellik, insanının sosyal bir varlık olmasıdır. Diğer canlılardan farklı olarak insanlar toplum içerisinde belli kurallar çerçevesinde yaşayabilirler. İnsan doğumundan ölümüne kadar yaşadığı süreçte toplumun kültürel etkisi altında yaşar. Belli bir takım toplumsal değerlere sahip olur. Bu değerler ileriki yaşayışını da şekillendirir. İnsanlar bazen dayatılan toplumsal değerlerden ötürü veya başka sebepler dolayısıyla toplumsal hayata katılımında sorun yaşayabilir.

Dans etmek, hayatın pek çok alanında kendimize güvenimizi artıran ve mutlu eden bir eylemdir. Tek başına yapıldığında dahi insan psikolojisi üzerinde olumlu etkileri olan dans, sistematik ve diğer bireylerle beraber yapıldığında, bedene yeni bir anlam atfederek bireyin topluma katılımını sağlayan bir araç olabilir. Bu tezde dans etmenin, bedene kattığı sosyolojik özellikle birlikte bireyin topluma daha rahat katılımında etkili olduğunu öne sürüp çeşitli argümanlarla destekleyeceğim. Giderek anti-sosyal bir hayata sürüklenen insanları, dans gibi sanatsal aktiviteyle, yeniden sosyalleşme sürecine sokarak, daha özgüvenli, daha zihni açık ve daha sağlıklı bireyler haline getirerek, toplumsal katılımını artırabiliriz. Anti-sosyal insanı sosyalleştirdiği gibi çeşitli özre sahip olan insanların da (otizm, downsendromu vs.) dansla birlikte toplumsal hayata katılımını artırabiliriz. Daha önce de bireyin toplumsal hayata katılımıyla ilgili bu tür çalışmalar yapılmıştır. Fakat dansın etkisi üzerinde fazla durulmamıştır. Uzun yıllardır, içerisinde bulunduğum dans hayatımdaki gözlemlerim sonucu, dansın insan üzerindeki muhteşem sosyalleştirici etkisini görmüş olmam, bu tezi yazmamın en büyük sebebini oluşturmaktadır. Tezin genelinde, daha önceki kaynaklar ve araştırmalardan da faydalanarak; sanat dalı olarak dansın, bireyin toplumsal katılım sürecindeki etkisi üzerinde durulacaktır.

1.1.Araştırma Konusu

Toplum bireylerden oluşur ve birlikte yaşama durumu olduğu için bireylerin, birbirine ve topluma karşı sorumlulukları vardır. Bireylerin, yeteneklerini ve yaratıcı güçlerini toplumun yararına kullanabilmek için öncelikle o toplumsal hayattan uzak duran bireyi hayatın içine katabilmek gerekir. Her bireyin sahip olduğu, özel ve farklı yetenekler ortaya çıkarılarak; birey, toplumsal hayatın aktif bir parçası haline getirilir ve topluma yarar sağlar. Bireyler, birbirinden farklı özelliklere, yeteneklere ve zekâya sahiptirler. Normal şartlarda topluma katılımın sağlanmasında, her bireye ayrı yöntem uygulanması gerekirken; dans, ayrı yöneme gerek kalmadan herkes üzerinde aynı etkiyi yaratıp, bireyin er ya da geç topluma katılımını sağlayabilmektedir. Çünkü dans, diğer bireylerle bir arada olabilme fırsatı sağlamaktadır. Ayrıca dokunma, görme, işitme, duyma gibi 4 duyu organının bir arada kullanıldığı, bu yüzden öğrenmenin de daha kolay gerçekleştiği bir sanat türüdür. Bu sayede bireyin, diğer bireylerle iletişiminin güçlenmesi daha hızlı gerçekleşmekte ve birey sosyal bir bedene kavuşmaktadır. Dansın, bedene kattığı sosyolojik özellikle birlikte, bireyin topluma katılımının sağlanması sonucu, diğer alanlarında da aktif rol almaya başlaması söz konusudur olmaktadır.

1.2.Araştırmanın Önemi

İnsan, her zaman toplumsal yönünü ortaya koyamayabilir. Bunun pek çok sebebi olabilir. Tezi önemli kılan; bireye toplumsal boyut kazandırırken, bireyi sıkmadan, dans eylemiyle toplumsallaştırmasıdır. Bunun sonunda, kazanmış olduğu yeni bedensel kimlikle, toplumsal hayatta aktif ve etkili bir statüye kavuşturmaktadır.

Vücut dili, toplumsal hayatta önemli bir yer taşımaktadır. Dans, vücut dilini kullanmayı öğrenmenin bir yoludur. Öyle ki; duruşunuz bile toplumsal ortamda bir kişiliği simgelemektedir. Dans; vücudun duruş, yürüyüş, estetik yönünü olumlu şekilde değiştiren bir daldır. Bu yüzden insanlara, toplumsal kimlik kazandırmada, önemli bir role sahiptir. Tezin önemi; toplumsal kimlik kazanmada, bu yöntemin

uygulanabilirliğini artırmayı amaçlamasıdır. Uygulanabilirliğini artırdıktan sonra da, pasif kişiliğe sahip, özgüven sorunu yaşayan bireylerin toplumsal yetkinliğini artırmayı amaçlamaktadır.

Bu bilgiler doğrultusunda, bireylerin toplumsal katılımını artırmaya yönelik, tüm bireylere hitap edebilecek dans alanlarının olması düşünülmektedir. Son yıllarda ülkemizde dansa olan bakış açısının değişmesi, toplumun tutucu davranışlarından sıyrılmaya başlaması sebebiyle, dans toplumda yaygınlaşma alanı bulabilmektedir. Bu sebeple dansın toplumsal katılımdaki önemi yadsınamaz.

1.3.Araştırma Problemi

Bireylerin psikolojik sorunlar, özgüven ve özsaygı eksikliği sebebiyle, bedenlerini etkili bir biçimde kullanamamaları ve dolayısıyla toplumsal hayata katılım sağlayamamaları sorunun esasını oluşturmaktadır. Bireyin psikolojik dalgalanmalarından ötürü, bedenine hükmedememesi sonucu, toplumsal boyutta kimlik kazandırmada zorlanmasıdır. Bunun sonucu olarak da, toplumsal hayata katılımlarının az olmasıdır. Bir sosyal katalizör olarak dans etmek, bireylerin toplumsal hayatla ilişki kurmalarına imkan sağlamaktadır. Dans dışında da diğer alanların yardımıyla, birey toplumsal hayata katılma fırsatı bulabilmektedir. Bireyin, dans gibi sanatsal ve sosyal faaliyetlerle ya da rehabilitasyon merkezlerinin yardımıyla, toplumsal hayattaki işlevi ve yetkinliği artabilmektedir. Dansın hayatlarına girmesiyle birlikte, bireyler, farkında olmadan bir sosyalleşme sürecine girmektedir. Bu noktada, toplumsal katılımı, dansı önemli ve özel kılan faktör eğlenceli bir sosyalleşme süreci sağlamasıdır. Örneğin; sakatlar, psikolojik rahatsızlığı olanlar, özgüven eksikliği yaşayan insanlar çeşitli yöntemlerle de toplumsal hayata katılabilir. Dansta, gerek duygularla ifade edilen, gerekse doğrudan dokunma duygusuyla hissedilebilen, kişiler arası empatiyi güçlendiren, bir temas söz konusudur. Doğası gereği her insanın dokunulmaya ve hissetmeye ihtiyacı vardır. Yemek yeme, sevgi, dokunma vs. gibi ihtiyaçlar, insanların birincil ihtiyaçları arasına girer. Birincil ihtiyaçlarını karşılayamayan hiçbir birey, toplumla ilişkisini

düzene koymayı düşünemez. Bu sebeple birey, hayatın belli safhalarında özgüven eksikliği yaşamaktadır, toplumsal katılımı zorluk çekmektedir. Dansın temas içerisinde gerçekleşmesi insanların güven ve sevgi duygularını güçlendirerek, toplumsal katılımını hızlandırmaktadır.

Araştırma problemini şu şekilde formüle etmek mümkündür: Dans, bireyin bedenine yeni bir toplumsal kimlik kazandırarak, bireyin topluma katılımının artmasında etkili midir? Modern toplumda bireylerin bedenlerinin pasifleştiği dikkate alınırsa, dans nasıl bir rol üstlenmektedir? Modern toplum, beden imajını değiştirmeye yönlendirirken, bireyin bu değişime ayak uydurması hususunda dansın işlevi nasıldır? İnsan, yapısı gereği toplumsal bir varlıktır. Özellikle günümüzde, modern toplumun ve teknoloji çağının yarattığı insan tipi, doğasına aykırı bir değişim sürecine girerek, asosyal insan tipini oluşturmuştur. Günümüz yaşamının stresli havasından uzaklaşabilmek ve yeniden toplumsal ilişkileri güçlü, özgüvenli birey olabilmek için dans bireyi toplumsallaştırmaya yönelik eğlenceli bir sosyalleşme sürecinin etkin faktörlerinden biri olabilmektedir. Toplumsal katılımı bağımlı değişken, dansı bağımsız değişken olarak ele alacak olursak, bedeni bu iki olgunun tam ortasında buluruz. Buna göre, dansın bedene kattığı anlam, bireyin toplumsal katılımının derecesini belirlemektedir. Dansla, bu sorulara cevap bulabilmenin, insanı pasifize eden modern hayata karşı özgüven kazanmada güçlü bir rol oynayacağı düşünülmektedir.

1.4.Literatür Özeti

Yapılan literatür araştırmasında, ilk olarak; dans, toplum ve bedenle ilgili yerli ve yabancı kaynaklar taranmış ve bu araştırmanın sonucunda, dansın toplumsal katılımı artırdığına dair bulgular ortaya çıkmıştır. Dansın toplumsal katılımı artırabilmesi için öncelikle toplumun alanlarına yayılmış olması gerekmektedir. Günümüzde dansa katılım alanlarının artmış olması sebebiyle, herhangi bir dans etkinliğiyle uzun süre uğraşan kişilerin, özgüven eksikliğinin ortadan kalktığı,

toplumda kendilerini çok daha iyi ifade eden sosyolojik bedene kavuştukları gözlenmektedir.

Dansın, katılım üzerindeki etkisine yönelik kapsamlı bilgi verebilecek kaynaklar az sayıdadır. Ancak, mevcut literatürde, sosyalleşme, sanat, toplum ve bedenle ilgili çalışmalara rastlanmıştır. Bu çalışmaların bir kısmında, iyi nitelikte bir bedensel kimliğin özgüveni artırarak, insanların iletişimini güçlendirdiği ve sosyalleştirdiği saptanmıştır. Bazı kaynaklarda sanatın toplumsallaştırmayı artırdığı yönünde argümanlara rastlanmıştır. Bu argümanlara örnek, sanat özgürlüğü kavramı verilebilir. Sanat özgürlüğü, insanların kendilerini ifade etmelerini sağlayan bir araç olarak hem sıkı sıkıya insanın kişiliğine bağlı bir hak, hem de kültürü oluşturan, insanı toplumsallaştıran bir olgu olarak kurumsal garanti öngören bir özgürlüktür (BİNGÖL, 2011, s:92)

Sanat ve toplumsal katılım arasındaki bağı açıklayan yazarlardan bir tanesi de İbrahim ARMAĞAN'dır. İbrahim Armağan; "Sanat Toplum Bilimi" kitabında: Sanatın bir diğer işlevi toplumsallaştırma olduğundan bahsetmektedir. Ona göre; "Sanat, insanların ortak değerleri paylaşımlarına ve bu değerler etrafında toplanmalarına hizmet etmektedir. Sanat, insanla sosyal çevresi arasında bir denge sağlar. Genelde, insanın kendini aşmasına yardım eder. Bireyin toplumsal bütünle kaynaşmasına yarayan sanat, insanın değerleri, düşünceleri ve yaşantıları paylaşma yeteneğini yansıtır ve toplumsallaşmaya bu şekilde yardım eder. Sanat, toplumsal yaşamı etkin bir biçimde yansıtmaması nedeniyle, toplumsal tarihsel bir bilgi alanı da oluşturur. Sanatın aynı zamanda insanı yetiştirmek, yönlendirmek, değiştirmek ve yetkinleştirmek gibi bir işlevi de vardır. Bu açıdan sanat, bir eğitim işlevi görmekte, sanat alanı bir eğitim alanı olmaktadır"(ARMAĞAN, 1992, s:21-60). Sanat dallarından biri olan dans içinde aynı yargılar geçerlidir.

Görüldüğü üzere, yukarıda örneklenen kaynaklar gibi beden, sosyalleşme, sanat ve toplumla ilgili pek çok kaynaktan yararlanılarak, kaynak azlığı sebebi ile yaşanan olumsuzluklar giderilmiştir. Pek çok konunun sentezlenmesi, tezin zenginleşmesine katkı sağlamıştır..

Kaynaklarda yer alan eksikliklerin giderilmesi ve konuyla ilgili sorunların çözümü noktasında, öncelikli olarak tümevarım yaklaşımı üzerinden kurgulanmış bir

metodoloji uygulanmıştır. Literatürde yer alan eksikliklerin çözümü adına; sosyalleşme, toplum ve bedenle ilgili kaynakların taranıp sentezlenerek, özgün bir araştırma ortaya çıkarmak hedeflenmiştir. Bu konularla ilgili tek tek yapılan araştırmalar daha sonra sosyal katılımla bütünselleştirilmiştir. Tümevarım yöntemiyle, incelenen konulardan ortak bir sonuç çıkarılmıştır. Araştırma sırasında yapılan görüşme ve katılımlı gözlem bizzat birinci el kaynak oluşturduğu somut veri açısından büyük önem arz etmektedir. Ayrıca; Makale, kitap, köşe yazıları, kişisel deneyimlerden de faydalanılmıştır. Tezin içeriğinde genel olarak beden, dans ve toplumsal katılım kavramları üzerinde durulmuştur. Bu üç alanda ayrı ayrı araştırmalar yapıp toplumsal katılımı bağdaştırılmıştır. Bu alanda inceleme yapmama sebep olan önemli faktörlerden birisi de; kaynak açısından özgün bir çalışma ortaya çıkarmaktır.

1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları

Ülkemizde, topluma katılma anlamında, katılım alanlarının az olması önemli bir problemdir. Ülkemizin her yerinde aynı olmamakla beraber siyaset dışında, topluma katılım alanı çok azdır. Topluma katılımı artırmada, diğer alanlardan da fayda sağlanabilmektedir. Bu katılım alanlarıyla ilgili araştırmalar yapılabilir. Fakat her türlü katılım alanını tespit edip araştırma gibi bir şans olmadığından, konu; dans ve toplumla sınırlandırılacaktır.

Bu araştırmanın sınırlılıkları, toplum, toplumsal katılım, beden, dans, sosyalleşme, İZGÜDER üyelerinden 40 kişiyle yapılan görüşmeler, Çeşitli derneklerin(Oder, Kanserle Dans vs.) kurucularıyla yapılan röportajlar ve yaşanmış hikayelerdir. Tez boyunca, topluma katılımın bir aracı olarak dans konusu bu sınırlılıklar ışığında elde edilen verilerle ele alınacaktır.

1.6.Araştırmanın Amacı

Sosyalleştirici bir eylem olan dansın, insana yeni bir bedensel ifade kazandırarak, kişinin toplumsal hayattaki yetkinliğini artırmak; bireye özgüven aşılayarak, sosyal yönünü geliştirdiğini ortaya koyarak incelemektir. Toplumsal ilişkileri güçlü, özgüvenli bireyler kazanabilmek için dansı, bireyin toplumsallaşmaya yönelik sosyalleşme sürecinin içerisindeki en etkin faktör haline getirerek, uygulama alanının artırılmasına katkı sağlamaktır. Bu sayede, toplumsal hayatta pasif kalan bireylerin, topluma kazanımı kolaylaşabilecektir.

Bireylerin toplumsal ifadesinin düzelmesinde dans etkili bir yöntem olabilir. Kişilerin dans ederek, kendini özgürce ifade edebilen, yaratıcı, estetik bireyler haline gelmesi olanaklıdır. Bu şekilde kendini yeniden programlayarak toplumsal katılımı başarılı özgüven kazanabilmiş bireylerden, yaratıcı, özgüven duygusu gelişmiş çocuklar yetiştirmesi beklenebilir. Geleceğin sermayesi çocukların erken yaştan itibaren bu özellikle donatılması, gelecekte huzurlu ve özgüvenli bireylerin bulunduğu bir toplumsal yapı oluşumuna katkı sağlayacaktır.

Bu bilgiler ışığında araştırmada, Dans etmenin insanları nasıl etkilediği, onların hayatlarında bir değişikliğe sebep olup olmadığı, toplumsal katılımı artırıp artırmadığı yönünde somut yargılara varmak planlanmaktadır. Bu sayede Dansın, beden dilini doğru ve toplumsal ifade aracı olarak kullanabilen, motivasyonu yüksek, özgüvenli ve yaratıcı bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunulması umulmaktadır. Bu sebeple araştırmanın amacı, Dansın bireyler üzerinde; motivasyon, özgüven, beden diline ilişkin öz-yeterlik inançları ve dans performansları üzerindeki etkilerinin araştırılması olarak belirlenmiştir.

1.7.Kuramsal ve Kavramsal Çerçeve

Kuramsal çerçeve: Beden sosyolojisi, toplumsallaşma, sanat, sosyalleşme, katılım ve dansla ilgili kaynaklar kullanılacaktır.

Kavramsal çerçeve: Dans tanımı kökeni(eski çağlarda bu terapiden önce ne gibi yöntemler kullanılırdı.), katılım ve toplumsal katılımın tanımı, toplumsal alan, bedenin toplumsal yaşamdaki rolü ve etkileri, dansın psikolojik ve bedensel gelişime etkisi, psikolojik bedenden sosyolojik bedene geçiş, toplumsal kimlik oluşturmada dansın önemi.

Hipotez: Dans bedene yeni bir anlam atfederek bireyin aktif bir toplumsal kimlik kazanmasını sağlar.

Dans: Doğadan veya yaşadığımız dünya üzerinde algımıza ulaşan ritmik sesler sonucu, ruh halimize bağlı olarak bedenimizin sergilediği hareket dizisidir.

Katılım: Herhangi bir olayın, durumun gönüllü olarak içinde bulunma o olaya dahil olabilme hali.

Toplumsal Alan: Bireylerin tek başınalıktan çıkıp bir araya geldikleri her topluluk bir toplumsal alan oluşturur.

Toplumsal Katılım: İnsanlar doğası gereği tek başlarına yaşayamazlar. Muhakkak dahil oldukları bir alan ve topluluk vardır. Toplumun herhangi bir alanına katılma durumuna toplumsal katılım denir.

Sanat:Bireyin iç dünyasını ve yaşadığı duyguları ortaya çıkaran;güzellik, öfke, sevinç, hüzn, aşk, mutluluk, umutsuzluk, sevgi olumlu veya olumsuz tüm duygular karşısında hissedilenleri somut aktarımını sağlayan, insanın kullandığı yaratıcılıktır.

Beden: Ruhun, somut bir şekilde toplumdaki tezahürüdür.

Psikolojik Beden: Bireyin kendisiyle baş başa kaldığı durumlardaki bedenin ifadesidir. Bireyin ruh halini olduğu gibi yansıttığı beden halidir.

Sosyolojik Beden: Bireyin bir topluluk içerisine girdiğinde o grup veya toplulukta sergilediği tavidir. Bireyin ruh halinden ziyade o grup içerisindeki rolünü yansıtır.

Toplumsal Kimlik: Bireyin katılım sağladığı gruplar, eğitim durumu, çalıştığı işyeri, evli ya da bekâr oluşu, uğraş alanları doğrultusunda toplumsal boyutta kazanmış olduğu davranışsal özellikler sonucu, o bireyin toplumdaki yerini belirten bir profildir.

1.8.Yöntem

Araştırmamız, kuramsal ve uygulamalı olarak yapılmıştır. Araştırma safhalarında nitel araştırma yöntemlerinden faydalanılmıştır. Kuramsal boyutta; Literatür taraması ve tümevarım yöntemi kullanılmıştır. Uygulamalı kısmında ise gözlem, görüşme, katılımlı gözlem gibi teknikler kullanılmıştır. Seçilen konu için bu yöntemler daha uygun, özellikle öncesi ve sonrasını kıyaslama açısından etkili olmuştur.

Konuyla ilgili sorunların çözümü noktasında, öncelikli olarak tümevarım yaklaşımı üzerinden kurgulanmış bir metodoloji uygulanmıştır. Tümevarım yöntemiyle, incelenen konulardan ortak bir sonuç çıkarılmıştır. Tümevarım, tek tek gözlenen olaylardan yola çıkarak, genel yargılara ulaşmaktır. Özelden geneli anlayabilmek için akıl yürütme tekniğidir. Tümevarım yöntemi , bilimsel önemini 17. ve 18. yüzyıllarda kazanmış ve Francis Bacon, Galile , Newton ve John StuartMill'in gibi bilim adamlarının katkılarıyla gelişmiştir. İki türlü tümevarım yöntemi kullanılmaktadır. Birincisi araştırılan her şeyin incelenmesi sonucu olan tam tümevarım; ikincisi ise, bütün öğelerin incelenemeyeceği durumlarda zorunlu olarak başvurulmuş ve çok sayıda öğenin incelenmesiyle ortaya çıkan eksik tümevarım yöntemidir. Pek çok sosyolojik araştırmada olduğu gibi bu araştırmada da, her şeyi incelemek mümkün olmadığı için, eksik tümevarım yönteminden yararlanılmıştır.

Katılımlı gözlemde gözlemci, gözlenen birey veya grup ile aynı ortamda bulunup onlarla birlikte aynı etkinliklere katılır. Gözlemci, olabildiğince gözlemci kimliğinden sıyrılarak gruba katılmalı ve grupla bütünleşmeye çalışmalıdır. Gözlemci kimliğini gözlenen gruba veya kişiye belli etmediği durumda, gözlediği kimseleri doğal halleriyle gözleme olanağı yakalayabilir. Böylece, gözlemci gözlediği kişilerin duygu düşünce ve davranışlarını nedenleriyle anlayabilir. Katılımlı gözlemin bu üstün yanlarıyla birlikte bazı sınırlılıkları da vurgulanabilir. Birincisi katılımlı gözlem çok zaman almakta ve çoğu kez gözlenen birey ve grubun bulunduğu ortama gözlemcinin çok fazla katılımı mümkün olmamaktadır. Katılımlı

gözlemin olumsuz yanları dans eğitmeni olarak gruba sürekli katılabilmemden dolayı yapılan araştırmada engel teşkil etmemiştir. Katılımlı gözlem tekniği yapılırken;

Gözlemi yapan kişinin doğru değerlendirme yapabilmesi açısından deneyimli ve bilgili olması gerekir. Gözlem yapılırken bilgiler kaydedilmiştir. Gözlem yapılırken her türlü ön yargıdan kaçınılmış, yorum katılmadan gözlenen durumlar tezin genelinde yer yer aktarılmıştır. Gözlenen kişilerin gözlemlendiklerini bilmemeleri araştırma açısından daha somut veri elde edilmesini sağlamıştır. Gözlem belirli aralıklarla tekrar edilmiştir. Öğrencilerin tüm yönleriyle gözlenmiş, tek bir gözlem sonucuna dayanarak bir öğrenci hakkında yorum yapılmamıştır. Nitelikli bilgiye ulaşma ve aynı grup üzerinde gözlem yapabilme anlamında, gözlem günün belli saatlerinde ve belli mekanlarda yapılmıştır. Katılımlı gözleme 8 ay boyumca devam edilerek güvenilir bilgiler elde edilmiştir.

Araştırmada görüşme yönteminin kullanılmasındaki neden; bireylerin deneyimlerine, tutumlarına, görüşlerine, duygularına ve inançlarına ilişkin bilgi elde etmede etkili bir yöntem olmasıdır. Nitelikli bir görüşmede, günlük iletişim sürecindeki aksaklıklar olmamalıdır. Sorular açık ve net olacak şekilde hazırlanmalıdır. Görüşme, “önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı iletişim sürecidir.” Görüşmenin amacı; bireyin iç dünyasını ve onun bakış açısını anlamaktır. Görüşme yoluyla; deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar, zihinsel algılar ve tepkiler ile gözlenemeyeni anlamaya çalışırız. Bu süreçte, sorulan sorulara, karşı tarafın rahat, dürüst ve doğru bir şekilde tepkide bulunmasını sağlamak için: Araştırma amacı, görüşme yapılan kişiye doğru bir şekilde aktarılmalı, görüşmeyi yapan kişinin görüşme esnasında güven verici tavır takınarak soruları sorması gerekmektedir.

Araştırmanın seyrine uygun ve daha objektif veriler elde etme açısından, görüşme türlerinden yapılandırılmış görüşme uygulanmıştır. Önceden belirlenmiş bir dizi soruyu içeren yapılandırılmış görüşmede amaç, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptamak, buna göre karşılaştırmalar yapmaktır.

Görüşme Formu, görüşme sırasında konuşulacak konular listesinden oluşur. Araştırma problemiyle ilgili tüm boyutların kapsanmasını sağlamak için

uygulanmaktadır. Görüşme, farklı bireylerden karşılaştırılabilir bilgi elde etmeyi sağlar. Veriler, formda kapsanan soru veya konu alanları altında elde edildiği için düzenlenmesi ve analizi kolaydır.

Görüşme veri kaynağının netliği, yanıt oranının yanlılığı açısından derinlemesine bilgi edinmek için en güzel yöntemlerden bir tanesidir. Fakat görüşme sürecinde araştırmacıyı zorlayacak olumsuzluklarla karşılaşmıştır. Özellikle görüşmeyi yapabilmek için zamanın çok olması gerekir. Bu sebepten araştırmayı yapmak uzun zaman almıştır. Kişiler örneklem grubundan rasgele seçilmişlerdir. Bu sebeple görüşme yapmak istemeyen bireyler olmuştur. Kendi ve düşünceleri hakkında bilgi vermek istemeyen bireyler görüşme esnasında görüşmeyi yarım bırakarak sonuçlandırılmasını engellemişlerdir. Bu olumsuzlukların dışında örneklem grubu İzmir Güzel Sanatlar Derneği üyeleri olan 40 kişiyle görüşmeler başarıyla tamamlanmıştır.

Araştırmada görüşme tekniğini kullanılmasının sebebi iletişimin en yaygın biçimi olan konuşmayı temel almasıdır. Bu yönüyle yazmaya veya doldurmaya dayalı testler ya da anketlerde var olan sınırlılığı ve yapaylığı ortadan kaldırmıştır. Görüşme Formunun Hazırlanırken; Öncelikle her soru için konu başlığı belirlenmiş, bu konu başlıklarına uygun kolay anlaşılabilir ve açık uçlu sorular hazırlanmış, bireyi yönlendirecek soru tarzlarından kaçınılmıştır. Sorular mantıksal bir sıralamayla, özelden genele, basitten karmaşığa doğru yanıtlanabilecek şekilde hazırlanmıştır. Son aşama olarak, oluşan formdaki sorular geliştirilerek, Görüşme formu son halini almıştır. Görüşme formu hazırlandıktan sonra görüşmelerin ayarlanması için derneğe gidilmiştir, daha sonra gönüllü dernek üyeleriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Görüşme sürecinin daha etkili ve verimli hale getirilmesi için; Görüşme soruları sorulurken akışa göre gerekli değişiklikleri yapılmıştır. Sorular sohbet havasında sorulmuştur. Yansız ve empatik davranış sergilenmiştir.

Görüşme ile elde edilen verilerin kaydedilmesinde izlenen iki temel yöntem vardır: Kayıt cihazı ile kaydetme ve not alma yöntemi. Araştırma sürecinde, görüşmecilere güven vermek ve kendilerini rahat hissetmelerini sağlamak açısından not alma yöntemi uygulanmıştır.

Kişilerin toplumsal katılımında, dansın etkisini ölçen “görüşme formu” kişilere birebir diyalog halinde uygulanmış ve görüşme esnasında yazıya dökülmüştür. Uygulanan katılımlı gözlemlerle de desteklenerek tezin geneline aktarılmıştır. Araştırılacak konu öznesi, dans olduğundan ve bireyi ilgilendirdiğinden, sosyal bilimlerin alanına girmektedir. Bu yüzden nicel yöntemlerden faydalanılmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

TOPLUMSAL KATILIM, DANS, SANAT VE BEDEN

1.MODERN TOPLUMDA TOPLUMSAL KATILIM

Günümüzde modernleşmenin yaşanmasıyla birlikte toplum, geleneksel yapısından giderek koparak dönüşüme uğramıştır. Teknolojik gelişmeler, hizmet sektörünün gelişmesiyle birlikte köyden kente göçlerin artarak hızlı şehirleşme yaşanması, toplumsal bağların zayıflamasına ve bireylerin asosyalleşmesine sebep olmuştur.

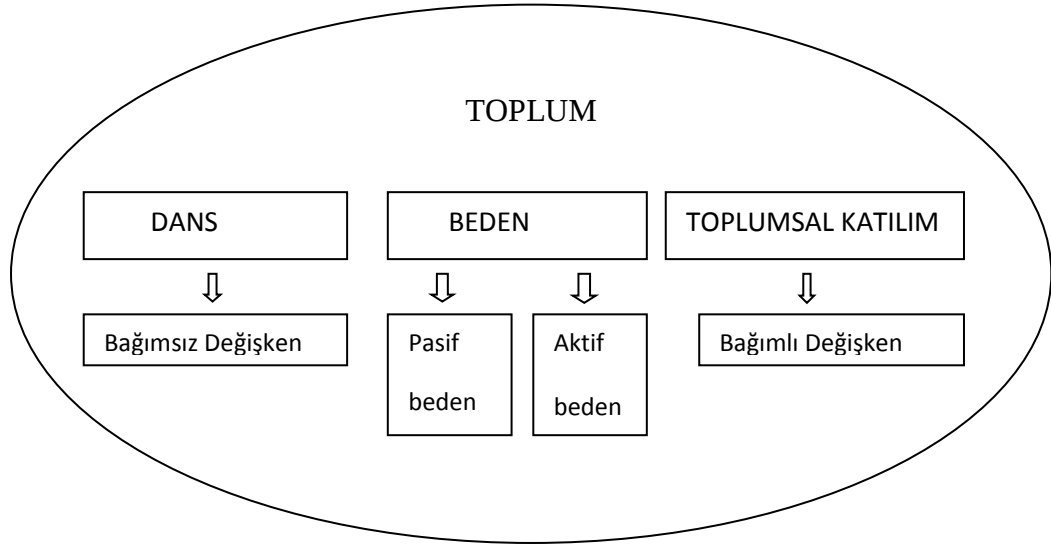
Gelişen teknoloji, sanal iletişimi ortaya çıkarmıştır. Yayınlanan televizyon programları, dostluk ve arkadaşlık ilişkilerini zayıflatmaya başlamıştır. Bilgisayar ve internetin bireyler tarafından, günlük hayatta kullanımının artması hususuyla bireylerarası iletişim sanal ortamlarda sağlanmaya başlamıştır. Ağır çalışma şartları, uzun çalışma saatleri günün yorgunluğunu atmaya çalışan bireyi eve bağlarken, sanal iletişiminin artmasına sebep olmuştur. Bireyin, süregelen iletişim biçimlerini terk ederek, sanal ortamda iletişim kurmaya başlaması toplumsal yalnızlaşmayı da beraberinde getirmiştir. Sosyal ağlar yoluyla iletişim, modern toplum insanının iletişime zaman bulamadığı anlarda yeni bir sosyalleşme ortamı olarak tanımlanabilir.

Modern çağın hayatı kolaylaştıran teknolojik özellikleri sayesinde insanlar kayıt, eğitim, sağlık, başvuru gibi her türlü işlerini teknoloji sayesinde bedensel bir çaba sarfetmeden kolaylıkla yapabilme fırsatını bulabilmişlerdir. Fakat bu noktada

beden ve zihnin bütünsel işlevi bozulmaya başlamaktadır. Teknoloji sayesinde zihnimiz sınırsız hareket imkanı bulurken, bedenimiz ise giderek pasifleşen, hareketsiz yaşama doğru sürüklenmektedir. Bedenin doğal sürecindeki düzeyde çalışmaması, zihnin fazlasıyla yorulması sonucu bedensel ve psikolojik yönden giderek sağlıksızlaşan modern toplum bireyi ortaya çıkarmaktadır. *Herbert Marcuse “Tek Boyutlu İnsan” kitabında bu konuya değinmiştir. Kültür endüstrisinin ürettiği tek tip insandan bahsetmektedir. Ona göre kültür endüstrisi, bireyi sersemletmekte, tüketime sürüklemektedir. Bireyin çalışması, toplumun modernleşmesi sonucu, insanın yaşam tarzında ve psikolojisinde değişimler meydana gelmektedir. Bireyde psikolojik ve bedensel yorgunluk başlamaktadır. Bunun sonucu olarak da birey davranışlarında saldırganlık duygusu artış göstermektedir(MARCUSE,1964:38).* Sonuç olarak da, kötü psikolojideki insanların toplumsal hayatı da etkilediği kötü bir dünya profili ortaya çıkmaktadır.

Teknoloji vasıtasıyla, toplumsal ilişkileri ve hayatı pasifize olan bireyin, bu sağlıksız durumundan kurtulup, toplumsala katılımını artırmak için çeşitli sosyo-kültürel faaliyetler yaygınlaşmıştır. Faaliyetler sayesinde birey, diğer bireylerle yeniden iletişime girme fırsatı bularak, doğal yapısında kurması gereken iletişim biçimini bir nebze yakalayabilmektedir. Bu süreçle beraber kötüleşen dünya düzeninde önüne geçilmesi söz konusu olmaktadır. Modern çağın sunduğu, sanat, sivil toplum ve spor alanı bedeni ve zihni bir arada çalışan yapısına döndürerek bireyin toplumsala katılımı artıran etkili faaliyetlerdendir. Hepsinin bireyin toplumsal katılımını artırmasındaki etkisi yadsınamayacağı gibi konu dans alanında sınırlandırarak araştırılmıştır.

Yaşamının stresinden uzaklaşabilmek ve toplumsal ilişkileri güçlü, özgüvenli birey olabilmek için, dans bireyi toplumsallaştırmaya yönelik, eğlenceli bir sosyalleşme sürecinin etkin faktörlerinden biri olabilmektedir. Toplumsal katılımı bağımlı değişken, dansı bağımsız değişken olarak ele alacak olursak, bedeni bu iki olgunun tam ortasında buluruz(bkz. Tablo:1.). Buna göre, dansın bedene kattığı anlam, bireyin toplumsal katılımının derecesini belirlemektedir. Dansla, bu sorulara cevap bulabilmenin, insanı pasifize eden modern hayata karşı özgüven kazanmada güçlü bir rol oynayacağı düşünülmektedir.

Tablo:1.

Dansın geçmiş yüzyıllardan beri toplumu bütünleştirmedeki etkisi yadsınamaz. Özellikle halk oyunları, Toplumsal kültürünün aktarımında önemli rol üstlenmiştir. Günümüz modern toplumlarında ise bedeni eğitip tekrar toplumsal hayata kazanımında yardımcı olan sosyal bir katalizör olmaktadır. Öyle ki: dans eden birey yeniden sosyalleşme sürecine girmektedir. Geç saatlerde işten çıkıp evde tüm işlerini internet üzerinden tamamlayarak, sosyal hayattan kopuk olarak yaşayan birey; dansı hayatının aktif uğraşlarından birisi haline getirerek, yeniden diğer bireylerle beraber olup, birebir iletişim kurma fırsatını yakalayabilmiştir. Bu sebeple unutmuş olduğu insani değerleri yeniden tanımlarken, toplumsala sunduğu, özgüven kazanmış, açık görüşlü ve her alanda daha aktif yeni bir bedenle karşımıza çıkmaktadır. Birey modern toplum ve teknolojinin pasifize ettiği bedenini yeniden zihin ve beden bütünlüğünde kullanabilmeye başlamıştır.

2.SANAT

Sanat, insanın iç dünyasındaki duyguların, hislerin, özverinin, yaratıcılığın içten gelerek yapılan çalışmalar sonucu dış dünyaya aktarımıdır. Sanat, geçmişten günümüze insanların, kendilerini anlatabilmek için söze ihtiyaç duymadan, belirli kurallara bağlı kalma şartı olmaksızın, iç dünyasını olduğu gibi yansıtabildiği bir alandır. TDK'ya göre sanat:"Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılıktır"(TDK, web sayfası). Bir diğer tanım ise: "Belli bir uygarlığın veya topluluğun anlayış ve zevk ölçülerine uygun olarak yaratılmış anlatımdır"(TDK, web sitesi). Tolstoy:" Sanat, İnsanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle belirlenen biçimlerle ifade etme ihtiyacından ortaya çıkmıştır"(Tolstoy, 2008:10).

Sanat toplumsaldır, sanatsal kültürün gelişmesini sağlayan bütün kaynaklar toplumsal etkinden yola çıkar. Sanatın toplumsal konumda karakteri, sadece sanatta hangi fikirlerin ortaya konup toplum içinde yaygınlaşmış oluşuyla belli etmez kendini. Ortada konumsal ayrılıkların olması ya da olmaması ile toplumsal kesimler arasındaki ilişkilerin karakteri, sanatsal yaratının estetiksel doğrultusunu da etkiler. Bütün dünya sanat tarihine bu açıdan bakıldığında görülecektir ki, sanatsal gelişmenin her aşamasında, sanatsal faaliyetlerin yapısını toplumsal ilişkilerin yapısı belirlemektedir (GÖRŞEN, 2003).Sanat toplumun parçasıdır. O sadece insan ilişkilerinin dayandığı iletişimi sağlamaz, bu ilişkilerin niteliğinin bir parçası olur. Sanat, bir bilim dalı değildir. Bilim adamı, dış dünyayla ilgili bir şeyi bilimsel bir varsayım içinde çözer. Sanatçı ise iç dünyaya ilişkin bilincindeki gelişmeyi sanat eseri içinde çözer. Bilim adamı, bilгимizi arttırıp, doğa üzerindeki egemenliğimizi

pekiştirir, sanatçı; toplumsal bilincimizi daha yüksek düzeye vardırıarak, yaşam mücadelesini ilerletir.

İnsan, toplum içinde yaşar. Bu yüzden, toplumdan soyutlanmış bir insan düşünmek olanaksızdır, insani ilişkilerin yapısını da yine toplum belirler. İnsan, insani ilişkileri sürdürdüğü ve toplum ile bağlarını koparmadığı sürece vardır. Toplum içinde yaşayan sanatçı, insanlarla iletişim kurduğu sürece başarılı yapıtlar verir.

Sanat toplumsaldır. Çünkü, ihtiyaç duyulan günlük kullanım eşyalarının yapımını sağlayan zanaat mesleğinden doğar. Bireysel yanı olan sanat, zanaatçının kendi duygu ve coşkularını o nesneye aktarmasından doğar. “Eğer insanla dış dünya arasında sempatik bir ilişki kurulmuşsa, sanatçı doğal fenomeni bütün canlılığı ile tasvir eder. Sanatçı bu durumda gördüğünü çizgilerle anlatır ve bu açılamda bile sanat toplumsaldır” (GÖRŞEN, 2003).

Sanatçı üretir de, herkes anlamaz ya da anlamak istediği gibi anlar!!! Her bireyden ayrı görüş ortaya çıkar. Ne kadar farklı görüş de olsa, sanatın iletişimsel işlevi ve insanlar arası empati yeteneğini geliştirme durumu yadsınamaz. Sanat, içgüdüsel olarak gerçekleştiği için insanlık tarihiyle beraber var olagelmıştır. Peki, durum buysa neden herkes sanatçı değil?

Öncelikle, Sanat ile toplum arasındaki bağlantıya ilişkin bir anlayıştan bahsedeceğim. Plehanov’a; “Her çağdaki sanatsal yaratımın özellikleri; her zaman kendi ifadesi olduğu toplum tasarısıyla sınıksı, nedensel bir bağlantı içindedir” (GÖRŞEN, 2003). Buna göre sanat sürekli toplumun etkisinde kalmıştır. Toplumsal bilinç biçimi geliştikçe ve toplumun manevi yaşam içindeki rolü arttıkça toplumsalın sanat yaratımı üstündeki etkisi de artar. Bu durumda neden herkesin sanatçı olamadığını iki görüşle açıklayabiliriz.

Birincisi; toplumda etkin olan kesim, talep ettiği sürece, sanatta yükseliş meydana gelmiştir. Bu kesimin çıkarları, geniş halk kitlelerinin çıkarlarıyla bağdaştığı durumlarda, toplumun ve sanatın gelişmesine önderlik etmiştir. Fakat bunun tersi durumlarda sözkonusudur. Eğer toplumda etkin olan kesim, sanatı engellemeye yönelik politikalar uyguluyorsa; bu durum sanatın, o toplumda ifşa edilmesini ve gelişmesini önler. Tabiki de sanat ruhu taşıyan herkes, sanatını icra

etmeye devam edecektir. Sadece sanatını, toplumsala katabilme fırsatı bulamayacaktır. İkinci olarak da; herkes dünyaya, kendi içerisinde var olan bir yetenek ve bir güçle gelir. Bu yetenek herkeste farklıdır. Herkesi tek ve biricik kılan o yetenek, bazen toplumsal koşullar dolayısıyla körelip kaybolabilir. Her insan, içindeki sanat duygusunu, ortaya çıkaracak ortama sahip olmayabilir veya bazı insanlarda sanat içgüdüsünün çok zayıf olduğu görülebilir. Sanat içgüdüsüne az sahip olan insanlar, toplumsal hayata fazla katılım sağlayamazlar. Bu insanların, ne kadar da olsa bir sanatçının, diğer insanlarla kurduğu empatiyi kuramayacağından, hep bir yanı eksik kalacaktır. Peki; sanat öğretilir mi? Belki resim yapmanın, dans etmenin, şarkı söylemenin tekniği öğretilir. Fakat sanatın en önemli özelliği olan içten gelme ve yaratıcılık kısmı zayıf kalabilir. Bu nokta da Tolstoy'un "Sanat Nedir?" kitabındaki, sanat ve zanaat ayrımından, bahsetmek istiyorum. Tolstoy kitabında, sanatın değil zanaatın öğrenilebileceğini anlatmaya çalışır. Ona göre öğrenilmiş sanat, sanat değildir. Sanatın, içten gelmesi ve içerisinde kişinin yaratıcılığını barındırması gerekir. Bu görüşü elbet savunanlar veya eleştirenler çıkacaktır. Sanatla uğraşan herkes, sanatçı olmak zorunda değildir. Sanat, insanı mutlu eden ve sosyalleştiren bir alandır. Kişinin yaratıcılığı olmasa da çeşitli kurslara giderek, en azından sevdiği sanat dalının tekniğini öğrenerek, o sanat dalıyla ilgili bir şeyler üretmesi mümkündür. Bu sayede en azından, başka bireylerle bir şeyler yapabilmenin hazzına ulaştığında, empati yeteneği ve toplumsal katılımı eskiye nazaran artacaktır. Bir şeyi başarmanın vermiş olduğu başarabilme duygusuyla, toplumun başka alanlarına da katılımı ve bu alanlardaki yetkinliği artacaktır. Dans, toplumsal katılımı artıran en önemli sanat dallarından bir tanesidir. Çünkü dansa birlik beraberlik duygusu yatar. Özellikle grup danslarında herkes gruba göre hareket etmek zorundadır. Bu yüzden grup bilinci oluşumu ve diğer bireylerle etkileşim daha hızlı gerçekleşir. Sanata bakışla kısa bir giriş yaptıktan sonra, dans eğitmeni olarak bugüne kadar edindiğim tecrübe, gözlem ve deneyimlerden yola çıkarak, düşüncelerimi teoriyle destekleyerek tezin diğer kısımlarında, sanatın bir dalı olarak, dansın toplumsal katılımdaki etkisinden bahsedilecektir.

3.DANS ÜZERİNE

3.1.Dansa Genel Bakış

Dans, varoluşu itibariyle, insanlığın ilk dönemlerinden günümüze kadar süregelen bir eylemdir. Öyle ki; insanların, kendilerini anlatmada kullandıkları ilk iletişim biçimi diyebiliriz. Önceleri insanlar, istedikleri şeyleri, içgüdüsel olarak ve ritmik hareketlerle anlatırlardı. Buradan yola çıkarak, sözden önce dans vardı, diyebiliriz. “Dans, insanların aralarındaki iletişimsizliğe buldukları ilk çözümdür.” (Koçkar, 1999:8). Bu sebeple dans, insanların birbirleriyle iletişimini güçlendirerek, topluma katılımını sağlayan bir araç olmuştur.

Genel olarak dans; Zihnin doğadaki ritimleri algılaması veya müziğin tınısını duyarak, bilincin uyarılması sonucu bedenin, zamansal ve mekansal formlara göre hareket etmesidir. Bu hareketler, kültürel ve estetik değer taşıyan ürünler olarak, bazen de değişip yeniden anlam kazanarak günümüze kadar gelmiştir. Dans, en eski sanat dallarından bir tanesidir. Sanatın görsel yanını oluşturmaktadır. Kültür, toplum ve sanatla ilişkili olarak gelişen bir olgudur. Bir nevi toplumsal yaşayışın, çeşitli ritüellerin kısacası toplumsal kültürün bir yansımasıdır. Zamanla toplumsal kültürü yansıtan bir eğlence aracı haline gelmiştir. Bu sebeple bireylerin, dansla topluma katılım sağlaması da artmıştır. İnsanlar eğlenirken, bir gruba dahil olmanın, o grubuna katılmanın ve ait hissetmenin doyumunu daha fazla yaşamaya başlamışlardır.

Türk Dil Kurumu’nun sözlüğünde “müzik temposuna uyularak yapılan ve estetik değer taşıyan düzenli vücut hareketleri”(TDK) olarak açıklanan dans, Antropoloji Sözlüğünde:“İnsanın gövdesini belirli zaman ve mekanda kültürel olarak belirlenmiş özel hareket yapı ve anlam sistemi içinde kullanması”(EMİROĞLU,2003) olarak kültür bağlamında tanımlanırken, Etnoloji Sözlüğünde:

“İnsanın ruhsal durumunu, bir takım bedensel hareketlerle ifade etmesini açığa vurması”(VEYİS, 1971:63)olarak verilen kültürle bağlantılı olması beklenen tanım, dansın psikolojik boyutu üzerinde durulmaktadır. Dansçı olan Kealiinohomoku ise dansı: “Zaman ve mekana gereksinim duyan duygusal bir ifade durumu” olarak ele almış ve “müziğin sınırlı özellikleriyle bağlantılı olan bol miktarda kalıplarda devinimsel davranışları kullandığını” öne sürmüştür(KEALİİNOHOMOKU, RİCHARD, 1972:367).Bu tanımda sadece dansın duygusal bir ifade olduğu belirtilmiş, düşünsel ve toplumsal tarafı göz ardı edilmiştir. Lomax, dansı diğer günlük hareketlerle karşılaştırarak kültür bağlamı içerisinde dansçılardan farklı bir yaklaşımla “dans hareketlerinin her kültür veya kültür bölgesinin alışılmış hareket kalıplarının, tekrarlanarak pekiştirilmiş halleri”(LOMAX, 1968:228) olduğu sonucuna varmıştır*. Yine bir dansçı olan Hanna, kültürel ve hareketlerle ilgili yaklaşımı birleştirerek dansı “diğer sıradan devinimsel etkinliklerden farklı olarak amacı olan, bilerek ritmik ve kültürel olarak kalıplaşmış, doğuştan gelen ve estetik değere sahip, sözsüz vücut hareketleri dizisi”(HANNA, 1979:19) olarak tanımlamıştır. Bu ifade de dansçı,me kan ve seyirciyi göz ardı etmiştir. Türkiye örneklğine bakacak olursak; Balıkesir üniversitesi Latin Dansları Kulübü Başkanı Hasan TeyfikÖzkaptan ise dansı: ”Eğlenerek yapılan gövde gösterisi olarak tanımlamıştır”(ÖZKAPTAN, 2013).

Poulson dansı: ”hissetmek, anlamak, ve iletişim kurmak için hareketin araç olduğu bir sanat dalı olarak” tanımlamaktadır(Poulson, 1993; Lin, 2005:12). Bu tanımlara ek olarak incelenen pek çok tanımda dansın bir iletişim aracı olması dışında sağlıklı, canlı, işbirliğine yatkın, kültürlenmiş, hassas, zarif, kendini bilen, yaratıcı bireyler yetiştirmesine yardımcı olan bir eğitim aracı olduğuna vurgu yapılmaktadır.(H’Doubler, 1921; Chapman&Kraus, 1991; Dixon, 1991; Poulson, 1993; Overby, 1992; Downey, 1995; Lee, 1998; Koff, 2000; Lin, 2005).¹

*Alan Lomax, 1960lı yıllarda tüm dünyayı kapsama iddiası ile bir grup araştırmacıyla beraber yola çıktığı çalışmasında kültürlerdeki diğer sosyal etkinlikler arasından dansları (koreometrik) ve müzikleri (kantometrik) tarzlarına göre karşılaştırmıştır. Koreometrik çalışmasında sınıflandırmalarını yaparken danslarda kullanılan gövde hız, süre, enerji, birlik, ses, zorluk ve vücut bölümlerini dikkate almış, dansların bu özelliklerine göre dünyanın kültürel bir haritasını çıkarmıştır.(Lomax, Alan, et.al, *Dance Style and Culture in Folk Song Style and Structure*, 1968, Washington, D.C., s. 222-247)

¹ ÖZEVİN, Banu& BİLEN, Sermin “*YaratıcıDans*”, MüzikEğitimiYayınları, syf.11 Ankara, 2011

Dans; beden ve ruh arasında bir iletişim yaratarak, bunları kendimizi dışa vurarak gösterebildiğimiz bir olgudur. Dans, diğer sanat dallarından farklıdır ve hepsini kapsayan bir yapıya sahiptir. Bu açıdan kapsamlı bir ifade aracıdır. Dans söz ve yazı gibi anlatım araçlarına başvurmada, anlatılması gerekeni doğrudan, insan bedeni aracılığı ile verebilen bir sanat dalıdır. Yaşam, doğa ve insan arasındaki ilişkileri tam anlamıyla kavrayıp yorumlayabilmek için o toplumun dansına bakmak büyük ölçüde yeterli olacaktır.

Dans, evrensel ve sınırsız bir olgudur. İster içten geldiği gibi edilsin, ister belli bir disipline oturtulsun, ister dini, ister dindışı olsun, ister eğlence için, ister gösteri amaçlı yapılsın; dans, insanoğlunun doğasına karşılık verir (Thema Larousse Ansiklopedisi, cilt:5). Bu yüzden tüm dünyayı saran evrensel bir dildir. “Bir dans bilmek, bir lisan bilmektir” diyebiliriz. Bu yönüyle, insanlar arasındaki sözsüz iletişimin sağlandığı en keyifli alandır. Farkında olmadan toplumsallaştığımız, sosyalleştığımız; ben’in ve biz’in ayrımına ulaşabildiğimiz bir alanı oluşturmaktadır.

3.2.Dansın Kökeni ve Gelişimi

Dans, insanlık tarihinin ilk sanat eylemidir. Yaklaşık 9.000 yıl öncesi uygarlıklar, sözün yerine kendi anlatım biçimleri olarak dansı tercih ettiler. Yani; sözden önce dans vardı demek yanlış değildir. Danstan sonra Resim, şiir, müzik ve tiyatro gelir. Bu yeni eylemler dansı besleyerek, ve hepsi birden, ayinlere, kutsama törenlerinin düzenli gösterilerine dönüşmüştür. İnsanları, öncelikle kutsal inançları, dans etmeye ya da bu dansları izlemeye yöneltmiştir. Zamanla ölüm, doğum, hasat, savaş, av gibi her türlü önemli olay, bir şekilde tanrılara ulaşma gereksinimi duyulan her durum, insanları törenler düzenlemeye itmiştir. Dans, zamanla bu tür kutlamaların ana iletim aracı haline gelmiştir. İnsanlar duygularını anlatmak için dansı kullanmıştır. Bu şekilde dans, toplumsal katılım ve iletişimin en önemli araçlarından biri haline gelmiştir.

Eski çağlarda, mağara duvarlarına yapılmış resimler, dans etme güdüsünün insanın yeryüzündeki yaşamı kadar eski olduğunun ve dansı neredeyse iletişim araçlarının ilk sıralarına yerleştirdiğinin kanıtıdır (AKGÜL, 2006:67).

Dans, kökeni bakımından dini niteliklidir. Normal koşullar altında hükmedemediği güçleri, kendi iradesine boyun eğdirmek ve gücünün yetmediği olaylara hakim olabilmek isteyen ilkel insan, isteklerini somutlaştırmaya yönelik el – kol hareketleri yapmaya başlar. Bu hareketlerin bir araya gelmesinden doğan dans, insanın dünyasıyla onun dışındaki evren arasında ilişki kurma amacına yönelik büyük bir törendir. İnsanlar zaman geçtikçe dansın ritmine kapılıp bunu kendisi için yapma eğilimine girdi(THEMALAROUSSE ASİKLOPEDİSİ, cilt:5). Bu sebeple, dansın ritüel olmaktan çıkıp, bir eğlence aracına dönüşmesi söz konusudur. Dansın, eğlence aracına dönüşmesiyle beraber duygular devreye girdi. Bu duygulanımın sistematik hareketlerle koreografilendirilip halka sunulması ise “gösteri sanatlarını” ortaya çıkardı.

Araştırmacılar, bütün uygarlıkların toplumsal yaşamında dansın önemli rol oynadığını saptadılar. Eski Mısır ve Peru uygarlıklarında ayin dansları gelişmiştir. Eski Yunanda da dans, sağlam akıl ve sağlam vücudun göstergesi olarak görülmüştür. Batı’nın günümüz sanatlarına temel oluşturan çeşitli dinsel, toplumsal ve sahne sanatları gelişirken, Doğu’da tümüyle farklı dans hareketleri ortaya çıkmıştır. Batılı dans teknikleri çoğunlukla ayak kullanımına dayanırken, Doğu’nun sanat dansında ayaklardan ritmi sürdürmek için yararlanılıyor asıl güzellik ve incelik üst bedene atfedilmiştir (ANA BİRTANNİCA, cilt:6).Görüldüğü üzere dansın kullanım şekli toplumlara göre değişiklik göstermektedir. Bu toplumsal kültürün dansa yansıdığını göstermektedir.

Dansın, akademik anlamda bir sanat oluşu yani eğlence ve ayinlerde halk tarafından bire bir yapılan bir eylem olmanın yanında, bir de “seyirlik” biçim kazanması oldukça geç bir döneme rastlamıştır. XIV. Louis döneminde Fransa’da, ilk kez sözden arınmış, hareket diline dönüşmüş bir tiyatro olarak icra edilmiştir. Merak uyandıran, çok para harcayan aristokrat bir zevk haline gelmiştir. Kısa sürede çadır tiyatrolarına da yayılmıştır. Dans etme, ilk olarak Mısır’da ortaya çıkmıştır. Dans ortaya çıkışından sonra, içinde bulunduğu kültüre göre şekillenip, çeşitli dans kolları oluşturarak, dünyada gelişimine devam etmiştir. Sanat olarak dans, yaklaşık

4000 yıllık geçmişi içinde çok hızlı bir gelişim göstermiştir. Bugün ise Dans çok renkli bir endüstri kolu hâline gelmiştir.

3.2.1.İlkçağ ve Dans

Dans; tarım, hayvancılık, savaş, evlenme gibi sosyo-ekonomik olayların; yağmur, kar,fırtına, deprem, rüzgar gibi doğa olaylarının, kötü ruhları kovma güç dileme gibi ruhsal ve dinsel olayların gerçekten soyutlanarak hareket ve ritimle anlatılması sonucu doğmuştur (TAPMAZ, 2012:45,62). Dans, insanların aralarındaki iletişimsizliğe buldukları ilk çözümdür (KOÇKAR, 1999:3). Bütün bunlar insanların, dansla iletişim sağlayarak bir bütün olabildiklerinin göstergesidir.

İlk insanlar önceleri kendi başlarına, içgüdülerine uyarak dans etmişlerdir. Yinelenen ritmik hareketlerin, doğaüstü duygular çağrıştıran güçlü etkileri olduğunu fark etmişlerdir. Buradan, dansa büyü bir gücün var olduğu düşüncesi doğmuştur. Her dans edişlerinde, bu gizemli gücü yeniden yarattıkları duygusuna kapılmışlardır. Bazı ilkel kabileler, hayvanları taklit ederek, totem dansları ya da iyi ürün alabilmek için büyü dansları yapmışlardır(TOZUN, 2013). Görüldüğü üzere dans, toplumsal hayatta hemen hemen her alanda iyileştirici bir güç olarak kullanılmıştır. Bazı durumlarda ise insanlara umut kaynağı olmuştur. Mesela; savaş öncesi yapılan, savaş dansının, savaşı kazandıracağına inanılmaktadır.

3.2.2.Ortaçağ ve Dans

Bu dönemde Mısır ve Roma da yapılan danslar ortaya çıkmıştır. Dansta profesyonelleşmenin başlaması danstaki dini etkinin kaybolmasına neden olmuştur. Ortaçağda, halk içinde genellikle soyluların dans ettiği görülmektedir. Kilisenin dansları yasaklaması, yapılan dansların dinsel içerikten yoksun olmasına yol açmıştır. Dans, sadece şenlik ve gösteri öğelerini taşır hale gelmiştir(TAPMAZ,

2012:48).Burada şöyle bir telkinde bulunabiliriz; din, birleştirici ve topluma katılım sağlayan bir alan oluşturmaktadır. Dans ve dinin ayrışması, insanlara dinin dışında alternatif katılım aracı olabilecek, dansla topluma katılım alanı sağlamıştır.

Ortaçağ boyunca 3 kavram sanatı belirledi: joi , Amor, Cortezia. Joi, halka danslarındaki el ele verilip dans edilen neşeyi yansıtıyor, Amor, çift halinde yapılan dans ile aşk temasını işliyor,Cortezia, ise danstaki el ve ayak figürlerindeki zarafeti, inceliği simgeliyordu (TAPMAZ,2012:48).Dansın dinden ayrışmasının etkisi, bu dans türleriyle kendini oldukça göstermiştir. Bu danslar kadın ve erkek arasındaki insani iletişimin artmasına da katkıda bulunmuştur.

Köylülerin ve halkın dans figürleri, soyluların salonlarında değişime uğrarken, estetik tavırla ve eşler halinde dans edilmeye başlanmıştır. Zamanla dans terminolojisi de oluşmaya başlamıştır. Örneğin, halk toplu halde yaptığı dansa “Chorea”derken, soylular buna “Ballatio” demektedir. Dans, kelimesinin genel bir tanım olarak kullanılması 15.yy’a rastlamaktadır (TAPMAZ, 2012:50). Dansın, birleştirici etkisi olduğu gibi ayrıştırıcı etkisi de olmaktadır. Bir önceki cümlede belirttiğimizgibi aynı dans; halk dilinde farklı, soyluların dilinde farklı bir kelimeyle anılmaktadır. Bu tür vakalara sıklıkla rastlayacağız. Fakat yine de dansın birleştirici etkisinin olumlu yansımaları, ayrıştırıcı etkisinin verdiği olumsuzluğun üzerini oldukça örtebilen bir etkiye sahip olmaktadır.

Dans, ortaçağda saraylıların ayrıcalığı durumuna gelmiştir. Ortaçağda saray ve şatolarda yapılan evlenme törenlerinde, verilen ziyafetlerde, salonlar itinayla gösteriye hazırlanmakta; ziyafet süresince yemekler belirli aralıklarla yenmekte; İki yemek arasında kalan zaman dilimine antreme denirdi ve bu antremelerde misafirler için dans edilmekteydi. Örnek verecek olursak ; 15.Y.Y. da Burgonya dükü Charles ile İngiltere prensesi Margarete’in evlenme töreni, tarihe geçmiş en büyük eğlence olmuştur. Bulgulara göre tarihi bilinen en eski balo, 1385 yılında Amiens’de verilmiştir. Balolar, ortaçağ boyunca özellikle İtalya ve Fransa’daki asillerin, eğlence merkezleri olmuştur. Ortaçağ da halk ve aristokrat sınıfın eğlence alanları ayrılmış durumdadır. Aristokrat sınıf, balo ve benzeri eğlencelerle eğlenirken, halk da çeşitli sokak eğlenceleri düzenlemektedir. Özellikle Fransa’da çok ilgi gören halk eğlencelerinin tümüne ‘Çılgınlıklar Bayramı’ adı verilmiştir.

Ortaçağ ve dans diyorsak, kuşkusuz köklerini saldığı dönemi kastetmekteyiz. Bale, ortaçağ ve Rönesans döneminde düzenlenen görkemli şenlikler içerisinde oynanan oyunlardan doğmuştur. VII. Charles dönemi savaşlarında İtalya'dan Fransa'ya geçen bu oyunlar, saray balesinin doğmasını sağlamıştır. Tarihte ilk bale Fransa Sarayında 1581 yılında oynanmış: “BalletComique de la Reine'dir”. Oyuncuların maskeler ve ihtişamlı kıyafetler içersinde sundukları, o dönemin baleleri arasında; Ballet de MademesoeurRoi 1613, Ballet de MondeRenverse 1625, Gassandre 1651, balelerini örnek olarak gösterebiliriz. Balenin, saraylardaki gösterilerde ortaya çıkmış olması katı kurallarla işleyen bir dans türü olmasını sağlamıştır. Bu da dansı kurumsallaştırmıştır. Bu sebeple, İlk dans okulu 1661 de “Fransız Kraliyet Dans Akademisi” adıyla Paris'te kurulmuştur. Ortaçağın sonunda ise dansta Rönesans etkileri görülmeye başlamıştır (TAPMAZ, 2012:67). Dansın, sanat olarak ortaya çıkışı ise bu dönemde yani Rönesans döneminde gerçekleşmiştir.

3.2.3.Yeniçağ ve Dans

Yeniçağda, saray soylularının yanı sıra burjuvazinin oluşmasıyla birlikte danslar saraylardan, büyük toplantı salonlarına geçmiştir. Özellikle Fransız devrimi sonrasında sosyete dansları oluşmaya başlamıştır(Koçkar M. Tekin:33-34). Bu danslardan bazıları şunlardır: Mazruka, Cotignon, Kadril, Sequidil, Polka ve Vals.

Mazruka:Orta tempoda oynanan Polonya kökenli sosyete dansıdır.

Cotignon: Anlamını bir çeşit kadın giysisinden alır. Fransız kökenlidir. Sosyete balolarının sonunda yapılır.

Kadril:İsveç kontradanslarından türemiş kırsal kökenli bir dans türüdür. Zamanla soylu sınıfın icraa ettiği salon dansı haline gelmiştir. Diğer adıyla kare dansıdır. İngiltere, Paris ve Rusya'da sık rastlanan bir dans türüdür. Adını dansının müziğinden alır.

Sequidil: İspanya da gitar eşliğinde yapılan dans türüdür.

Polka: Çek Cumhuriyetinin Bohemya Bölgesinde doğmuştur. 18.yy da yerli karakterini kaybetmiş ve oynandığı bölgelere özgü özellikler kazanmaya başlamıştır. Polonya, Beyaz Rusya, Yugoslavya ve Macarlar tarafından sıklıkla yapılan bu dans zamanla her ülke için ayrı bir tarzla yansımalarını sürdürmüştür. Nitekim zamanla hangi ülkenin, polkası olduğu yapılan dansın görsel özelliği sayesinde anlaşılmaya başlanmıştır.

Vals:"Dansların Kralı" olarak da adlandırılan bir dans türüdür. En belirgin özelliği, çiftlerin birbirine sıkıca tutunup bir nokta çevresinde dönerek dans etmeleridir.16. yy ortalarında Fransa'nın Provence bölgesinde, "Valto" ismiyle ortaya çıkmış folklorik bir danstır. Vals 19. yy'ın başlarında Avusturya ve Almanya'da dans edilen bölgenin farklılıkları dolayısıyla, o bölgeye uygun yeni özellikler katarak gelişim göstermiştir. Vals kısa sürede Johann Strauss'un müziğinin de etkisiyle özellikle Viyana'da patlayış göstererek, aristokrasinin beğenisini kazanmış ve baloların vazgeçilmez eğlencesi haline gelmiştir. Günümüzde vals "Viyana Valsi" ve "Modern Vals" olmak üzere ayrılmaktadır.

Yeniçağa damgasını vuran en önemli dans türü olan Vals, 1800'lü yıllarda Almanya ve Avusturya'da bir tür ulusal dans şekline bürümüş ve tüm şölen, tören gibi toplantılarda birinci sırayı almıştır. Vals, tüm dünyaya sıçramış ve en çok kabul gören dans haline gelmiştir(TAPMAZ,2012:63).Vals, etkisiyle insanları biraraya getiren şölenlerin daha çok duyulmasına ve daha fazla kitleye ulaşarak, şölenlere katılımın artmasına neden olmuştur. Bu sebeple insanlar, daha fazla biraraya gelebilme alanına sahip oldu. Vals bu dönemin, gerek izleyicisiyle gerekse dansı icra eden kimselerle toplumsal katılımın artmasını sağlayan bir dans türü olmuştur. Adının bu kadar duyulmasından ötürü, Yeniçağa damgasını vuran, bir kitle iletişim aracına dönüşmüştür. Bu sayede insanlar,dansı icra eden grup da olmasalar bile, ortak bir Vals kültüründen haberdar olarak, bu kültürden etkilendiler. Günlük hayatta dahi Vals, halk arasında en çok konuşulan dans türü haline gelmiştir.

3.2.4.Yakınçağ ve Dans

19. yüzyıla gelindiğinde, Avrupa ve ABD’de dans hemen hemen tümüyle kilise etkinliklerinin dışına çıkarılmıştır. 1900’lü yılların başında, Avrupa Devrimi sonrası oluşan sınıfsal ayrımlar, sınıflar arası iletişimlerin yoğunlaşmasıyla aşınmaya başlamıştır. Yeni danslar yeni adımlar bulunmuştur. Bu dansların bazıları günümüze kadar gelmiştir. 20.yy profesyonel dansçıların yanı sıra profesyonel dans öğreticileri ve eğitimcileri de ortaya çıkarak sahne gösterileri önem kazanmıştır. Bu yüzyılda radyo ve televizyon gibi iletişim araçlarının etkisi de dansın çabuk yayılmasını sağlamıştır². 20.yy’ın bazı dansları:Tango,Charleston,Fokstrol, Flemenko, Rumba, Chachacha, Samba, Mambo, Rockandroll, Kalipso, Salsadır. 1905-1914 yılları arasında en popüler salon dansları mazurka, kadril ve polkadır (bkz. yeniçağ ve dans bölümü).

Tango: 20.yyın başlarında özellikle 1. Dünya Savaşı sonrasında popülerliğini artıran ve tüm dünya ülkeleri tarafından yapılan bir dans türüdür. Kendine özgü Bandeoneon

(bkz. Soldaki çalgı aleti) çalgısı tangoyu tango yapan temel özelliklerdendir. Tango hareketli bir müzik yapısına sahip olmasına rağmen hüznü ve karamsar ruh halini yansıtır. Dansın kurgusunda

özellikle melankolik bir aşk teması işlenir.

Charleston: Afrika dansları ritmine uygun olarak oynanan, Amerikalı siyahi dansçılar tarafından çeşitli ayak hareketlerinin eklenmesiyle oluşmuş bir dans türüdür.

Fokstrot: Fokstrot, temelinde çeyrek dönüşler üzerine kurulmuş bir salon dansıdır.Hızlı müzik eşliğinde yapılan fokstrot içerisinde hızlı çapraz adımlar barındırır.

Flemenko: Endülüs çingenelerinin müziği ve dansıdır. 19.yy’dan itibaren çingeneler profesyonel olarak dans etmeye başlamışlardır. Profesyonellik sonrası dans ve müziklerine flemenko adı

² TAPMAZ, Çiğdem, 2012

verilmiştir. Flemenkonun sahne sanatına dönüşmesi sonucu, doğaçlama bir danstan kurallı ve sistemli bir dansa dönüşümü gerçekleşmiştir.

Rumba: Afrika ve Küba halk danslarının gelişerek salon dansına dönüşmüş halidir.

Chachacha: Mambo ve rumba dans adımlarının karışımından oluşan Meksika kökenli bir dans türüdür.

Samba: Brezilya kökenli salon dansıdır. Dans ve müzikleriyle çok eğlenceli ve beğeniyile izlenen, hızlı ritimli bir dans türüdür.

Mambo: Küba kökenli olup, eşlerin el ele tutuşarak yaptığı dans türüdür.

Rockandroll: Rock: sallan, roll:yuvarlan anlamına gelir. Adının etkisini taşıyan bu dans hoplamalı, zıplamalı ve oldukça hareketli bir dans türüdür. 1950’ler sonrası Elvis Presly ve Chuck Berry danslarıyla dünyayı etkisi altına alarak bir “rockandroll” fırtınası estirmişlerdir.

Kalipso:Jameika’da yaygın olarak kullanılan bir dans türüdür. 1950’lerin sonuna doğru Avrupa ve Amerika’da yaygınlaşmıştır.

Salsa:Karayıpler kökenli, salsa adıyla belirtilen müzik türleri eşliğinde çiftler halinde veya grupça icra edilen, Latin Amerika’nın ve ABD’nin modern danslarından. Önceleri yalnızca Latin Amerika halklarının yaptığı bu dans türü, göçler sayesinde Karayıpler’den ABD’ye kadar yayılmış, özellikle 1980’lerden sonra tüm dünyada tanınmıştır. Günümüzdeki salsa dansı Afrika, Karayip ve Avrupa stillerinin, dans ve müziğinin karışımıdır. "Salsa" sözcüğü çeşitli baharatların karıştırılmasıyla hazırlanan “sos” anlamına gelmektedir. Salsa müziği ve farklı kültürel öğelerin karışımını içerdiği için bu adı almıştır.

1908 yılından itibaren tango, hızlı bir gelişme göstermiş ve 1917 yılında fokstrot ile birlikte, Avrupa üzerinden dünyaya yayılmıştır. 1924 yılında Josephine Baker’in öncülüğünü yaptığı charleston, savaşın acılarını unutmak isteyen dünya halkının gözdesi olmuştur. Gerek savaşın acılarını sarmak, gerekse toplumsal bir sevinç karşısında halkın duygularını ifade etmek için kullanılan dansın birleştirici gücü, geçmişten geleceğe toplumsal yapının sürdürülmesine olanak sağlayacaktır.

Dans tutkusu, 1920'li yılların başlarında tüm dünyada yaygınlaşan dans yarışmaları ile ivme kazanmıştır. Yakınçağın başlarında doğan Samba'nın, Brezilya'ya Girmesi ve Samba okullarının açılması; Samba müziği ve dansı Brezilya'da büyük şenliklerle kutlanan karnaval tarihi(1917) ile aynı zamana rast gelmektedir. Samba, Batı Afrika ve Angola'ya kökenlidir, kötü zamanlarında bu müzikte teselli bulan köleler, bu müziği Brezilya'ya getirmiştir. Samba popülerleşince, insanlar yeteneklerini göstermek için düzenli olarak bir araya gelmişlerdir. Bu durum, samba okullarının kurulmasına yol açmıştır (<http://www.riocarnaval.org/tr/>,2014).

1940'larda, swing ve ardından bogie-bogie moda danslar olarak gündeme gelmiştir. Latin Amerika rüzgarı, 1950'lerin başında chacha, samba, mambo gibi hareketli danslarla egemen olmuş, ancak kısa sürede tahtını rock'nroll'a devretmiştir. Şüphesiz 1950 ve 60'lı yılların tartışmasız dansı, İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünyanın yeni hakimi olan Amerika'nın, yaşam ve eğlence kavramının bir özeti olan rock'nroll olmuştur. 1970'li yıllar ve sonrasında, çiftlerin birbirine sınıksız sarıldığı dans türlerinin yerini, giderek akrobatik figürlerin öne çıktığı ve çiftlerin karşı karşıya geçip, hızlı bir ritimdedansettikleri danslar almıştır(ADMIN, WEB).

Şüphesiz ki; bu çağa da damgasını vuran dans türü ilginç gelişim süreciyle '*Tango*'dur. Tango'nun kelime anlamının neyi ifade ettiği konusunda çeşitli rivayetler vardır. "Tango" kelimesinin Afrika kökenli olduğu ve "buluşma yeri" veya "özel yer" anlamına geldiği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra 'Tango' adının Afrika tamamlarının çıkardığı tan – go seslerinden, ya da Latince dokunmak anlamına gelen "tangere" fiilinden türediği düşünülmektedir. Birinci Dünya Savaşı'nın ardından Arjantin'e, özellikle Buenos Aires'e hızlı bir göç yaşanmıştır. Göç edenlerin genellikle işçi sınıfı olması ve erkeklerden oluşması sebebiyle, kenar mahallelerin oluşması ve büyümesi engellenememiştir. Bu da genelev ve kumarhanelerin artmasına sebep olmuştur. Tango tam da toplum tarafından istenmeyen fahişeler ve göçmen işçiler sayesinde büyüyüp gelişme fırsatını yakalamıştır. Bu yüzden tango bazen "Arjantin'deki göçmenlerin müziği" olarak adlandırılmaktadır. Tango, Arjantin'de zengin kesim tarafından alt kültür kabul edilerek aşağılanmıştır. Bir süre yönetim tarafından yasaklanmıştır. 20. yüzyılın başlarında tarım işçilerinin elde ettiği başarı sayesinde ilk önemli adımını atar. 1917

yılında Carlos Garder'in smokin giyerek tango müziğini söylemesinin ardından Tango üst tabakaya hitap etmeye başlamıştır. Parislilerin Tangoya gösterdiği ilgi Arjantin sosyetesinde önem vermeye başlamasına neden olur(TERCAN, 2012). *Ayrıca üst sınıf bir vatandaş olan Eva Peron'un Tangoya olan tutkusu bu dansın bir tür salon dansına dönüşmesine yol açtı, söz yerini bulursa, legalleştirmiş, avam sınıftan üst sınıfa terfi ettirmişti. Daha öncelerde ucuz batakhanelerde yapılan bu dans bir süre sonra iyice popüler hale geldi ve dünyaya mal oldu. 19. yüzyılda büyük umutlarla Latin Amerika'ya göçen işçi sınıfının hayal kırıklığı ve bunalımlarının içinden, genelev kapılarında doğan tango müziği ve dansı içinde barındırdığı tutkuya ve aşka olan özlemi ile evrensel bir dili, adeta karma bir kültürü yansıtmaktadır (ÖZ, 2011). İnsanların, bu karma kültür içerisinde birbirlerini daha rahat anlayabilmeleri sayesinde dans, insanlar arası iletişimi yükselterek kendi işlevselliğini de artırmıştır.*

1920'lerde çokça popüler olan bu salon dansı ve müziği Türkiye'de resmi anlamda Atatürk'le başlıyor.1920'lerin ortalarında Türkiye'de duyulmaya başlayan tangolar sözleriyle masum ve platonik aşkları anlatıyor ve Türk müziğinden esintiler taşıyan melodileri ile uzun yıllar müzik yaşantısının tek egemeni haline geliyor.Bu aşamada Necip Celal'in 1928 yılında yazdığı ilk tangosu "Mazi'nin 1932'de Seyyan Hanım tarafından plağa okunması ile başlayan sürecin etkisi yadsınamaz.Tango bir dönem Türkiye'de öyle sevildi. Eski ve unutulamayan bir sevgiliyi anlatıyor olmasına rağmen La Cumparsita düğünlerin vazgeçilmez açılış parçası oldu(ÖZ,WEB,2011).Yeniçağa damgasını vuran Vals'ten(bkz. Yeniçağ ve dans bölümü) sonra yakınçağa damgasını vuran dans da Tango olmuştur. Tango, Valste de olduğu gibi belki de daha fazla etki yaratarak insanlar arası iletişimi artıran bir kitle iletişim aracı olmuştur.

1929 krizi nedeniyle Dünya çapında düşüşe geçen tango ülkemizde dahil olmak üzere pek çok ülkede yasaklanmıştır. 1980'lerden itibaren de eski canlılığını yakalayan Tango, günümüze kadar varlığını sürdürdü ve daha çok üst ve orta sınıfın katılım sağladığı uğraş halini aldı. Şuanda ise verilen kurslarda ve yapılan "Milonga" geceleriyle, insanları sanatsal faaliyetleriyle sosyalleştirerek topluma katılımını sağlayan bir dans türü olmuştur.

Tango ve Flamenko dansları, çıkış itibariyle alt sınıfa ait olsalar da zaman içerisinde orta ve üst sınıfın alakadar olduğu bir sanat haline geldi.

3.3.Dans Etmemizin Sebepleri

Geçmişten günümüze kadar toplumlarda, kabilelerde kısacası insanın olduğu her yerde dans, her zaman hayatın içinde var olmuş ve süregelmiştir. Peki, dans neden çağlar boyu, toplumlarda her zaman kendine bir yer bulabilmiştir? İnsanlar pek çok gerekçeden ötürü dans etmektedirler. İnsanlar, müziğin ritmine kapılarak eğlenmek, dini ve kültürel ritüellerini gerçekleştirmek, stres atmak ya da grupça eğlenmek için dans etmektedirler. Genellikle eğlenmek ya da grup bilincinin hissine varabilmek için yapılan dans, bazı durumlarda bu ikisini de kapsamayabilir. İnsanlar bazen hırslarından ötürü de dans edebilmektedirler. Öyle ki; kendini diğerlerinden ayırmak, kendini kanıtlamak ya da öğrenmeye olan açlıktan ötürü de insan dans edebilmektedir. İster eğlenme amaçlı olsun, ister hırstan olsun insan her daim dans etme ihtiyacı duyabilmektedir. Çünkü dans etme eylemi yaradılışımızla bize bahşedilmiştir. Dans etmemizin yaradılışımızla bize Allah tarafından bahşedildiğinin ispatı olarak bilimsel ve dinsel birkaç teori ortaya atılmıştır. Bunun yanında sosyolojik ve psikolojik boyutlarına da yer vereceğim.

3.3.1.İnsanların Dans Etmesindeki Dinsel Boyut

Sevda Nur aşağıdaki yazısıyla dans etmenin nasıl da Allah tarafından ritim duygusunun, düzenin, işleyişin bünyemizde var olduğunun göstergelerini anlatmıştır.

Azerbaycan'da bir düğüne katılmıştım. Türkiye'deki düğünlere kıyasla insanlar kat be kat daha fazla dans ediyorlar. Hatta öyle ki insanların dans etmemelerine pek de iyi bakılmazmış. Düğün salonunda en çok oynayan insanlar da evlenenlerin en yakını, en sevdikleri imiş. Adet böyle olunca sahneden dans edenler hiç eksilmiyor. Kafkasya'nın şen ve şakrak müziklerine de dans eden insanlar kendilerini o sesin ritmine öyle kaptırmışlardı ki, bazıları kendinden geçmişlerdi desem abartmış

olmam. Bir de orada erkeklerin oynama konusunda kadınlardan eksiki yok, çok profesyonellerdi, hayranlıkla Kafkas danslarını izledim. Çevremde tüm bunlar cereyan ederken ben de biraz düşündüm; Allah insanlara neden ritme uyma, onunla aynı çizgide hareket etme dürtüsü ve hissi vermiştir? Allah'ın, ilk insan Hz. Adem'i yarattığı zaman meleklerle aynı anda secde edin emrinden tutun da Hz. İsrail'in sura üfleyeceği o dehşetli günde insanların o muazzam ve korkunç sese ittiba edip kabirlerinden koşup gelmeleri aynı his ve duygunun tecessümüdür. Nasıl ilkokuldaki çocuklar yeminlerini ederken mayestroya uymaktan hoşlanır, horozlar şafaktan önce öterken bir-birini tanımadıkları halde seslerini bir ahenk üzere sürdürürler ve nasıl ki tekke ve zaviyedeki müritler, mürşitlerine uyup bir ileri bir geri harmoni içinde "Allah Hu" çekerler ve nasıl ki bütün bölgeye ilham olmuş Karadeniz halayı bir düzen içinde hem oynayanları ve izleyenleri büyüler, öyle de melekler sema-i alada saf saf Rabbine bir ahenk ve düzen içinde ibadet ederler. Düzeni Allah sevdiği gibi, kullarına da sevdirmiş, O'nu tanımanın ve kulluğun bel kemiği kılmuş. Şunu farkettim ki kainat zaten bir düzen, ahenk üzere kurulmuş değil mi? AllahınVahid isminin bir tecellisi olarak başta insan olmak üzere her bir zerre de bu nizamı tabi. Kuşların sürü halinde uçmasından, yunus balıklarının ritmik bir halde dalıp su yüzüne çıkmasına, kalbin atışına, ağaçların belli bir düzende çiçek açmasına, insanların imamın arkasında sıra halinde durmasına, bir kutlama sırasında bir musiki gibi yapılan havai fişek şöleninde aldığımız haz ve fiske ve kulelerdeki muhteşem ışıktandırmalara kadar herşey belli bir simetri ve ahenk içinde olduğundan güzeldir. Bu liste çok daha uzatılabilir elbette. İçeri girdiğimiz an ev düzenliyse ancak rahatlayabilir insan yoksa dağınık bir evde huzur da kaçır. Demek ki Allah düzeni sevmiş ve sevdirmiş. Allah insana ritme uymayı da sevdirmiştir, bu yüzden ki insanlar farkında bile olmadan çoğu zaman musikiye ayak uydururlar, ritm tutarlar. Tesbih çekilirken o zikir şimendiferine uymak, tekke ve zaviyelerde ezkarın aynı ritimde yapılarak zevk-i ruhani ile seyr-i süluk yapılması Rabbimizin bize verdiği o duygunun yerinde kullanılmasının bir göstergesi. En ala ritim de şüphesiz ki İlâhi Beyan'da mahfuz. Kainat ezelden ebede bu ahenke uyma dürtüsü ile tasarlandığından bu ancak İsrail suruna üflediğinde son bulacaktır. Surun sesi öyle azim bir musikidir ki dağlar un ufak olup, denizler de kaynar buhar haline gelip kafirlerin başına kıyameti koparacaklar. İkinci bir üfleme öyle bir çağırışın tecellisi mahiyetinde olacaktır ki ölümler bile bu ritme uyup kabirlerinden çıkıp bir meydan-ı mahşerde akıbetlerini bekliyor olacaklardır. Bütün kainat bu düzen çerçevesinde nakşedilmiştir(Akt;Sevda NUR, Ekim 2012; Ceren TERCAN).

3.3.2.İnsanların Dans Etmesindeki Bilimsel Boyut

İnsanların neden dans ettikleri konusunda, dini boyutun yanında, bilimsel olarak kanıtlanmış araştırmalar da mevcuttur. Bunun kanıtı olarak:

Günümüzde her insanın sevdiği bir müzik türü olduğu gibi, birçok insan da kimseye göstermese dahi sevdiği bir şarkı ile dans etmekten keyif alır. Ancak müzik ile ilgili birçok bilimsel düşünce hala şekillenmemişken, bir de bu durumun üzerine dans etmenin mantığını koyunca kafalar daha da karışmaktadır. İnsanların neden herhangi bir müzik esnasında ilginç dans figürleri sergilediği, birçok bilim adamının uzun yıllardır cevabını aradığı bir sorudur. Dans etmenin genel olarak psikolojik nedenlere bağlı olduğu düşünülse de, İngiltere yer alan Manchester Üniversitesi Psikoloji Bölümü araştırmacıları bu durumunda biyolojik olduğunu iddia ediyor. İnsanların iç kulak yapısına dayandırdıkları tezi, her insanın fiziksel olarak dans etmeye programladığını iddia ediyor. Ancak bu verilerin kesin olarak ispatlanması mümkün olmadığından, insanlar neden dans eder sorusunun cevabını da tam olarak veremiyor. Ancak yapılan araştırmaya göre sesin şiddeti arttıkça, insanların iç kulağındaki hareketler de değişim gösteriyor. Sesin şiddetini ifade etmek için kullanılan desibeli yüksek değerlerde olan yani yüksek sesle dinlenen müziklerde, iç kulak kişinin zevk aldığını sanmasını sağlayan bazı değişimler gösteriyor. Özellikle 70 desibelin üzerindeki müziklerde iç kulak hareketlenerek, kişinin denge mekanizmalarını uyarıyor. 70 desibelin üzerindeki müziklerin insanın denge organı olan iç kulağı etkilemesi, bir nevi kişinin dengede kalmak için kendini zorunlu olarak dans etme ihtiyacı içerisinde hissetmesine neden oluyor. Aslında bu tezi kuvvetlendiren bulgulardan biri de, günümüzde neredeyse tüm gece kulüplerinde ve konserlerde 110-140 desibel arasında müzik yayını yapılmasından kaynaklanıyor. Araştırmacılara göre 140 desibel kuvvetinde bir ses maruz kalındığında, iç kulak büyük oranda etkilenerek yapısını değiştiriyor. Bunun da bir sonucu olarak beyindeki denge merkezi etkileniyor ve kişi kendini zorunlu olarak dans etme ihtiyacı içerisinde hissediyor. Tüm bu tezlerin ötesinde bir de arkeologların ilkel insan modellerine dayandırdığı dans tezleri mevcut. İnsanlığın ilk dönemlerinde kabileler şeklinde yaşayan insanlar, savaşta karşı tarafa gücünü göstermek için dans ederlermiş. Bu tezi savunan arkeologlar ayrıca, insanların karşı cinsi etkilemek ve baştan çıkartmak için de dansı kullandığını iddia ediyor. Günümüzde hala sosyal bir aktivite olarak görülen dans, insanlar üzerinde son derece etkili olan bir alışkanlık, bir sanatsal faaliyet ya da bir davranış biçimidir(Akt; Hasan ARIKAN, 21 Mart 2012; Ceren TERCAN).

Bu iki yazıda da görmüş olduğumuz gibi dans etme eğilimi, yaradılışımızda var olan bir davranış biçimidir. Bu tespitlerin yanı sıra dansın, savaşta güç gösterisi olarak ve karşı cinsi etkilemek için de kullanılıyor olması, etkili ve güçlü bir iletişim aracı olduğunun göstergesidir. Tezin diğer bölümlerinde, dansın iletişimdeki gücünden ayrıntılı olarak bahsedilecektir. Şimdi de dansın, psikolojik ve sosyolojik boyutlarından bahsedelim.

3.3.3.İnsanların Dans Etmesindeki Psikolojik Boyut

Günümüzde, modern toplumun kargaşasında sıkışıp kalmış bireyler olarak hayata yetişememek, hayatın dışında kalmaktan ötürü birey, psikolojik olarak çökmüş hissetmektedir. Yapılan araştırmalar sonucu, dans ve müziğin insan psikolojisine olumlu yönde etki ettiği saptanmıştır. Dans, beden ve müzik bir bütün olarak işleyiş göstermektedir. Müzikle harekete geçen bedenin sergilediği tavidir. Dans esnasında yapılan hareketler, bedene zindelik ve estetik katar. Kişi dans ettiği süre boyunca ve sonrasında kendini iyi hisseder. Dans, insana varlığını hissetme gücü verir. Varolabilme duygusu, hayatın içinde kaybolmuş bireye kendini bulma fırsatı vermektedir.Öyle ki, çağımızın hastalıklarından olan psikolojik hastalıklar günümüzde “Dans Terapisi” ile tedavi edilebilmektedir. Dans Terapisi konusuna daha sonraki bölümler de değinilecektir. Terapi genel de bariz psikolojik rahatsızlıkların tedavisinde kullanılmaktadır. Fakat tek başına dans etmek bile stresi azaltır, bireyin zihnini kurcalayan düşüncelerden uzaklaşmasını sağlar, bu yönüyle de psikolojiyi korumaktadır. İnsan kendisini iyi hissettirdiği için dans eder.

Önceki bölümlerde de bahsedildiği gibi dans, biyolojimizin, varoluşumuzun hatta kainatın bir parçasıdır. Bilim adamlarının kalamar hücrelerinin üzerinde yaptıkları araştırmaya göre hücreye müzik verilince; renk ve şekillerinin müziğin ritmine göre değiştiği saptanmıştır(bkz. “*kalamar hücrelerine müzik verince dans ediyor*” EK 1). Canlıların biyolojik yapısı düşünüldüğünde, insanın dans etmeden durabilmesi söz konusu değildir. Fakat bilinçli bir şekilde dansa ayrılan vakit, insanın psikolojisini toparladığı gibi kendine olan güveni artırarak daha fazla şeyle uğraşabilme yetisini geliştirmektedir. Bu sayede toplumsal hayatın diğer alanlarına da katılmayı artırır.

2.3.4.İnsanların Dans Etmesindeki Sosyolojik Boyut

Dans etmek, sosyalleşmenin bir boyutu olarak ele alınabilmektedir. Bireyin toplumsal hayattaki yeri ve sosyalliği, sağlam bir psikolojiye sahip olmasına bağlıdır. Psikolojik boyutta bahsetmiş olduğumuz gibi dans, insan psikolojisi üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır.

Dans etmek; bireye özgüven, özsaygı kazandırır;bireyin zihinsel gevşeme ve günün stresinden uzaklaşmasını sağlar. Bu durumun sosyolojik yansımaları ise iletişim kolaylığı, yaratıcılık ve toplumsal katılımdır. İnsan, her daim bir yere ait olma gereği duymaktadır. Dansla birlikte bireyin, bir gruba ait olma o gruba katılma ihtiyacı karşılanmaktadır. Aslında bizler: Düğünlerde dans ederken o günün mutluluğuna, savaşlardan önce yapılan danslarda savaş ruhuna, çeşitli gösterilere çıkan dans gruplarında o gruba, semah dönüşü yapan bir semazenin Allah huzuruna ulaşmasında, ilkel kabilelerde yağmur için dans eden topluluğun yağmur sevincine katılım sağlarız. Bunlar her zaman bir yere ait olma dürtümüzün, bizi katılma arzusuna soktuğu durumlardır. Birlik olarak hareket edebilme ya da sizden ve bizden olarak ayrışan gruplarda bizi koruma isteğini tatmin etmektedir. Tüm bunlar doğamız itibariyle yalnız yaşayamayacağımızın bir göstergesidir. Yalnız birey aidiyet duygusunu karşılayamadığı için, hem toplumsal hayattan soyutlanmakta hem de psikolojisi doğası dışında bir yaşam tarzını kaldıramayacağı için bozulmaktadır.

Günümüz modern toplumlarında, teknoloji dolayısıyla gitgide artan bir yalnızlaşma söz konusu olmaktadır. Teknoloji ve uzun çalışma saatleri, insanları ister istemez ev içerisinde yaşamaya zorlamaktadır. Ev içerisinde hareketsiz kalan bireyin, beden ve ruh sağlığı bozulmaya başlar. Dans, insanın sağlıklı kalabilmesi için gerekli olan aidiyet duygusunu ve günlük hareket ihtiyacını karşılar. Bu sayede daha mutlu ve daha sağlıklı bireyler yetişir. “ Sağlam kafa salam vücutta bulunur ” atasözü bütün bu anlatılanların tam karşılığını verir. Ayrıca birey, sağlığını korumanın yanında dansın sayesinde, bir gruba ait olarak toplumsal katılım sağlamış olur.

Dans ve diğer sanat dalları, bireyin toplumsal katılımını sağladığı için bireyde oluşturduğu özgüvenle toplumun diğer alanlarında katılımını artırmaktadır. Özetle;

insan, varoluşunun gereği olan, ait olma duygusunun, bir nevi tatmini içindans etmektedir.

3.4. Dans Ve Mutluluk Arasındaki Bağlantı

Dans, bireyin toplumsal uyumunu sağladığı gibi aynı zamanda geliştirmektedir. Bu uyumun bireye attığı pek çok duygu vardır. En önemlisi de mutluluk duygusudur. “Profesör Dr. Şermin Tekinalp’in: Mutlu insan mı danseder, dans mı insanı mutlu eder?Yaklaşımı, tıpkı;Beden diliylebirey, gerçek ruh halinimi yansıtır, yoksa farkında olmadan dans, bireyi başka bir ruh haline mitaşıır? Sorusu, her iki yönden de düşünüldüğünde doğru olarakkabuledilebilir(AKGÜL, 2006:94). Yani birey bir yandan beden diliyle gerçek ruh halini yansıtırken, beden dilini de etkin kullanabiliyorsa anlatmak istediği duyguları, başka bir ruh halinin yansıması olarak gözler önüne serebilmektedir. Dansın en muhteşem yanı da budur. Dans dilini çözebilen bireyin, beden diliyle bile anlatamayacağı hiçbir şey kalmaz.

Dans, yapısında olan uyum nedeniyle birey üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır. Evrende, dünyanın dönüşünden kalp atışımıza, güneşin doğuşundan nefes alışımıza kadar herşey uyum içerisindedir. Bireyin, dans sayesinde uyumu yakalamış olması, bir nevi evrenle de uyumlu olması anlamına gelir. Bu uyumu yakalamış olmak da insanı mutluluğa ulaştırmaktadır. Öte yandan, dansla gelen mutlulukduygusu; birey üzerinde yaratacağı olumlu enerjiyi açığa çıkararak daha fazla dans etme isteği hissettirir. Çünkü; mutluluk veren her şey insanda bağımlılık yapar. Bireyin,kendini mutlu eden şeye yönelimi her zaman çok daha fazla olmuştur. Yapılan araştırmalarda, etkinlikler arasında kişiyi en çok mutlu eden sanat dalı olarak dans gösterilmiştir. Dansın, bireyleri 6 bin dolar kazanmışçasına mutlu ettiği saptanmıştır(bkz. “*Mutluluk Kaç Para Eder*” EK 2). Psikolojik açıdan, kendini halsiz ve mutsuz, hisseden birey o anda duyduğu güzel bir müziğin tınısına kendini kaptırıp, birkaç dakikalığına bile dans etse kendini iyi hissedecektir. Dans, bireyin psikolojik yönden çöküntüde olduğu durumlarda bile bireyi, kötü düşünce ve stresten

arındırarak mutlu etme özelliğine sahiptir. Sonuç olarak diyebiliriz ki, hem dans eden insan mutlu olmakta, hem de mutlu insan dans etmektedir.

4.BEDEN ÜZERİNE

Dans, bedenin tüm duygularının, estetikliğinin, zarafetinin, zaaflarının, psikolojisinin, kültürünün, hislerinin sözsüz bir şekilde başkalarına aktarılmasını sağlayan bir iletişim aracıdır.

Beden, ruhumuzun derinliklerini içerisinde barındırır. Dans ise soyut olan ruhumuzun, bedenimizdeki göstergesidir. İşte bu yüzden dansı bedenden ayrı ele almak olmaz. Bedenimiz bizim toplumsal alandaki yerimizi belirler. Beden dili kendimizi anlatmada %55 etkiliyken, sözün etkisi sadece %7lik bir kısımdır. Bedenimizi yetkin bir şekilde kullanmak bizi bunun dışında bir şey yapmaksızın topluma %55 dahil etmektedir (ÖKMEN, http://www.mustafaokmen.org/index.php?option=com_content&view=article&id=82:soezlerin-ve-seslerin-oetesinde-beden-dl&catid=40:kendmz-geltreilm). Bu yüzden dans önemlidir. Dansla anlatmak istediğimizden çok daha fazlasını anlatabiliriz. Dans etmek bedenimizin toplumdaki yetkinliğini artırmaktadır.

4.1.Beden

Beden; fiziksel, psikolojik ve sosyal deneyimlerden oluşan ruh ve ruhun içerisindeki, duygu ve düşüncelerin ete kemiğe bürünerek somutlaşmış halidir. Beden ruhumuzun dünya üzerindeki formlaşmış biçimidir, ruhumuza giydirmiş olduğumuz bir kıyafettir.

Beden; insanların kendi bedenlerine ilişkin tutumlarını içeren davranışsal ve algısal boyutlara sahip bir ruhsal yapılanmasıdır.

Merleau-Ponty beden ve ruhu bir arada düşünür. 1961 yılında yayınladığı “Göz ve Tin” adlı kitabında resim sanatından yola çıkarak beden ile ilgili felsefi bir metin ortaya koymuştur. Yazısında belirttiği gibi ona göre “biz ruh ve vücut birleşiyiz” (Merleau-Ponty, 1996)’dir. Söz ve dil olmak üzere iki anlam bütünü üzerinden bedeni okur. Ona göre sözü kişinin bilincinin dışındaki anlam bütünleri olarak kullanırken dili ise, bilinç ile ortaya çıkan bir anlam olarak kullanan Merleau-Ponty’e göre bu iki kavram “bedende bir araya gelmektedir. Bu bir araya geliş, sözün akılda dogmasıyla, bedenle dile gelmesiyle olur(Merleau-Ponty, 1996:51-70). Merleau-Ponty’nin de söylemiş olduğu gibi beden bir kitaptır hem de toplumun kültürünü değerlerini yansıtan sosyolojik beden içerisine bürünmüş okunması gereken bir kitap(Merleau-Ponty, 1996:51-70)... Öyle ki bu kitabı anlamak sadece insanı değil toplumu da anlamaktır.

4.1.1.Sosyolojik Beden

Her insan doğar, gelişir ve ölür. Sosyolojik beden, bireyin gelişim aşamasını, diğer bireylerle olan ilişkilerini belirlemektedir. Allah, herkese ruhunu barındırdığı bir beden vermiştir. Bedenin içerisinde ruhu oluşturan içsel etmenler vardır. Duygular, düşünceler, tavırlar, kişilikler ben’in içindeki psikolojiyi oluşturur. Doğduğumuz andan itibaren, dış dünya ile etkileşim halinde oluruz. Doğuştan getirdiğimiz özelliklerin yanına bir de çevreden edindiğimiz tecrübelerle, ben’e kattığımız özellikler sayesinde, içsel dünyamız hızlı bir şekilde gelişmeye başlar. Birey, bebekken sadece ev içerisinde sadece ebeveynlerle yoğun bir etkileşim yaşanmaktadır. Okul çağında ise arkadaş çevresi ve diğer alanlarda, bu etkileşim alanı içerisine dahil olmaya başlar. İnsanlar büyüdükçe topluma katılım alanları da artmaktadır. Önceden sadece aileyle olan etkileşim ilerleyen dönemlerde diğer bireyler, topluluklar ve alanlara yayılır. Hatta küreselleşmenin de etkisiyle birlikte, hayal edilemeyecek düzeyde çok fazla kişi ve kültürden etkilenmekteyiz.

Toplumda herkes, birey olarak kendi içsel dünyasını yansıttığı sosyolojik bir bedene sahiptir. Bu sosyolojik beden, görünüş olarak simgesel sermayemizi oluşturmaktadır. Toplumsal ilişkilerde bireyi, sosyolojik beden temsil eder. İster aktif ister pasif bireyler olsun; toplum içerisine karışıldığında bireyi, sosyolojik bedeni temsil etmektedir. Örneğin; ne kadar akıllı, ne kadar sosyal, ne kadar somurtkan, ne kadar neşeli gibi gördüğümüz anda kişiye atfedilen değerlendirmeler, o kişinin sosyolojik bedenini aynı zamanda da simgesel sermayesini oluşturmaktadır. Böyle bir temsil gücüne sahip olmasından ötürü sosyolojik beden, bireyin en güçlü simgesel sermayesidir. Bu yüzden de bireyin, geliştirilmesi gereken yönlerinin en başında yer alır. Simgesel sermayeye katılan her yeni özellik, sosyolojik bedeninin toplumsal alanda çok daha yetkin olmasını sağlayacaktır.

Kadir Canatan'a göre, Beden Sosyolojisi: "Beden sosyolojisi, bedenin toplum tarafından nasıl inşa edildiğini inceleyen bir sosyoloji alanıdır. Beden, ilk etapta değişmez bir veri gibi gözükmektedir, ancak sosyologlar başta olmak üzere sosyal bilimciler bedeni, toplum (ki siz buna kültür ve sosyal çevrede diyebilirsiniz) tarafından düzenlenen ve inşa edilen bir nesne olarak ele alırlar. Beden üzerinden de toplumu analiz edebilirsiniz" (CANATAN, 2011:38).

Canatan'ın da belirtmiş olduğu gibi sosyolojik beden bireyi toplum içerisinde nasıl temsil ediyorsa, bulunduğumuz kültüründe bir temsil göstergesidir. Toplum bireyleri sosyolojik bedenle değerlendirir. Bireyler ise sahip oldukları beden tavrıyla kültürü ve yaşadıkları toprakları temsil eder. O yüzden iyi birer örnek olmak açısından, kültürü doğru ve güzel yönleriyle yansıtabilmek için, sosyolojik bedene içinde yaşanılan kültürle ilgili tüm güzel şeyler katılmalıdır..

Canatan'a göre; bedeni, toplumun bir aynası olarak görmek mümkündür. Çünkü toplumsal değişim ve gelişimlerin tümü bedene yansımaktadır. Çoğu insan modayı takip ederek, toplumun birer parçası olmaya çalışır. Aslında modern toplumun gereği budur. Modern toplum inşa edilirken, toplumun aynası olan yeni beden de inşa edilmiş olur. İnsanlar takip ettikleri modayla kendi sosyal statü ve sınıflarını göstermeye çalışırlar. Toplumun bir parçası olmayı sadece modayı takip etmekte elde edebileceklerini düşünürler. Bu yüzden olmadıkları kişiliklerin yansıtıcısı haline gelebilirler. Modern toplumda beden, kapitalist bir obje haline gelmiş olabilir. Fakat doğru katılım araçlarını kullanarak, hem insan üzerinde olumlu

etki alabiliriz hem de kültürümüzü koruma şansı elde ederiz. Bilinçsiz bir şekilde, kapitalizmin esiri olmak yerine, bilinçli etkinliklerle bu durumdan kurtulabiliriz. Modern toplumun insana sunduğu güzel yanlar da var. İnsanlar topluma katılımında sıkıntı çektiklerinde modern toplum içerisinde pek çok araç bulabilirler. Topluma katılabilmek için bilinçsizce modayı kopyalamak yerine, bilinçli bir şekilde toplumsal alana katılımında, kendi yetkinliklerini artıracak pek çok etkinliğe katılabilirler. Örneğin; bireyler, dans etkinliklerine katılarak, bedenlerini fizyolojik, sosyolojik, psikolojik ve biyolojik olarak düzenleme şansına nail olup bilinçli ve olumlu yönde, topluma katılım sağlayabilmektedirler. Dans ve dans gibi etkinliklere katılarak bireyler, olmadıkları kişiliklere bürünmek yerine, bu alanda kendilerine katmış oldukları yeni özelliklerle beraber özgüvenlerini artırmış olurlar. Bu sayede toplumsal hayata katılımları gitgide artar.

Daha önce “Sanat” adlı bölümde; sanatın toplumsal hayata katılım sağlamada iyi bir araç olmasından bahsetmiştik. Sanat, sosyolojik bedeni geliştirmek ve yeni anlamlar katabilmemizi sağlamak için en keyifli ve en etkili yollardan birtanesidir. Sanat dallarından en çabuk sonuç alınanı ise dans sanatıdır. Dans diğer bireylerle olan etkileşimi hızlandırıp, kişinin özgüvenini artırmasından ötürü toplumsal katılımı daha çabuk sağlayarak sosyolojik bedenimizi zenginleştirir. Diğer bölümlerde yoğun olarak, dans ve sosyal从不ılmıdan, bu alanların hayatımızı ne yönde ve ne kadar değiştirdiğinden, hayatımıza kattığı gökkuşağının yeni renklerinden ayrıntılı bir biçimde bahsedilecektir.

4.1.2. Beden ve Mekan

Beden, ruhumuzun bütünlük içerisindeki somut algısıdır. Bedenimizin hareket alanları ise mekanları oluşturur. Hareketlerimizi ve tavırlarımızı, içinde bulunduğumuz mekana göre sergileriz. Bu yüzden bulunduğumuz mekan, bizim nasıl davranmamızı istiyorsa sorgusuzca o şekilde davranma eğilimimiz vardır. Beden, bazen bir mekanda daha iyi diğer bir mekanda daha kötü davranışlar sergileyebilir ya da birisinde neşeliyken diğerinde öfkeli veya suskun bir tavır içerisinde girebilir.

İnsanın bu özelliği, onun bir kişiliğinin olmadığını göstergesi değildir. Aslında gördüğümüz neşeli olanda, sosyal olanda, asosyal olanda, öfkeli olanda, çılgın olanda, özgür olanda aynı kişidir. Sadece bazı mekanlar, onun bu özelliklerinden bazılarını çıkarmasına izin verir. Birey yeri geldiğinde ağırbaşlı yeri geldiğinde çılgın olabilir. Bu tamamen onun içindeki özelliklerin, o anda bulunduğu mekana ne kadar uygun olduğuyla ilgili bir davranıştır. Kişi, kendi içsel karakterine uygun bir şey bulunduğu mekanda o yönünü sergilemekten çekinmez.

Toplum olma, topluluk halinde yaşama insanı, her zaman belli konum ve koşullar doğrultusunda oluşturulmuş mekanlar üzerinde yaşamaya itmiştir. İnsanın, her zaman bu mekanlara göre hareket etme eğiliminde programlanmış olmasını gerektirmiştir. Bu da insanın, hiçbir zaman kendisi gibi olamayacağı, içinden geldiği gibi davranamayacağı anlamına gelir. Bu noktada bireyin öznelliği ve mekanın nesnelliği konusuna girmek gerekir. Birey, kendine has duygular taşıdığı için, tek ve biriciktir. Fakat yaşamak zorunda olduğu mekanlar içerisinde, nesnel kurallara uyması gerekmektedir. Bu nokta da bireyin içsel yapısı ve mekana uyma zorunluluğu birbirine zıt düşmektedir. Fakat beden, mekandan ayrı düşünülemez. Bu yüzden. dansta da beden ve mekan birlikteliği önemlidir.

Bazı durumlarda, mekanlar bedeni nesne konumuna sokmuş, kendisine itaat eden, mekana bağlı hareket eden, mekanın sundukları ile yetinen bireyler haline getirebilmektedir. İnsan kendisine verilenden ziyade kendisine yeni şeyler katabileceği ne kadar fazla şeyle uğraşırsa, o kadar mekanın sunduklarının dışına çıkabilir. Bu sayede sadece içinde bulunduğu mekana bağlı kalmayarak, diğer mekanlara da rahat uyum sağlayabilir ve bu uyum sürecinde toplumsal ilişkileri kuvvetlenir.

Mekânlar içerisinde yer bulmaya çalışan dansa gelecek olursak durum şöyledir: Dansçılar genelde, gittikleri yerlerde mekana uymak yerine, kendilerini kabul edecek bir mekan yaratırlar. Kendilerine ait ve kendilerini ifade edebilecekleri mekanlar kurmaya çalışırlar. Başta oradaki toplumsal mekana uygun olmasa dahi, çeşitli dans okullarının açılmasıyla, okullarda ve spor merkezlerinde dans derslerinin verilmesiyle beraber dansa katılan sayısı artırılarak, dansçıların da kendilerini ifade edebileceği yeni mekanlar oluşmuştur. İnsan zihni, yeni şeyler öğrendikçe daha çok şeye adapte olabilen bir varlıktır. Bu yüzden yeni oluşan mekanlara, insanların dans

ederek ya da etmeyerek uyum sağlayabilmesi, bireyin diğer mekanlara da kolayca adapte olabilme yetisi vermektedir. Hatta bu adaptasyon sürecinde başarılı olan birey, diğer mekanlara adapte olurken kendi özelliklerini ve öznelliğini de taşıyabilme şansına sahip olur.

Fukuhara'ya göre: “Çağdaş bilgi merkezli toplumumuzda pek çok bilgi, arzumuz dışında dolaşıyor”. Sonuçta bedensel sezgiler ve gerçek duygular, somut nitelik taşımadığı için kaybolmaya yüz tutuyor. Fakat bilgi, bireyde başlar ve bireyde biter. Bu yüzden yaşadığımız bilgi toplumundan faydalanabilmek için bedensel sezgilerimizi ve gerçek duygularımızı arttırmaya ihtiyaç duyuyoruz (BALABAN, 2008). Bunu yapmanın yollarından bir tanesi de dans. Birey, Dans sayesinde, duygularını aktarabildiği daha yetkin bir bedene ve bu bedeni anlayabilecek bir mekana sahip olmaktadır. Bu sayede bireyin, topluma katılımı artmakta, sosyal ilişkileri güçlenmekte ve diğer bireylerle iletişimi artmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİREYİN TOPLUMSAL KATILIMINI SAĞLAMADA DANS

OLGUSU

1.TOPLUMA KATILIM ARACI OLARAK DANS

Birey, doğası gereği toplumla beraber ona katılarak, yaşama eğilimiyle doğmuştur. Fakat modern çağdaki hızlı gelişmeler, çalışma hayatı ve saatlerinin değişkenlik göstermesi insanın toplumsal katılımına engel olabilmektedir. Dans, bireyin kendini vücudunu tanımasına ve eğitmesine olanak sağlar. Bu eğitme sonucunda, kendine estetik değer katan beden, durumun verdiği özgüvenle topluma daha rahat karışma fırsatını bulmaktadır. Şüphesiz ki dans, insana verdiği sanatsal estetik, psikolojik rahatlık ve sosyal girişkenlikle kenditoplumsal alanını da yaratır. Öyle ki artık günümüz toplumlarında, toplumsal hayatla alakası az olan veya olmayan bireyler için dansla terapi yöntemleri uygulanmaktadır. Dans terapisi boyutu, işin tedavi boyutunu oluşturmaktadır. Basite indirgeyecek olursak,bilinçli ailelerterapi dışında da çocuklarını, çeşitli dans kurslarına(halk oyunları, latin dansları, grup dansları, bale vs.) yazdırarak, onların hem sanatsal yönden gelişimine katkıda bulunmakta hem de toplumsal hayata katılabilmek, iletişim becerilerini geliştirme ve sosyalleşmesine yardımcı olabilmektedir.

Diğer bölümlerde de bahsetmiş olduğumuz gibi dans, içerisinde pek çok kültürel unsur barındırmaktadır. Kültürel unsur barındırmasının en büyük sebebi, toplumun içinde varolmasıdır. Düğünler bile dansla topluma katılımın sağlandığı eğlencelerdir. İnsanlar, özellikle ortak bir duygu karşısında bütünleşmek için birlikte dans ederler. Bu şekilde birbirlerini anlamaları ve ortak bir duygu etrafında toplanmaları daha kolay olur. Toplum olmak, birlikte hareket edebilmekten geçer. Dans insanlara bu duyguyu fazlasıyla vermektedir.

1.1.Katılım ve Sosyalleşme

Yapılan bir eylem sonucu, toplumsal ve bireylerarası; iletişim ve etkileşimin artmasına sosyalleşme denir. Bireyin sosyalleşmesi, diğer bireylerle olan ilişkisine ve topluma ne kadar katılım sağladığıyla ilgilidir.

Katılım: Katılmak işi... İletişim veya ortak davranışta bulunma yoluyla belirli bir toplumsal duruma girme sürecidir. Bir süreç veya durum içerisinde, istençli ve eylemli olarak bir işi üstlenme ya da bir olayda etkin olmaktır. Doğduğumuz andan itibaren çevreyle olan ilişkimiz, öncelikle doğduğumuz çevreye(aile ortamına) katılımın göstergesidir. Birey, ailenin dışında da pek çok toplumsal alana katılım sağlamaktadır. Katılım süreci kişinin kendi isteğiyle gerçekleşir. İnsan kendisinden bir şey bulduğu zaman o alana katılmak ister. Bulamadığı durumlarda ise geri çekilme davranışı göstererek uzaklaşacaktır.

1.1.1.Siyasete Alternatif Bir Toplumsal Katılım Aracı Olarak Dans

Katılım dediğimiz de, ilk aklımıza gelen şey kuşkusuz ki siyaset olgusudur. Dünya da ve Türkiye’de olmak üzere, demokratik yönetimlerin vazgeçilmez özelliği olan çoğunluğun sağlanmasıyla yönetenlerin belirlendiği bir yapıda Katılım denildiğinde, akla gelen ilk şeyin siyaset olması oldukça normaldir. Bir nevi siyasal yönetim şeklinin oluşturduğu profilden ötürü bireyler katılımı siyasetle bütünleştirmiştir. Siyaset, insanlar arasındaki fikir alışverişini artıran bir sosyalleşme aracı olmakla beraber, toplumsal katılımın yüksek oranda sağlandığı bir alandır. Nitekim bizdeki toplumsal katılım safi siyasetten ibaretmiş gibi gösterilmektedir. Literatürler de katılım ile ilgili tarama yapıldığında dahi, siyasetle ilgili katılım tanımları karşımıza çıkar. Herhangi bir zaman diliminde bir gruba anket yapılırsa halk; katılım nedir? Diye sorulduğunda, muhakkak siyaset kavramına atıfta bulunacaktır. Peki yalnızca siyaset midir topluma katılımı sağlayan bu kadar önemli unsur? Toplumun bir çok alanına, bir çok sebepten dolayı katılım sağlanılmaktadır. Toplumsal katılımı sağlamada, belki siyasetten bile daha güçlü, alenen değil de gizil

olarak bizlerin bile farkında olmadan, katılım sağladığımız alanlar vardır. Bunlardan en önemlileri aile, okul, arkadaş grubu, sosyal medya, sanat, siyasal alandır. Sanat, topluma katılım aracı olmakla beraber, hem insan psikolojisini zinde tutar hem de topluma katılımı artırırken daha yaratıcı ve özgüvenli bireyler yetişmesine olanak sağlar. Sanatın her türlü bireyi topluma katarken, kaliteli bir yaşam tarzı da sunar.

Sanatın her dalıyla, katılımı anlatmak güzel olurdu. Fakat, sanatsal etkinliklerle bireyin toplumsal hayattaki katılımının artması konusunun daha rahat anlaşılabilmesi adına sanat dallarından olan dans ile anlatılacak konu sınırlandırılmıştır. Bu yazıda da siyasete alternatif bir toplumsal katılım aracı olarak dans olgusunu ele aldım.

Bireyler katılmış oldukları gruplarda yetkinleşmeye başladıktan sonra bu alanlarda göstermiş oldukları başarı iş, okul ve aile yaşantılarına da olumlu olarak yansır.

Flanagan kitabında, “Toplum kökenli gençlik gruplarından bahsetmiştir. Bu gruplar, belli normlara bağlı ve arabulucu kuruluşlardır. Bu kuruluşlar hem gençleri sosyal yapıya alıştırmakta hem de onların mevcut durumu inceleyerek alternatifler geliştirebilmesini sağlamaktadır. Ayrıca bu tür topluluklarda onur, dürüstlük ve görev bilinci gibi kavramlar pekiştirilmektedir” (Flanagan, 2004). Görüldüğü üzere herhangi bir gruba bağlanmak ve o grubun gereklerini yerine getirmek, insana sorumluluk duygusu aşılamaktadır. Dans etmek de böyledir, birey dans öğrenirken bir öğrenme metodu oluşturmak zorundadır. Sonrasında ise o metoda göre kendini terbiye eder. Söz konusu grup dansı öğrenmekse eğer birey başkalarına saygılı olmayı, bütün olarak hareket etmeyi ve sorumluluk bilincini daha net bir biçimde öğrenmiş olur.

İnsanlar, dans ederek farkında olmadan, topluma katılımında bulunmaktadır. Özellikle yöresel danslarda o yörenin kültürel, toplumsal özellikleri yansıtılmaktadır. Oradaki geçim kaynakları, kız erkek ilişkileri, birlik ve beraberlik duyguları ettikleri danslarla diğer nesillere aktarılmaktadır. Bazı danslar, kurguları itibarıyla artık o yöreyi yansıtmasa da bazıları kültürel özellikleri diğer nesillere aktarmada önemli bir araçtır. İnsanlar, dans ederlerken farkında olmadan sosyalleşirler. Çünkü dans, ben duygusundan ziyade biz duygusunu yansıtır. Karşıdaki kişi veya kişilerle uyum sağlamayı gerektirir. Dansta, başına buyrukluğ yoktur. Tek başına müzikle bağımsız

dans edilen zamanlarda dahi, birey o müziğe göre hareket etmek zorundadır. Dans, farkında olmadan ve eğlenerek toplumsal katılım sağladığımız güçlü bir alandır. Peki dans, bu kadar etkiliyse o zaman neden bilinçli olarak katılım sağlamıyoruz? Neden hayatımızın her alanında dans yok? Neden dans günümüzde toplumdan bu kadar uzakta? İşte bu noktada, toplumsal yapı devreye girmektedir. İlkel toplumlarda bile hayatın her alanında etkili olan dansın, bizim toplumumuzda bu kadar ön plana çıkamamasının sebeplerinden biri de toplumsal denetimdir. Topluluk önünde dans etmek, kız ve erkeğin bir arada dans etmesi, içten gelerek aşırıya kaçarak edilen dans toplumca ayıp olarak nitelendirilmektedir. Öyle ki, kültürümüzde, düğünlerde bile gelinin çok oynaması hoş karşılanmaz. Son zamanlarda popüler kültürün de etkisiyle bu yargı kırılmaya başlamıştır. Artık düğünlerde edilen dansın dışında, başka kültürlerden gelen danslarında etkisi altına giren toplum, çeşitli kurslarla pek çok dans ve kültürü tanıma şansına sahip olabilmektedirler. Bu durum da geniş anlamda bir toplumsal katılım söz konusudur. Hatta küreselleşmenin etkisiyle, Türkiye’den de dünya çapındaki yarışmalara katılımlar olmuştur.

Aytunç Bentürk Türkiye Salsa Şampiyonası’nda 1. Olduktan sonra 2004 yılında hem Avrupa hem de Dünya Kupası’nı kazandı. 2005 yılında ise dünyanın en zor yarışması olan Mayan Salsa Şampiyonası’nda şampiyonluk elde etti (AİLE, 2011).

Bale alanında ise Zeynep Okçu’nun bale okulu, katıldığı yarışma ve festivallerle(ABD – 2010 Bale Yarışması, İTALYA 2006 Dans Grand Prix İtaly, İSKOÇYA- 2010 Aberdeen Uluslararası Gençlik Festivali vs.) çeşitli dereceler elde ederek, Türkiye’yi temsil etmiştir (OKÇU, <http://www.zeynepokcubaleokulu.com>)

Dünyaca ünlü bu başarıları anlattıktan sonra dünyayı sarsan “Anadolu Ateşi” grubundan bahsetmemek olmaz:

1999 yılında, bir hayali gerçekleştirmek üzere ilk adımını atan Mustafa Erdoğan, eski adı Sultan’s of theDance olan projenin tempolu çalışmalarını başlattı. Önce gazetelere “dansçı aranıyor” ilanları verildi. 750 aday arasından 90 genç seçildi ve bir buçuk yıl sürecektir zorlu bir çalışma temposu başladı. Günde 8, zaman zaman 16 saat süren çalışmalar... Kostümler hazırlandı, müzikler tamamlandı. Estetik egzersiz, diyetisyen ve masaj uzmanları ile çalışıldı. Stretch ve yoga yapıldı. Çalışmalar halk dansları adımları, bale ve modern dans konularında yoğunlaştı. Dansçılar Anadolu ritimlerinin notasyonu konulu teorik dersler aldılar. 3 Mayıs 2001 tarihinde 3-4 gösteri için sahne alıp daha sonra yurt dışında sahnelenmesi planlanan

gösterinin, aylar önce biletlerinin tükenmesi nedeni ile Türkiye'deki programının uzatılması kararı alındı. Anadolu Ateşi, 2002 yılında dünya turnesine başlayarak 93 ülkede (bir çok ülkeye defalarca gidilmiştir) 3850 gösteri ile 35 milyonu aşan sanatsever tarafından izlenildi. Bugüne kadar yapılan yurtdışı turneleri ve tanıtım çalışmalarıyla dünyanın sayılı dans toplulukları arasında gösterilen Anadolu Ateşi, ulusal kültürümüzün gücüyle, evrensele ulaşan en görkemli projelerden birisidir. Ülkemizin büyük organizasyonlarında Eurovision 2004- Formula 2005-Universiade 2005 sahne alan topluluk dünya basını tarafından ilgiyle izlenilmiştir. Grup, Amerika'da New York Madison SquareGarden, Chicago'da Chicago Theater, Fransa'da Bercy, Çin'de Çin Halk Parlamento Binası, Moskova'da Kremlin Palace, Mısır'da tarihi Muhammet Ali Camisi ve Piramitlerin Önü gibi dünyanın en önemli merkezlerinde gösteri yapmış ve başta cumhurbaşkanları, başbakanlar, krallar olmak üzere ülke liderleri tarafından ayakta alkışlanmıştır (ERDOĞAN, <http://www.anadoluatesi.com>).

Görüldüğü gibi dansla bulunduğumuz topluma katılım sağladığımız gibi, başarılı olduğumuz takdirde, dünyadaki diğer toplum ve kültürlerle de katılım sağlamış oluruz. Bu tür başarılarla ülkemiz hem adını duyurmuş hem de kültürel ve sosyal açıdan kendini geliştirmiş bireylere sahip olmuştur. Dansa dahil olmayla beraber bireyler grup bilincini öğrenmiş ve nitelikli sosyal çevreleri artmıştır. Sonuç olarak diyebiliriz ki katılım sosyalleşmeyi de beraberinde getirmiştir.

1.1.2.Dansa Katılımın Bireyler Üzerindeki Etkisi

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte birey, pasif yaşama sürüklenir ve daha az hareket eder. Bu hareketsizlik dolayısıyla insanlar, sağlık açısından oldukça önemli sorunlar yaşamaktadır.

Dansın yararları, gözönüne alındığında, yaşam süresinin uzatılması, kaliteli yaşam, daha sağlıklı bireyler ve toplum için, bireylerin dansa teşvik edilmeleri gerekmektedir. Dans, eğlenerek yapıldığı içinde çocuk yaşlı herkesin uğraşabileceği bir sanat dalıdır.

Düzenli olarak dans etmek, bireylerin çeşitli hastalıklara yakalanmasını önlemekle birlikte, bireylerin fiziksel kapasitesinde de bir artış sağlar. Ayrıca, dansın iş hayatındaki performansta, ev içindeki aktivitelerde ve boş zamanları değerlendirme kapasitesinde artış sağladığı da bir gerçektir. Düzenli olarak dans eden

kişilerin, yaşlılarına göre daha yüksek fiziksel iş kapasitesi değerlerine sahip oldukları, daha hızlı sinir kas sistemi tepkileri verdikleri gözlenmiştir (ALPKAYA ve MENGUTAY, 2004:49-57). Ayrıca aktif dans eden kişilerin yaşlılarına göre daha genç gözüktüğü toplumsal çevredeki insanlar tarafından dile getirilmektedir.

Toplumu oluşturan en önemli unsur bireydir. Ancak bireyleri sağlıklı, eğitilmiş, sosyal ve kültürlü toplumlar modern toplum olarak düşünülebilir. Dans, çağımızın modern toplumlarının en yaygın ve etkili sosyal kurumlarından biridir. Temel amacı; insanın bedenini, ruhen ve sosyal yönden gelişmesine katkı sağlamak olan dans, modern toplumların oluşumunda çok etkin bir sanat dalıdır. Dansa katılımın, bilinçli olarak yaygınlaştırılması ve halkın çağdaş anlamda dans etmesi ile gelişmişlik arasında önemli ölçüde bir paralellik vardır. İnsan doğası gereği hareket için yaratılmıştır. Hareket, insanın hayatını idame ettirilmesinde ve sağlıklı olmasında gereklidir. Bu yüzden dans, bireylerin sosyal, fizyolojik, toplumsal ve psikolojik gelişimine katkı amacına yönelik organize edilmiş bedensel etkinliklerin tümüdür.

1.1.2.1.Dansa Katılımın Sosyal Etkileri

İnsan, belli bir sosyo-kültürel ortamda doğar ve sosyalleşme süreci içerisinde, çevresine ve topluma uyum çabası göstermektedir. Yapılan araştırmalara göre; sosyalleşme bireyin beyin yapısını etkileyerek, beynin 6 farklı bölgesinin çalışma işlevini artırıyor(bkz“*Sosyalleşme Beyin Yapısını Etkiliyor*” EK 3). Dansla sadece fiziksel gelişim değil, zihinsel ve sosyal gelişim de sağlanır. Modern çağın dans anlayışı,kendiliğinden oluşan danslardan ziyade vücut kullanımını öğreten danslardır. Bireye fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişim özellikleri kazandırmaya, insanların yaşam kalitelerini artırmaya yöneliktir. Bu bağlamda dans; sağlık, boş zamanları değerlendirme, kendine güven, kişiler arası ilişkiler ve aktif yaşam alışkanlıklarının kazandırılması amaçlı yapılmaktadır.

Dans, bir grup hareketler bütünü olmasının yanı sıra, insanlara sosyal kimlik kazandırarak, bireylerin sosyalleşmesine yardımcı olur. Dans, bireyleri bir ailenin, şehrin veya milletin üyesi haline getirecek kadar güçlü bir araçtır.

Bireyler, dans ettikleri grubun ya da dans türünün başarısı karşısında normalde olduğundan daha mutlu olur ve bu mutluluğa ortak olan grup arkadaşlarıyla yalnızlığını paylaşmış olur. Bunun için psikiyatristler, sanat ve spor alanlarına bir tür hastane gözüyle bakmaktadırlar. Bastırılmış duygularının dışarı atılmasına, yani kişinin boşalmasına olanak tanıyan bu alanlar, psikiyatristlerce tedavi yerleri olarak görülmektedir (Tezcan, 1977:32).

Sanat etkinliklerin her çeşidi, bireyi toplumla buluşturmaktadır. Birey, dans etmekle, manevi yalnızlığından kurtulur. İş hayatında görülen ve sosyal hayata yansıyan, kötümser ve bunalımlı tutumların giderilmesinde, sanat ve diğer boş zaman faaliyetlerine ihtiyaç vardır. Dans sayesinde insanlar yeni bir ortama sahip olarak, kentler arası, ülkeler arası dostluklar edinebilmektedirler.

1.1.2.2.Dansa Katılımın Psikolojik Etkileri

Bireylerin, sosyal bir varlık olma ihtiyacı da en az sportif ve sağlıklı olma isteği kadar önemlidir. Aynı zamanda dans, irade kontrolü, başarıma azmi, ilerleme isteği gibi duyguları bireye aşılayarak, yine insanın yapısında var olan yıkıcı, saldırgan, kırılcı, tahammül edilemeyen dürtülerini pozitif hale getirerek, bireysel ve toplumsal geliştirmenin yanında insanların kişilik kazanmasında da etkili bir olur.

Psikolojik açıdan dans, bireylere haz alma ve mutluluk duygusu vermektedir. Dansa katılım kuşkusuz çağımızın hastalığı olarak adlandırılan stresin üstesinden gelmenin en önemli yöntemlerinden biridir. Monotonlaşan hayatı, dansla eğlenceli hale getirmek mümkündür. Bu sayede, bireylerin rahatlamasını ve gevşemesini sağlamanın yanı sıra, kendilerini mutlu hissetmeleri ve bir şeyleri başarmış olmanın verdiği mutluluğu yaşamaları sağlanmış olur.

Psikolojik gelişim ile sosyal gelişim birbiriyle bağlantılıdır. Dansa katılma, etkinlik içinde bulunma, kişinin fiziksel ve psikolojik sağlığı açısından oldukça önemli bir özelliktir. Bireysel veya grup düzeyinde, sürekli veya süreksiz çeşitli etkinliklerde bulunmanın, fizyolojik ve psikolojik gerginliği azalttığı ve haz alma duygularını geliştirdiği ortaya çıkmıştır. Depresyon ve öfke gibi olumsuz belirtilerde azalma olduğu belirlenmiştir (CREWS VE LANDERS, 1987). Ayrıca dansın, güven, içsel denetim gibi olumlu kişilik özelliklerine katkıda bulunduğu ve bunların insan psikolojisine iyi geldiği saptanmıştır (STEPTOE VE COX, 1988). Yine dans, katılım yoluyla, insanın doğasındaki saldırganlık duygusuna karşı, barışçı olmakta ve bireye rahatlama imkânı sunmaktadır. Görüldüğü gibi insan psikolojisine iyi gelen her şey bireyin davranışlarına yansımıştır. Bu sayede insan, ilkel benliğini yenerek, topluluk halinde yaşamak için uyum sağlayan bir yapıya kavuşmaktadır.

1.1.3.Dansa Katılımın Sosyalleşmedeki Yeri ve Önemi

Sosyalleşme, toplumun bir parçası haline gelme, kişinin; aile, okul, çevre ve mesleki örgütler gibi içinde yer aldığı toplumsal kurumların, daha genelde yaşadığı kültürel ortamın kendisinden beklediği şekilde davranmayı ve diğer bireylerle uyum içinde yaşamayı öğrenme sürecidir (DEMİR VE ACAR, 2005)

İnsanların sosyalleşmesi çok karmaşık bir süreçtir. İnsan, her gün karşılaştığı sayısız olayın ve kişilerin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik-kültürel koşulların, gelenek, töre, yasaların ve daha pek çok şeyin etkisi altındadır. Bu etkenlerin karmaşık etkileşimi sonunda insan, bir kişi olarak belirmektedir. Etkenlerin oluşturduğu karmaşık bütün, hiçbir zaman iki ayrı insan için aynı etkiyi yaratmaz. Bu sebeple insanlar eğlenirken, kendilerine özgü bir kimliğe de sahip olurlar. Dans, bireyin sosyal rollerini bilmesi ve daha kolay yerine getirmesini sağlamaktadır. Dans, bireyin kendi dar dünyasından kurtularak başka ortamlarda, başka kişilerden, inançlardan, düşüncelerden insanlarla diyalog içinde bulunmasını, onlardan etkilenmesini ve onları etkilemesini sağlar. Bu yönüyle dansa katılımın, yeni dostlukların kurulmasına ve sosyal kaynaşmaya destek sağladığı söylenebilir.

Dans,sadece fiziksel olarak olayın içinde olanlarla değil, izleyici kitleler arasında da önemli bir muhabbet ortamı oluşturarak sosyalleşme sürecine katkı sağlamaktadır.

1.1.4. Sosyal Kimlik Oluşumunda Dansın İşlevi

Bir insanın yaşam stili, onun sosyal kimliğini oluşturur. Yaşam stilini belirleyen şeyler ise başta aile ve ailenin dahil olduğu sosyal sınıftır. Bu nedenle herkesin sosyal kimliği farklıdır. Sosyal kimliğin, aileden bağımsız bir kimliği içermesi ise kişinin sosyal çevresinden ve katılım gösterdiği aktivitelerin farklılığından kaynaklanmaktadır. Tercih ettiğimiz danslar, sosyal grubumuzu haliyle bulduğumuz tabakayı da belirlemektedir.

Dansa yüklenen anlamlar sadece duygu, görsellik ve eğlence değildir. Dansı bir kompozisyon olarak düşünürsek, okuyucuya geri yansıttığı anlamlarla aynı zamanda kişisel ve toplumsal bir sembol haline gelmektedir. Dans, kimlik açısından,öznelin ve toplumsalın hissini yaratmaktadır. Dansın kimlik açısından önemi, insanların kendilerini ve sosyal şartlarını anlamlandırmalarına katkı sağlamasıdır.

Sosyal kuramcılar, kimliğin genel olarak bireysel ve sosyal kimlik olarak iki kısımda ele alınabileceğini belirtirler (Hogg ve Vaguan 2007:357). Bireysel kimlik bireyin kendine has karakteristikleri, değerleri, tutumları ve kişiliğini ifade ederken; sosyal kimlik, ait olduğu, ait olmak istediği, paylaştığı değerleri tanımlamaktadır. Tercih ettiğimiz dans türü de sosyal ve kişisel kimliklerimizin birer göstergesidir.Kişinin hangi dans türünü yaptığı, o kişinin ait olduğu sosyal grup, aldığı kültür ve ona özgü sosyo-psikolojik karakteri hakkında bilgi verir.Dansın kimlikle ilişkisi ele alınırken, dansın sadece başkalarını tanımaya yaramadığı, aynı zamanda kişinin kendi kimliğini de dans aracılığıyla keşfetmesi sağlanır. Günümüz dünyasında hangi dansı edeceğimize karar vermek, sadece kim olmak istediğimizi göstermenin bir yolu değil, aynı zamanda kim olduğumuza karar vermenin ve bunu ilan etmenin önemli bir parçasıdır. Mesela; salsa, eğlenceli ve hareketli bir dandır.

Tango ise, içerisinde tutku, aşk ve melankoliyi barındırır. Bu danslardan birini tercih eden bireyin, ruhsal dünyasını anlamak da çok zor olmayacaktır.

Dans, hem başka insanlar hakkında bilgi edinmek, hem de bireyin kendisini başkalarına ifade etmek açısından önemli bir gösterge aracıdır. Bu yüzden dans, bireyin sosyal kimliği hakkında ipuçları vermektedir. Sosyal kimlik ve kişinin yaşam tarzı, birbirine göre konumlanır ve bir tanesinin değişmesi durumunda diğeri de değişime uğrar. Bu değişim ilgi alanları ve yaşam tarzının değişimi sonunda gerçekleşir. Örneğin; gençliğin verdiği enerji ve hareketlilikle horon tepen, salsa yapan kişi ileriki yaşlarında yaşının verdiği olgunluk dolayısıyla tango yapabilir.

Dansın kişisel kimliği oluşturduğu kadar, grup kimliği oluşturduğunu ve aidiyetduygusunu beslediğini de söyleyebiliriz. Dans, kendi bireysel kimliğimizi tanımamıza ve oluşturmamıza yardımcı olur. Dans sayesinde topluma katılım alanı arttığından, bireyler toplumsal hayatta daha aktif hale gelmektedirler. Dans; insan bünyesine vermiş olduğu güçle, pek çok işi başarıma konusunda atik davranan bireyler haline dönüştürmektedir. Bireyler, kendilerine katmış oldukları bu özellik sayesinde, toplumsal hayatta daha etkin olmaktadır. Ayrıca grup danslarında beraber hareket etmeyi başarabilmiş insanlar, toplumsal hayatı idame ettirirken de önceki hallerine göre bireylerle daha uyumlu bir tavır sergilemektedirler.

2. DANS VE İLETİŞİM

İletişim, canlılar arasındaki hissiyatın birbirine geçmesi anlamında kullanılan bir kelimedir. “Bilgi alışverişi karşılıklı ileti aktarımı, iletim eyleminin çift yönlü görünümü. Çeşitli kaynaklarda; bir taraftan öbür tarafa bir bilginin, duygunun, düşüncenin aktarımı”(GÜZ,KÜÇÜKERDOĞAN; 2002:184) olarak tanımlanmıştır.

İnsanoğlunun varoluşundan beri, doğayla başa çıkma aşamasında, yoğunlukla kullandığı bedeni ve duygularının bileşeni olan dans yoluyla kendini anlatımı, gerçek anlamda insanoğlunun yaşam mücadelesinin bir sonucudur. Bir tür sözsüz iletişim modeli olan dans, bedensel bir anlatımdır. İlk olarak insanoğlunun tanrısal güçlerden

yardım beklentisi sonucu, tanrıyla iletişim aracı olarak kullanılmış, ilk çağın sonlarında bu ayinsel içeriğinden sıyrılarak, estetiğin ön plana çıktığı yeni bir olgu olarak rol almıştır. Bu rol, zaman içerisinde insanoğlunun sahip olduğu bedensel anlatım olanaklarıyla daha da geliştirilmiş ve sanatsal özellik kazanmıştır. İlk insanlar on binlerce yıl önceki içinde bulundukları çaresiz durumlar içinde, doğaya karşı sürdürdükleri ölüm kalım savaşı sırasında olayları yorumlayabilmek için çeşitli yöntemler kullanmak zorunda kalmışlardır. Bu noktada, hareket yoluyla kurulan iletişim ve dans, insanoğlunun iletişimini sağlayan önemli bir rol üstlenmiştir. Dansı, iletişim biçimi olarak kullanan insanoğlu için bu kullanım, dilin keşfinden önce etkili iletişim kaynağı olmuştur.

Önceleri Allah’la insanoğlu arasındaki iletişimi güçlendirmek için, insanoğlunun, Allaha kendini beğendirme gereksinimini gidermede kullandığı dans olgusu, tarihsel süreç kapsamında Allah, doğa, insan ve son olarak da toplumla iletişim kurmada kullanılan bir araç olmuştur. Eski çağlarda mağara duvarlarına yapılmış resimler, dansın insanlık tarihi kadar eski olduğunu yansıtmakta ve dansı iletişim araçlarının ilk sıralarına yerleştirmektedir.

Bedenin sınırsız anlatım gücünü kullanarak, duygularını dile getiren insanoğlu, varoluşundan başlayarak, geçirdiği tüm aşamaların yansımalarını dansla ifade etmiştir. İnsanlık tarihiyle paralel doğrultuda gelişim gösteren dans, aynı zamanda tarihi de anlatan bir kompozisyon olmuştur.

Dans, bireyin bedeniyle iletişim kurması sonucu doğmuştur. Dansla duygularını ifade edebilen bireyin dansla arasındaki bağ güçlenmektedir. Bununla beraber toplumla arasındaki bağ da güçlenmiş olur. Çünkü iyi ifade edilebilen beden güçlü bir iletişim doğurur. Ayrıca birey, aynı beden dilinin konuşulduğu bir çevreye de sahip olur. Bu şekilde toplumsallaşma gereksinimi de karşılanmış olur.

Dans düşünsel yaratıcılığın bedensel anlatıma biçimidir. Bedenle güçlenen bu anlatım, toplumsal yaşamın içinden çıkar, yine toplum ve insana geri dönmektedir.

Konuşma esnasında duygularını gizleyebilen birey, beden dilini denetleyemiyorsa bedeninin karşı tarafa geçirdiği hissi hiçbir zaman engelleyemeyecektir. Beden dilimiz her şeydir, kullandığımız kelimelerden çok daha fazlasıdır. Bir bilge der ki: “İnsanlar bedenlerini kontrol altına alamaz. Bedenimizin

reaksiyonları spontanedir, kullanılan kelimeler gibi değişken değildir. Asıl olan bedenimizdir, kelimeler değil”(AKGÜL, 2014:153).

2.1.Genel Olarak İletişim Türleri

İnsanlar sözlü ve sözsüz olmak üzere 2 türlü iletişim kurarlar. Kendimizi kelimelerle başkasına ifade ettiğimiz durumlar sözlü iletişime örnektir. Bir şeyi kelimelerin yardımı olmadan bedenimizle anlatıyorsak bu sözsüz iletişim(beden dili) biçimimizdir. Sözcüklerle egemenlik sağlayabilmek, ancak etkili bir şekilde beden dilini kullanabilmekten geçer. Bedenini yönetmeyi başarabilen insan, sözcükleriyle karşıdaki insanı da etki altına almayı başarır. Sözsüz dile, bedene egemen olabilmek iletişimde başarıyı sağlar. Dans, bedeni etkili kullanmayı ve bedenhakimiyetini sağlama konusunda önemli bir araçtır. Dansçılar bedenlerine egemen olmak durumundadırlar. Ancak bu şekilde, topluma katılım sağlarken, toplumda da yetkin olabilirler. Dans eğitiminde temel amaç, dansçının bedenini istediği gibi kullanmasını sağlamak olmalı, belirli bir üsluba ya da tekniğe şartlanması engellenmelidir (EZGİ, 2002:62).

2.2.Kelimelerin Yetmediği Yerde Dans

İnsan, sosyal bir varlıktır ve başkaları ile sağlıklı iletişim kurabildiği sürece, gerçek anlamda hayatına devam edebilir. Açıkçası diğer bireylerle iletişim kurmak, birey için başlı başına bir problemdir. Kendini ifade edemeyen, başkalarının önünde konuşamayan birey sayısı, hangi yaşta olursa olsun toplum içinde oransal olarak büyük yer kaplar. İnsanların düzgün bir şekilde yaşayabilmeleri için yoğun ve sağlıklı sosyal ilişkiler kurması gerekir. Bu ilişkilerin kurulmasında dans çok önemli bir yer tutar.

Dans insan yaşamında varolan sevgi, nefret, aşk, gibi tüm duyguları içeriğinde bulundurmaktadır. Bu yüzden insan yaşamının önemli öğelerinden biridir. Üstelik yaşamın ta kendisidir denilebilir. Aynı anda insan iletişimini ve bilgilerin yüzyıllar sonrası kuşaklara ulaşmasını sağlaması bakımından da dans, önemli bir taşıyıcı işlevi üstlenmiştir(KOÇKAR, 1998:76).

İnsanın varoluşuyla başlayan beden dili kullanımı, dilin keşfinin ardından yerini sözlü iletişime bırakırken, duyguların anlatımı sırasında dilin yeterli olamadığı anlarda beden desteğine duyulan gereksinim, farklı arayışları beraberinde getirmiş, bunların kesiştiği noktada ise dans yer almıştır (AKGÜL, 2006:124).

Dans, hayatın bölümlerinden birisidir. Bu nedenle hayatta yeralan her bir olgu, dansa da yer alır. Dansın tek bir yüzü yoktur. Dans hem acıyı hemde sevinci yansıtabilir. Kimi zaman insanoğlunun içinde yaşattığı iç savaşın aynı şiddetle dillendirildiği bir araç olmuştur. İnsanoğlunun kendini anlatış biçimidir. Yaşamın içindeki her türlü duyguyu bir başka bireye aktarma biçimidir.

Yaşantısının hiçbir aşamasında, kendisini toplumsal hayattan soyutlayamamış insanoğlu, daha ilk insandan başlayarak, fiziksel varlığı olan bedeniyle, ruhunu yansıtmaya çalışarak kendini anlatmış ve diğerleriyle bu biçimde iletişim kurmuştur. Duygu ve düşüncelerin fiziksel aracı ve simgesi olan dans bu iletişime bir örnektir.

Dans, sözün yetersiz kaldığı anlarda kullanılan bir iletişim aracıdır. Öyle duygular olur ki bazen ifade etmekte zorlarsın. Anlatmak istediklerinin, İyi ya da kötü literatürde bir karşılığını bulamazsın. Bazen bir duruş, bir bakış söylemek istediklerini seçeceğin kelimelerden çok daha güzel anlatır. Kompozisyonla oluşturulmuş tiyatral bir dans ise seni anlatmak istediklerinin çok daha ötesinde bir boyuta taşır. Dansın, iletişimsel gücü esasen burada ortaya çıkmış olur. Sadece çalışılmış bir kompozisyon barındırmasına da gerek yoktur aslında. Örneğin; oynanan bir roman havasında karşıdaki insana, seni takmıyorum hissiyatı geçirilir. Bunlar gibi daha pek çok örnek verilebilir.

Özellikle eşli danslar, iletişimin tam bir göstergesidir. Arada bir iletişim gerçekleşmesi için eşlerin, dansa hazır duygular içerisinde olması gerekir. Eşlerden birinin duygusal durumu diğerini de anında etkiler. Bu durumda ya kötü bir iletişim gerçekleşir ya da iletişim biter. Güzel bir iletişimin kurulabilmesi için tarafların aynı

zemindebuluşmaları gerekir. O zeminde buluşulduktan sonrası ise fevkaladedir. O an hiç konuşulmasa bile sadece danslarıyla çiftler aşk, nefret, sevgi, kin gibi duygusal hislerini birbirlerine geçirmekle kalmaz, seyirciye de bunu tüyler ürpertici bir şekilde geçirmiş olurlar.

Dansla rahatlayan ve kendini iyi hissetmeyi başaran insanlar, hayatın diğer alanlarında da başarı elde ederler.Kendisinden memnun bireylerin daha geniş toplumsal mutabakatlara girme ve katılma potansiyelleri de artar.

2.3.Evrensel İletişim Türü Olarak Dans

Dans, herkese hitap edebilen evrensel bir dildir. Bu evrensel dil sayesinde birbirlerinin anadillerinden tümüyle habersiz kişilerin, bir tür beden dili olarak tanımlanan dans aracılığıyla anlaşabilmeleri olanaklıdır. Daha dil olgusunun oluşmadığı dönemlerde kullanılan bu yöntemin, hala kullanılıyor olması yöntemin geçerliliği olduğunu göstermektedir. Kişilerarası iletişim, yalnızca teknoloji ve iletişim araçlarıyla değil, daha insani yollarla da olanaklıdır. Konuşarak, bakışarak, dokunarak, ağlaşarak, gülüşerek dans ederek ifade edilen,bedenin sözcüksüz dilidir dans. Dansın dili; Irk, din, dil, renk ayrımı gözetmeksizin,konuşulabilen dildir. Her bir dans türü beden için ayrı bir dildir.

Son yıllarda yaygın olarak herkes tarafından bilinen kimi danslar, özellikle genç ve yetişkin kuşakları kapsayan oldukça geniş kitleleri etkilemektedir. Bu durum, gerçekte iki kuşağa özgü, ortak dans zevki sayesinde, kuşakların birbirlerini daha iyi anlayabilmesi yolunda önemli bir adım olarak karşımıza çıkar. Kuşaklararası çatışmaların çözümlenmesi demek; bireylerin her kuşaktan insanla, korkusuzca iletişim kurabilme cesareti bulabilmesi demektir. Bu ise, birbirlerine zaman ayırabilen, konuşup dertleşebilen, gülüp eğlenebilen, coşup dans edebilen, yaşamı paylaşabilen bireyler demektir. Dertlerinden arınabilmiş, gerginliklerini atabilmiş birey sayısının giderek artışıını görebilmek, gelecekle ilgili yeni umutların filizlenmesini sağlamaktadır. Böylece paylaşımlar artacak, yaşam daha güzelleşebilecektir. Değiştirme ve dönüştürme gücüne sahip olan dans, olumlu

veetkili iletişim için önemli bir işlev üstlenmekte, iletişime kapalı bireylerin yaşama yaklaşımlarında devrim yaratabilecek güçle varolabilmektedir. Bireyin, dansla ilişkili olarak yaşadığı etkili bir süreç sonunda, iletişime açık ve eşduyum sağlayabilen bireyler var olacaktır...

Dans, evrenselliğiyle tüm dünyanın ortak dili olarak çeşitli kültürlerin, toplumların tanınmasında ve anlaşılmasında kullanılan, günümüzün etkili bir iletişim aracı olarak, hayatın nabzını tutmaya devam edecektir.

2.4.Dans ve İletişimin İşlevini Etkileyen Etmenler

Her birey, kendine göre farklı bir gelişim süreci yaşar. Çünkü bireyin, doğuştan getirdiği özellikler, çevreden gelen uyarıcılarla birleşerek, kişiliği ve gelişim sürecini etkileyerek değişik karakterdeki insan yapılarını meydana getirir. Genetik özelliklerimiz dolayısıyla, uyarıların bireyler üzerindeki etkileri aynı olsa bile, yansımaları farklıdır. Bu nedenle, tamamen birbiriyle aynı özelliklere sahip iki insanın varolması mümkün değildir. Bireysel farklılıklar, insanların olaylara yaklaşımlarını etkilerken, olaylardan etkileniş düzeylerini de biçimlendirmektedir. Aynı yaşam koşullarında yetiştirilmiş, tek yumurta ikizlerinin bile sosyal kimliklerinin, birbirinin aynı olması olanaksızdır. Bireyden bireye değişim gösteren bu tür özelliklerin nedeni her bireyin farklı gen özellikleri taşımasıdır. Bu özellikler; yaşamı algılayış biçimini, yaşam tarzını, bireyin seçimlerini ve yaşanılan çevreyi de belirlemektedir.

İnsanoğlunun etkin bir yaşam sürdürebilmesi, içinde bulunduğu toplumsal çevreye hangi oranda uyum sağladığıyla alakalıdır. Birey, kendisinden istenilen şekilde topluma uyum sağlamayı başardığı zaman, o toplumun bir parçası haline gelir. Doğası gereği bir şeye ait olma duygusuyla doğan birey, bu duygusunu karşılayabilmek için mecburen topluma uyum sağlamak zorunda olacaktır. Birey, toplumsal yapıda var olmayan isteklerini gerçekleştirebilmek içinse, o isteklerini karşılayıp, kabul edilebileceği yeni bir ortam yaratmak durumunda kalır.

Yeni doğan bebek, doğar doğmaz içinde bulunduğu çevrenin ve özellikle anneninolumlu ve olumsuz davranışlarından yoğun biçimde etkilenmektedir. Üstelik bu etki, yaşam boyu tüm kişiliğini şekillendirebilecek düzeyde bile olabilir. Yine de, insan davranışlarının oluşumunda kalıtımve çevre etmenlerinin hangi oranda etkili olduğu kesinlik olarak bilinmemektedir.“İnsanoğlu içinde yaşadığı toplumun diğer bireylerinden bilgi aldığı ve onlaragüvendiği için ayrı düşmekten ya da karşı koymaktan korkup, uyma davranışığöstermektedir. Uyma, çoğu kez çevresel etmenler nedeniyle karşılaşılan pek çokproblemlle başa çıkma da yardımcı bir davranıştır. Karşı karşıya kalınan grubunbüyüklüğü, uzmanlığı ve bireyin kendisine güven eksikliği, uymayı artıran diğer etmenlerolarak karşımıza çıkar”(FREEDMAN., SEARS, CARLSMİTH; 1998:462). Sosyal uyma davranışıyla ilgili çeşitli deneyler yapılmış ve bu deney sonucunda, kişilerin nedenini dahi sormadan ortamdaki kişilerin uyarıcıya verdiği tepkilerin aynısını, deneğinde verdiği saptanmıştır(FORMAT,<https://www.facebook.com/video.php?v=866124946812663&poref=story>).

Bahsettiğimiz bu sebeplerden ötürü dans ve iletişim işlevini etkileyen, genel olarak birey ve çevre kaynaklı etkilerin yanında somut olarak; duygusal zeka, beklentiler, kişisel özellikler, katılma isteği, yaşamsal doyum sağlama, basın, toplumsal değerler ve iş yaşamı gibi faktörlerde etkili olmaktadır.

3.TOPLUMSAL HAYATA KAZANDIRILAN BİREY

Son yıllarda, sanat eğitiminin insanlar üzerindeki etkisini inceleyen araştırmalar yapılmakta ve sanatla terapi uygulamasının insanlarla kaynaşma ve sosyal kimlik kazanma da etkili olduğu düşünülmektedir. Bu sayede insanlar toplumsal hayata kazandırılmaktadır. Sanat eğitimi; insanı özgürleştiren, yaratıcılığı geliştiren ve insanın kendi olmasına imkan tanıyan eğitim biçimidir. Sanatın öğretilmesindeki amaç, sanatı yalnızca uzaktan izlemek değil bizzat yaparak ve

yaşayarak, sanatsal biçimlendirme eylemine katılmayı ve bu süreç sonunda kendisine ve topluma yararlı bireyler haline gelmeyi sağlamasıdır.

Sanat, hayatın her alanına yayılmalıdır. Çünkü birey; izlenim, algılama, gözlem, araştırma, bellek, çağrışım, biliş, buluş, bilgi, düşünme, akıl, değerlendirme gibi, duyu ve duyumlardan başlayarak tüm duygusal ve düşünsel süreçlerini çalıştırarak etkin hale gelir. Sanat, insanın bu özellikleri kolayca kazanmasını sağlar. Her bir bireye, sanatsal kişilik kazandırır. Daha önce de bahsettiğimiz gibi her sanat dalı bireyin toplumsal katılımına olumlu etki de bulunur. Bu kadar çok sanat dalının içinden dansı seçmemin sebebi ise, ilgilendiğim bir alan oluşu ve dansın insan psikolojisine iyi gelirken aynı zamanda da sosyalleştirici etkiye sahip olmasıdır. Toplumsal bilinci geliştirebilmek için dans muhteşem bir sanatsal alan sunar. Dans, günümüz kapitalist sisteminin getirdiği, kaçınılmaz yaşam tarzı ve çalışma koşullarında boğulan insanın toplumsal hayata tekrar kazanılmasında açılan aydınlık bir kapıdır.

Günümüzde psikologlar dahi hastalarını iyileştirmede dans terapisini kullanmaya başlamışlardır. Ayrıca otistik çocukları topluma kazandırmak için Kanser ve daha pek çok hastalık durumunda bireyin sosyal bağlarının kopmaması ve kendisini anlayan insanlarla biraraya gelmesi amacıyla dans sanatı kullanılmaktadır.

3.1.Dans Kurslarıyla Topluma Kazandırılan Birey

Dans, Sadece adını duyduğumuzda bile bizi etkileyen ve mutlu eden bir alan. Dışarıdan bir gözle bakıldığında dans bir eğlence aracı olarak görülür. Fakat bunun yanında dansın kişisel gelişime, insan ruhuna, beden sağlığına ve insanın sosyal yaşantısına faydası çok büyüktür.

Teknolojinin hayatımızı bu denli ele geçirdiği günümüzde, insanlar; sosyal ağlarla birbirleriyle konuşmadan iletişimlerini sürdürürken, bir yandan da televizyon, bilgisayar ve telefon gibi çeşitli uyarıcıların esiri haline gelmişlerdir. Öyle ki, biraraya gelen bireyler bile izledikleri dizilerden konuşmakta ya da ellerindeki telefonlarıyla

sosyal ağlara takılmaktadır. Bu yüzden empati kuramayan, birbirinden haberi olmayan, pasif bireylerle dolu bir topluma dönüşüm içerisindeyiz. Dans ise insana insani değerlerini hatırlatmada, biraraya gelindiğindeki mutluluğun, teknolojinin sunduklarından çok daha fazlasını verdiğini göstermede ve yaşatmada çok etkili bir alandır. Dans kurslarına katılımla beraber birey unuttuğu hareketli hayatı tekrar anımsar. İnsanın dansla olan ilişkisi arttıkça, doğaya dönüşü de bir o denli hızlı gerçekleşir.

Geçmiş çağlardan günümüze kadar dans gelişerek insanoğluna ulaşmış, her dönem duygu ve düşüncelerin tarifi olmuştur. Kişiler bedenini kullanarak hikayelerini, aşklarını, sevinçlerini, hüznlerini ve kavgalarını anlatmıştır. Duygularımızın müzikle anlatımını sağlayan dans, karşıdakine geçirdiği hislerle muhteşem bir alandır. Bunların yanı sıra günümüzde insana özgüven aşlamış ve diğer bireylerle iletişimi güçlendirmede olanak tanımıştır. Grup olarak yapıldığında ise grup içerisindeki kişiler üzerinde birleştirici bir etki sağlar.

Kurslar, bireylere başkalarıyla iletişim kurma olanağı sağlar. İnsan herhangi bir ritim duyduğunda dans etmeye programlanmıştır. Birey bunu tek başına da rahatlıkla yapabilir ve tek başına dahi olsa kuralsız bir şekilde dans etmenin, insan psikolojisine etkisi yadsınamaz. Dans kurslarında, bedenin nasıl kullanılacağı öğretilir. Normal şartlarda spontane dans eden bir insan, kurs da aldığı eğitimle beraber aynada dans ederkenki görüntüsünün ne denli güzelleştiğini gördükçe çok daha mutlu olur. Bu sayede, bireyin özgüven katsayısı artar. Halk oyunları, dans gösterileri, okul müsamerelerine katılan bireyler ise adeta toplumun küçük bir parçasına katılım sağlamış olur. Bu alanlara katılarak, grup bilincine sahip oldukları gibi kurdukları dostluklar sayesinde, yalnızlık duygularından arınırlar.

Balıkesir Üniversitesi Latin Dansları Kulübü üyeleriyle yapmış olduğum röportajda, üyelere sormuş olduğum: Dansa başladığınızdan beri hayatınızda neler değişti ve dans sizleri genel olarak nasıl etkiledi? Sorusuna üyelere sosyalleştirici etkisine yönelik çok güzel cevaplar aldım. Üyeler genele bedenlerini kullanabilmenin verdiği mutluluktan, dans etmenin topluluk karşısındaki çekingenliklerini atmadaki etkisinden, beraberce yapılan etkinliklerin onları ne denli mutlu ettiğinden ve yeni dostlar kazanmanın güzelliğinden bahsettiler (bkz. *“Dans Bireyleri Nasıl Etkiliyor”*, EK 4). Ayrıca üyeler dansa başladıktan sonra daha planlı olmaya başladıklarını ve

daha fazla şeyle uğraşma ihtiyacı hissettiklerini belirttiler. Önceden üşengeçlikleri dolayısıyla yapamadıkları her şeyi yapmaya başladıklarını ve hiç fikirleri olmayan bir alanda dahi görev almaktan korkmadıklarını belirttiler. Tüm bu bulgulara göre; dansın, bireyin topluma kazanımında etkin bir rol üstlendiğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

3.2.Dans Terapisi Yoluyla Topluma Kazandırılan Birey

Günümüz modern toplumlarında; bireyin, psikolojik sorunlarını gidermede, toplumsal hayata karışıp insanlarla etkileşim içerisinde olması için dansla terapi yöntemleri uygulanmaktadır.

1966 yılında American Dance Therapy Association'ın (ADTA) kurulmasıyla dans terapisi resmi olarak örgütlenmiş ve tanınmıştır. Dans terapisini bugününe taşıyan dünyanın ilk dans terapisti Marian Chace'nin 1940'lardaki çalışmaları olmuştur. Kendisi de modern bir dansçı olan Chace, 1930'da Denishawn Dans Şirketi'ndeki kariyerini noktalamasından sonra dans eğitmenliği yapmaya başlamıştır. Dersleri sırasında öğrencilerinden bazılarının dans ederken hareketlerin mekaniğinden çok, dışa vurdukları duygularla (yalnızlık, utangaçlık, korku vs.) ilgilendiklerini fark etmiştir. Tekniklerden ziyade daha fazla hareket özgürlüğü üzerinde durarak onları bu konuda cesaretlendirmiştir. Zaman içinde doktorlar ona hasta göndermeye başlamıştır. Bu hastalar arasında anti-sosyal çocuklar, hareket problemi ve psikiyatrik rahatsızlıkları bulunan kişiler yer almaktaydı. Chace, duygusal sorunları olan hastalarla çalışmış ve diğer insanlara dans sayesinde ulaşmalarını sağlamaya çalışmıştır. Bu hastalar için başarı ritmik müzik eşliğinde yapılan hareketlere sınıfın geri kalanıyla birlikte katılmak anlamına geliyordu. Chace'e göre diğerleriyle uyum içerisinde yapılan bu ritmik eylem sıhhatli ve arkadaşça hissedilmesine yol açmaktaydı(akt; alternatif terapi web sitesi, TERCAN Ceren).

Dans terapisi; kişinin, deneyimlerini dile getiremeyeceği düzeyde travmatik de olsa, duygularını ifade etmesini kolaylaştıracak bir yoldur. Tecavüz kurbanları ya da ensest ilişkiden kurtulan hastalarda çok sık kullanılmaktadır. Fiziksel kusurları olan kişilerin özsaygılarını yükseltmeye yardımcı olur. Bu sayede, yaşadıkları olaylar nedeniyle kendini iletişime kapatan insanlar, tekrar sosyal varlıklarını keşfetmeye başlarlar. Dans terapisi, iyi dans edemeyen kişilere de uygundur. Dans terapilerinde esas olan özgür hareket, adımlarını kısıtlamadan ve kişinin gerçek duygularını ifade etmesi üzerinedir.

Dans terapisinde, öncelikle bir müzik açılarak, bireyden dans etmesi istenir. Dansta sergilediği tavra ve duruşa göre hastanın ruh halini tespit eden terapistler tedavilerini ona göre şekillendirir. Dans terapisinin başarılı olmasını sağlayan ilke, insanların dans ederken, içlerindeki baskın duyguları ifade etmeleridir. Bireyin dans ederken sergilemiş olduğu her hareket, bireyin psikolojik durumu hakkında bilgi verir. Bu bilgi, dans terapisti için önemlidir. Dans terapisiyle hastalar, duygularını daha kolay ifade edebilir. Bu yüzden rahat ilerleme sağlanır. Dans terapisini deneyimledikten sonra, kendi düşüncelerini açığa vurmaktan korkmazlar, duyguları hakkında özgürce konuşabilirler. Diğer insanlar arasında kurdukları mesafeyi yıkabilirler. En sonunda daha kolay kendilerini ifade edip iletişim kurabilirler ve psikolojik açıdan daha sağlıklı hayatlar sürdürürler. Dans terapisi, dansın yaratıcı gücü kişilerin algısını ve bakış açısını dönüştürür. Kişilerin kendini fark etmeye başlamasıyla birlikte duygusal, zihinsel ve fiziksel sorunların iyileşmesine olanak sağlar. Dans Hareket Terapisi, sözlerin ötesinde, kişinin varlığının üç boyutu olan beden, zihin ve ruh ile birlikte uyumlu hareket etmesini sağlayan bir deneyim sunar. Bu uyum toplumsal uyumu da getirir. Kişinin kendi varlığını kavraması diğer bireylerin varlığını kavraması anlamına da gelir ve kişinin toplumsala katılımı gerçekleşir.

Araştırma sonuçlarına dayanarak, sanatla terapi; ifade gücünü kuvvetlendiren, sorunlarla başa çıkabilmeyi sağlayan bir terapi tarzıdır. Bu yöntem özellikle çocuklarda çok fazla kullanılmaktadır. Resim yapmak, dans etmek gibi aktiviteler çocukları rahatlatır ve toplumla uyumlu bir halde yaşamalarını sağlar. Çocukların yanı sıra, iletişim güçlüğü çeken bireylerde, iletişimi artırmada dans terapisi kullanılmaktadır. Özellikle grupla yapılan terapilerde, kişiler üzerinde

birleştirici etkisi olmaktadır. Dans terapisi; bireylerin, topluluk önünde duygularını paylaşma ya da konuşma streslerini üzerlerinden atmalarını sağlar, güler yüzlü ve uyumlu bireylerin yetişmesine olanak tanır.

3.3.Çeşitli Özre Sahip Olan Bireyin Dansla Topluma Kazandırılması

Dansın, kişiler ve toplum üzerindeki etkisi, sadece sahne ortamında aranmamalıdır. Dans, çok farklı işlevler yüklenir. Bu işlevlerden biri de engelli insanların sosyalleşmesine katkısıdır. Engelli bireyler üzerinde yapılacak çalışmalar, engelli insan ile toplum arasındaki ilişkileri düzenleyici, engelli bireyin yaşam kalitesini yükseltmeye yönelik olmalıdır. Engelli bireylerin, dans aracılığıyla, toplumla sağlıklı ilişki kurabilmesi sağlanır.

Bu bağlamdaki çalışmalardan biri, 2005-2006 yılları arasında, Ege Üniversitesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Merkezi'nde, yaşlılarla sağlık alanında yaşam kalitesini yükseltme amaçlı uygulanan iki farklı egzersiz programıdır (Güzeloğulları, 2006). Yapılan bu çalışmaların amacı, gruptaki kişilerin haftada üç gün boyunca egzersiz yapması, yapılan egzersizlerde, halk oyunları adım ve müziklerinin kullanılması ile yaşlılarda geriatrik hastalıklara bağlı rahatsızlıkların giderilmesine destek sağlanması ve kişilerin genel sağlık durumları ve yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yönelik etkilerin tespit edilmesi şeklindedir. “Sağlık Alanında Yaşam Kalitesini Yükseltme İşlevi” olarak adlandırılan pratikte “Otistik” rahatsızlığı bulunan Caner Serin üzerinde, 2000 yılından itibaren her hafta Cumartesi günleri, özel ders şeklinde birebir iletişim kurularak yapılan halk oyunları çalışması yapılmıştır. Öğrencimiz, Gaziantep Üniversitesi “Türk Halk Bilimi Topluluğu Halk Oyunları” grubundagerçekleştirilen toplu halk oyunları çalışmalarına dâhil edilmiştir(akt:ERTURAL,2007; Ceren TERCAN).

Bunun sonrasında ise sosyalleşme süreci ve iletişimsel gelişimi gözleme alınmıştır. Sonuçlar ışığında, engelli insanların sosyalleşme süreçleri üzerinde halk

oyunlarının olumlu etkileri saptanmıştır. Toplu halk oyunları çalışmalarına katılan birey otistik olmasına rağmen gruba uyum sağlamayı başarmıştır. Günümüzde dansın eğitim ve öğretimdeki önemi çok büyüktür. Özürlü bireyler bile dansa başlayarak toplumsal katılımını güçlendirebilir. Görüldüğü gibi kişi dansla, rencide olmadan, insanlarla biraraya gelme fırsatını yakalamıştır.

Her türlü engeli aşmada danstan faydalanabiliriz. Geçirdiği kaza sonrası tekerlekli sandalyeye mahkûm kalan balet Memet Sefa Öztürk'ten kısaca bahsederek dansla hayata tutunuş hikayesini anlayabiliriz. Geçirdiği kaza sonucu her şeyin yarım kaldığını söyleyen balet, diğer yarısını hala dansla tamamladığını söylüyor. Bale yapamadığı fakat dans edebildiğini söyleyen Memet, Dans etmek bedensel bir anlatımsa eğer, vücudunun çalışan bölümüyle kendimi ve duygularımı ifade ettiğini söylüyor(MİLLİYET GAZETESİ, 2011).

Dans çoğu zaman, engelli insanların engelleri aşmasında yardımcı olmuştur. Onları hayata bağlayan vazgeçilmez bir unsur olarak hayatlarında varolmaya devam edecektir.

3.4.Bireyin Topluma Katılmasında Örnek Projeler

Günümüzde Bireyin, topluma katılımını artırmada dans en çok kullanılan araçlardan biri haline gelmiştir. Dans, eğlenerek yapıldığı için birey sosyalleşirken, sosyalleştiğinin farkında olmadan bunu gerçekleştirir. Son derece doğal ve farkında olmadan gerçekleştiği için insanı kasmadan, sıkıntıya sokmadan ve özgüven aşılayarak topluma kazandırır. Ülkemizde dans çeşitli hastalıklara psikolojik destek ve hasta bireyi topluma kazandırmak amaçlı uygulanan projeler vardır. Bunlardan; Kanseri Dans ve Otizmle Dans adlı projelere değinmek istiyorum. En önemlisi de bu projeler hep hasta için hasta yakını tarafından düşünülmüş projelerdir. Hastaların asosyalleşen, içedönük durumunu fark eden hasta yakınları harekete geçme gereği duyarak bu projeleri gerçekleştirmişlerdir.

3.4.1.Otizmle Dans Projesi

ODER'in 2. Başkanı Yeşim Bayındır Zorlu kendisi ile yapılan bir röportaj da “Otizmle “Dans” adlı projeyi anlatmıştır. “ODER” Otistik Çocukları Koruma ve Yönlendirme Derneği; otistik çocukların anne ve babaları tarafından Ocak 2000’de kurulmuş bir dernektir. Çok fazla üyesi vardır. Üyelerin çoğunluğu otistik çocuk velisidir, bunun yanı sıra üyeler arasında otizm ile ilgili çalışan profesyoneller ve gönüllüler de bulunmaktadır.

Projenin fikri derneğin Akademik Danışmanı da olan Sn. Alev Girli ile yapılan sohbetler sırasında ortaya çıkmıştır.

Projenin ana hedefi toplumsal farkındalık sağlamak, bunu yaparkende sanat çalışmalarından faydalanarak otizmli bireylerin gelişebilen becerileri olduğunu da vurgulamak. Amaç otizmli bireylerin de sanat çalışmaları ile becerilerinin gelişmesi ve başarıma hissini yaşamalarını sağlamaktır.

Otizmli bireylerin kendilerini ifade etme ve iletişim kurmada zayıf oldukları için siliik bir hayat yaşıyorlar. Oysa onların yeteneklerinin fark edilmesi topluma kazanılmalarına olanak sağlıyor.

Normal insanın dahi yapamadığı şeyler vardır ve bu yapamadıkları şeyler insanı üzer. Otizmli olsa da çocuklarında yapabileceği çok şey olabilir. Bunun için sabrederek onlarla ilgilenmeliyiz. “Otizmli kızı Beril için çok emek harcayan Bayındır: onun başarılarını görmenin dünyanın en mutlu duygusu olduğunu söylemektedir. Bunların pek çoğuna Otizmle Dans adlı projeyle kavuşulmuştur. Otizmli çocukların dans ederek, bir şeyi başarmanın verdiği mutluluğa kavuştuktan sonra, bu sayede topluma entegrasyonu sağlanmıştır. ODER bu projesiyle beraber pek çok aile ve çocuğun hayatına dokunarak, onların toplumsal bir birey haline gelmesinde katkıda bulunmuştur” (bkz“*Otizmle Dans*”. EK 5).

Dansın hayatımızı değiştirdiği ve katılımımızı arttırdığı pek çok alan var. Bunlardan bazı misaller vereceğiz. Genel manada dans, hayattaki diğer alanlarda da yetkinlik düzeyimizi artırmaktadır.Sanatın her türünde olduğu gibi dans da

bireylerin hayata bakış açılarını değiştirerek çok daha üretken hale gelmelerini sağlamaktadır. Daha özelden ise, kanserle mücadelede kanserin bir katalizör olarak hayat ile insan arasındaki katılım bağını nasıl gördüğü açıklamaya çalışacağız.

3.4.2.Kanserle Dans Projesi

Öncelikle bu projenin nasıl başladığıyla ilgili kısmı hakkında bilgi vereyim(bkz. “*Kanserle Dans Ediyoruz*” EK 6). Babaları kansere yakalanan, Ebru Tontaş ve Esra Ürkmez adında iki arkadaşın hayatının aynı noktada kesişmesiyle ortaya çıkmış bir proje. Kızlar, babalarının hastalıklarını öğrendikten sonra tedavi şekilleri, beslenme, ilaç ve yan etkileri ile ilgili birbirlerine bilgi aktarımında bulunurlar. Kaynakların yabancı literatürde olması sebebiyle, İngilizceden yaptıkları tercüme ile bilgi akışını sağlarlar. Daha sonra bu bilgileri başkalarıyla paylaşmaya karar verirler ve Nisan 2012’de blog ve Facebook sayfasını kurarlar. Blog; kısa sürede Türkiye’de ve dünya’da kanser hastalarının ve hasta yakınlarının bilgilerini ve yaşadıklarını paylaştıkları bir platforma dönüşür. Her satırında, kanıta dayalı bilgilerin paylaşıldığı ve insanları motive ederek, pozitif enerji, yaşama ve savaşma gücü veren ve takipçilerin hayatında yeri doldurulamaz özelliği ile yaşam mücadelesini kolaylaştıran kocaman bir aileye dönüşür.

Bu iki arkadaşın, haftada birer yazı yazarız diyerek, yola çıktığı blog, Ocak 2014 itibarıyla 426,000 tıklanma ve içerdiği 500'ün üzerinde makale ile her geçen gün güçlenmeye ve bir çığ gibi büyümeye devam ediyor(“*HİKAYEMİZ*”, www.kanserledans.org/). Dünyanın saygın kanser merkezleriyle, kullanım ve telif hakları için yapılan sözleşmeler doğrultusunda temin edilen materyalleri tercüme eden ve giderek büyüyen gönüllü bir kuruluştur.

Kanserle Dans Derneği, kurulduğu günden beri birçok aktivite düzenler. Ülkemizde İstanbul Üniversitesi, Türk Onkoloji Derneği, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı gibi saygın kurum ve kuruluşları ile bilimsel örgütlerinin de desteklediği toplantılara davet edilir(“*HİKAYEMİZ*”, www.kanserledans.org/). İstanbul, Ankara, İzmir, Samsun, Eskişehir ve Antalya’da Kanserle Dans Aile toplantıları, ücretsiz konser ve gösteri bilet dağıtımı ile sevinçlerin ve sıkıntıların biraraya gelerek paylaşılması, dans ve yoga dersleri, grup psikoterapi çalışmaları ve diyetisyen desteği, düzenlenen aktivitelere yurdun ve dünyanın dört bir köşesinden katılarak bir dernek olmaktan öteye geçen ve yüreği kocaman binlerce insandan oluşan bir aile olur (“*HİKAYEMİZ*”, www.kanserledans.org/) Kanserle Dans’ın faaliyetleri sadece ülkemizle sınırlı değil. New York, Amerika, ve Barselona ve daha pek çok ülkede aktivite düzenlemiştir.

Kanserle Dansın İzmir’deki öyküsü ise şöyle başlamıştır:

İzmir’de Kanserle Dans projeleri, arkadaşım olan Canan Sinem Çetin’in ailesindeki kanser vakaları, son olarak da annesinin kansere yakalanmasının ardından, Canan’ın annesi için bir şeyler yapabilme isteği sonucunda ortaya çıkmıştır. Annesinin acı ve ağrılarının artması sonucu, İnternet üzerinde araştırma yapmaya başlayan Canan Sinem Çetin kanserle dansı tanımış. Sonrasında Kanserle Dansın hayata geçirilen projelerine tanık olmuştur. Bir gün kanserle dansın sayfasında Ankara’da zumba eğitimleri başlığını görünce İzmirde de böyle bir projenin insanlara iyi geleceğini düşünerek, Kanserle dansın kurucusu olan Ebru Tontaşla iletişime geçmiş ve böylece Kanserle Dansın İzmir’deki serüveni başlamıştır. Şuan İzmir Kanserle Dans Derneği adı altında Ücretsiz Latin Dans Eğitimi gerçekleştirilmektedir. Kursiyerlerin bu projeyle kendilerine ait bir ortam bulmaları onların toplumsal katılımını da artırmıştır. İzmirde sağladığı bu başarıyı gören Canan Sinem Çetin’in en büyük amacı bunu her ilde gerçekleştirip Kanserle dans ailesini hep bir arada sıcacık sevgiyle sarmaktır (bkz. “*Kanserle Dans İzmir Latin Dans Projesi*”, EK 7).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE ve DÜNYA'DA DANSIN TOPLUMSAL KATILIM

SAĞLADIĞININ GÖSTERGELERİ

1. DANSIN GELİŞİMİ VE DÜNYADAKİ TOPLUMLARA ETKİSİ

Diğer bölümlerde de bahsetmiş olduğumuz gibi dans insanlığın ortaya çıkışından itibaren insanla var olmuş, duyguların beden hareketleriyle anlatıldığı fiziksel bir sanat dalıdır. Toplumlar; acılarını, sevinçlerini dansla ifade etmişlerdir. Dans yeri gelmiş bir savaş çağrısında kullanılmış, yeri gelmiş barışın sembolü için bir ifade şekli, yeri gelmiş insan hayatının en önemli dönüm noktaları olan düğünlerde törenlerde, yeri gelmiş estetiği ve müziğiyle ruha hitap şekli yada sadece mutlu olmak için yapılan, bir eğlence aracı olmuştur. Dans, insanı ve toplumları yakınlaştıran, birlik beraberliği, bir grup olarak hareket etmeyi kısacası sosyalleşmesini ve mutlu olmasını sağlayan bir sanattır. Toplumları, her dönem çeşitli yönlerden etkileyen, dans sanatının dünya toplumlarında bıraktığı etkiler, alt başlıklarda ele alınacaktır.

1.1. Dansın Topumlardaki Etkisi Üzerine Dünyadan Örnekler

Şüphesiz ki; dans denildiğinde akla ilk gelen, dünya çapında bir üne sahip olan, nezaketin ve asaletin dansı bale olacaktır. “Rönesansla beraber dans toplumsal yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Kiliseden kovulan İtalyan soylularının düzenledikleri görkemli balolarla saraylara girmiştir. Balo İtalyancada dans anlamındadır. Bale sözcüğü buradan türemiştir. 1547 de İtalya’nın soylu ailelerinden Catharine de Medicis Fransa kraliçesi olunca dansa olan ilgi Fransız sarayına taşındı. 1661 de Kral XIV. Louis iyi dans etmenin kurallarını ve ölçütlerini belirleyen ilk kraliyet dans akademisini kurdu. Bu nedenle birçok bale terimi Fransızcadır”(KGS, 2014). Baleyle ilgili hemen her şey bu kurumda geliştirilmiştir. Bu kurumda gelişen her şey diğer toplumlara da ulaşabilmiş. Bale kültürü insanlarda uyandırdığı hayranlıkla beraber dünyayı sarmıştır. Bu sayede dansın halka açılmıştır. Saraydan

sokağa danslar; Aristokrasi tekelinden, seküler dünyaya yolculuk ve katılımcı demokrasi yoluyla, yönetimlerde kısmi söz hakkı ile başlayan siyasi süreçle beraber dans, saray ve aristokrasinin tekelinden halka doğru bir akım gerçekleşmiştir. Bu sayede dans toplumsal katılımın sağlandığı en geniş alanlardan biri haline gelmiştir. Önceden sadece elit kesimin yapabildiği bu uğraş halka inerek, insanlara üst tabaka nezaket ve kültürünü öğretmektedir. Aynı zamanda da toplumsal katılım sağlamada yeni bir alan oluşturmaktadır.

Bale, önemli bir kültür ürünüdür. Saraydan çıkması, Öğreniminin uzun yıllar alması, pahalı olması ve nazik figürler içermesi sebebiyle, üst tabakaya hitap eden bir dans türüdür. Bu sebeple belli bir mevkie kavuşmuş insanlar için bale bir ihtiyaçtır. Dans, televizyonun hayatımıza girmesiyle beraber çok fazla yayılma alanına sahip oldu. “İlk olarak 1955 yılında ünlü balerin Dame Margeot Fonteyn’in başrolde olduğu “Uyuyan Güzel” balesi gösterildi. Böylece bale sanatı dünyada tanınabildi ve kitle iletişim aracı haline geldi” (YAĞMUR, 2012). Balenin dünya çapında tanınmaya başlaması insanlar üzerinde kültürel etkileşimin artmasına sebep oldu. Kitle iletişim araçlarının bu dansları halklara tanıtmaları sebebiyle artık orta sınıftan da baleye katılımın fazla olduğunu görmekteyiz.

Modern dans ise 1900’lerde baleye tepki olarak doğdu. Balenin yapılması güç ve düzenli hareketlerinin dışında daha çok insan doğasına uygun rahat ve özgür hareketler kullanıldı. Modern dans özellikle Avrupa’da Almanya’da etkili oldu. Modern dansın babası sayılan Macar asıllı Rudolf Laban yeni bir dans kuramı ve beden hareketleri yazıya geçirdi. Bu sayede dans kuşaktan kuşağa aktarılabilirdi. Zenci dansçılar modern dansa önemli katkıda bulunurlar. 1940’dan beri zenci dansçılar ABD’nin ünlü dansçı ve koreografları arasında yerlerini aldılar. Burada da gördüğümüz gibi dansın birleştirici özelliği, oldukça fazla Amerika toplumunda hemen hemen her alanda ayrımcılığa uğrayan zenciler, dansdaki başarılarından ötürü toplumda kabul görmüşlerdir.

Dans stilleri, bulundukları topluma göre yeniden yapılır. “Toplumsal cinsiyet, kültürel deneyimi algılamakta önem teşkil eder. Batıda, kültürel çoğulculuk 60’tan sonra arttığı için bakışa açıları değişir. Dans anlamında özellikle cinsiyet konusundaki rollerde bazı değişimler yaşanmıştır. Artık erkekler kadınları dansa kaldırmazlar. 1970’lerde disco kültürünün gelişmesiyle tekrar erkek dominantlığı baş

gösterir”(DAÇ, Ocak 2010).Dans, toplumları etkilediği gibi yeri geldiğinde de, burada olduğu gibi, toplumlar yapısal değişiklikleriyle dansı etkilemişlerdir. Aslında bütün varoluşumuz, kültürel pratiklerimizin sonucudur.

19. yüzyılda Avrupa ve Amerika da vals saygıdeğer kadınların yapmaması gereken bir danstı sınıfsal ayırım zaten dans ederken var olan duruştan ortaya çıkmıştır (DAÇ, Ocak 2010).Önceden bu şekilde bakılan vals, daha sonraları üst tabaka insanların yaptığı ve izlediği bir sanat dalı olmuştur. Dansın değişimi ve dönüşümü çok sık rastlanan bir durumdur. Daha önceki bölümlerde belirttiğimiz gibi tango da, göç eden işçi sınıfına hitap eden, genelevlerde ortaya çıkmış, fakat sonradan üst tabakaya hitap eden elit bir dans türü olarak günümüze kadar gelmiştir. Bunun bir benzeri flamenko dans türünde de yaşanmıştır.

Dansın değişimi ve dönüşümünden bahsetmişken, günümüz popüler çağına damgasını vuran “GangnamStyle’dan” bahsetmeden olmaz. Park Jae-sang'ın (PSY) 15 Temmuz 2012'de çıkış yaptığı,“Gangnam Style” üst sınıfın yaşam tarzına bir eleştiri olarak, alt sınıf tarafından ortaya çıkan,Gangnam Style dansı, lüks ve savurgan yaşam tarzını eleştiren bir danstır. Bu yüzden dans figürleri buna yönelik anlamlar içermektedir.

Hızlı bir kentleşmenin yaşandığı Gangnam Bölgesi, Güney Koreliler için hem bir nefret bölgesi, hem de orada yaşama isteği doğuran bir bölgedir. Ancak çok pahalılaştan şehir ve yaşayanlarının bildiğiniz anlamda sonradan görme davranışları, PSY tarafından "Gangnam Style" kavramını ortaya çıkardı. Bir ülkedeki popüler kültürün, bütün dünyayı sarabileceğine dair güzel bir örnek. Müzikal olarak bir anlam ifade etmese de, hatta bir müzikal felaket olarak niteleyeceğimiz türden dahi olsa, "Gangnam Style" hızlıca oluşmakta olan bir üst sınıfla 'alt sınıfın' inceden alayı olarak görüldüğünde popülerleşmeyi hak ediyor (“Üst Sınıfa Yönelik İnce Bir Alay: "Gangnam Style"”bkz. EK 8).

1980 yıllarında,komünal hayatla birlikte, çekirdek ailenin oluşumu ve iş standartlarının artmasıyla, dans yeniden şekil değiştiriyor ve disco tarzı danslar göze çarpmaktadır. Önceki dönemlerin tersine, fit vücutlara sahip olma, spor ve dans arası bir hareket sistemi ortaya çıkmıştır. Bu dönemde kadınlar, beğenilme duygusuyla, bedenlerini güzelleştirme amaçlı aerobik yapmaya başlamıştır. Kültürel kodlarla

birlikte hareket ve bedende değişim göstermektedir(DAÇ, Ocak 2010).Buradan farklı bir bakış açısı ortaya çıkmıştır. Dans, modern toplumlardaki güzel beden algısını karşılamak için insanların, bedenlerini düzeltmede ve güzelleştirmede araç olarak kullanılmıştır. Bu duygunun altında yatan sebep ise içgüdüsel olarak toplumda kabul görme ve topluluğa ait olma isteğidir.

1980’lerde Balet Rambert seyircisi ile çok daha popüler hale gelen danslardan biri olan GhostDances(*Hayalet Dansları*), Sendika temsilci grupları, araç bakım mühendisleri ve kuaförler tarafından izlenmiştir. Bunun sonucunda izleyenler oyunun konusunun içine girebilmiş ve oyuncuların canlandırdıkları karakterleri anlayıp, empati kurabilmişlerdir (SHERLOCK Joyce, *DanceandtheCulture of the Body*).

Dansın, toplumlara etkisinde çok önemli bir noktada özgürlüğün sembolü oluşudur. Dans demek, özgürlük demektir. Kişinin kendini, kültürünü, aidiyetini doldurduğu bir alandır. Kimi toplumlarda adeta özgürlüğün devrimidir. Toplumlari kökten etkileyen bir sanat dalıdır. Toplamların medenileşmesini, bakış açılarını olumlu yönde değiştirmesini sağlayan bir alandır. Toplumlarda dansla beraber hem insanlar arası empati yeteneği yükselmiş, hem ayrımcılıklar(özellikle kadın-erkek) azalmıştır.

Gelelim çingenelere... “Toparlanın Gidiyoruz” sloganıyla anılan, konar-göçer bir hayata sahip olan çingenelerde ise dans ve müzik asla vazgeçemeyecekleri, her türlü kültürel yapılarının içerisinde var olmaktadır(bkz. “*Toparlanın Gidiyoruz Tadındaki Halkın Müziği Ve Dansı*” EK 9). Dansın yasaklandığı, kiliselerin ritim tutmaya izin vermediği dönemlerde bile, çingeneler kendi müziklerini ve danslarını sürdürmüşlerdi. Barınamadıkları yerlerde ise başka yerlere göç etmişlerdir. Bu sebeple olsa gerek ki; danslarının yapısı da, barınamadıkları toplumlardan göç etmek zorunda olmalarına karşın, umursamayışlarını gösteren rahat hareketler içermektedir. Ayrıca toplumsal yaşam tarzları da danslarına oldukça yansımıştır.

Anayurdunun, Hindistan olduğu düşünölen çingenelerin, çeşitli toplumsal sebepler sonucunda göçle dünyaya dağıldıkları varsayılmaktadır. Konar-göçer bir hayata sahip olan çingeneler, gittikleri hiçbir yerde barınamamışlar, her zaman yerel halk tarafından dışlanmışlardır. Göçebe yaşam tarzını benimsemiş olmalarından

ötürü, çingeneler ırk üzerine yazılmış kesin, nitelikli kaynaklar bulunmamaktadır. Çingeneler müzisyenlikleri ve danslarıyla anılmaktadır. 9/8'lik ritimle oynanan roman dansı, öğrenilememesi yönüyle diğer danslardan ayrılır. Bu dansı edebilmenin tek yolu, onun müziğini hissetmektir. Tulum ve gayda çalgıları, roman dansının müziğini oluşturmada kullanılan, romanlara özel çalgılardır. Roman dansının en önemli özelliği de doğaçlama olmasıdır. Gelişmemesinin nedeni de, doğaçlama gerçekleşmesinden ötürü kuralsız yapılmasıdır. Roman dansı genellikle; nispet yapmak, hava atmak, ilgi çekmek ya da kızdırmak üzerine kurulu alaycı bir nitelikte sergilenir. Alaycı olması karakteristik bir özelliğidir. Gittikleri her yerden kovulan çingeneler, bu alaycı tavırları sayesinde, hayatın zorluklarının üstesinden gelmektedirler(bkz. EK 9).

Ataerkil döneme geçildiği zaman kadın tanrılar yerine erkek tanrılar ve savaş tanrıları geçmiş, ama Şamanların erkek olmaları sürecinde, kadınsı giysilerle dans edilmiş ve trans haline geçmişlerdir. Örnek olarak Afganistan'da kadınsı kıyafetlerle dans eden, Hindistan'dan başlayıp Türkiye'ye kadar gelen zennelik geleneği verilebilir.

Diğer taraftan dansa gerçek boyutuyla bakıldığında, Çeçenlerin Ruslarla son savaşı savaş danslarıyla başlayıp, ertesi gün bu dans savaş olarak sürdürülmüştür.

Apaçiler savaş tanrılarına ulaşabilmek için tüm gece savaş dansı yaparak, ertesi gün ölürlerse tanrılarına ulaşacakları gibi bir inanışla, erkeksi bir tavır almışlardır. Bu erkeksi tavra sınıfsal boyutu da eklediğimiz zaman Arjantin'deki köylü dansının lümpenler³ tarafından erkekçe yüceltilmesiyle bugünkü Arjantin tangosu doğmuştur, ama nedense tango kadın ağırlıklı gösterilmektedir. Benzeri de Çingenelerin kendi yoksullukları ve mücadeleleriyle ateşin başında yaptıkları flamenko dansları bunu yansıtmaktadır. Ama diğer taraftan dans gerçekten de aristokrat unsurların Fransız sarayında, Rus sarayında ve Viyana sarayındaki valsler gibi sınıfsal ilişkileri yansıtır. Bu dansların yanında halkın oluşturduğu ve sınıfsal boyutuyla Flamenko, Arjantin tangosu gibi danslar da esas olarak halkın devrimci bir biçimde kendini yansıtmalarıdır.

Buradan hareketle de İspanya İç Savaşı sonrası gelişen İspanyol kimliği, İberya kimliği olarak Carlos Saura'nın Çingenelerin danslarını, flamenkoyu, Katalanların danslarını, Avusturya danslarını ve Arap danslarını birleştirerek bir İberya-İspanyol ulusu yaratma noktasına gelinmiştir. Örneğin Kafkaslardaki erkek ve kadın

³1.Marksçılık akımına göre toplumsal sınıf bilinci olmayan.
2.İçindebulunduğutoplumunkültürüneyabancıdüşen, sözdebilgilitutumvedavranışlarıylaiteciolan.

ilişkilerinin dansa yansıması çok belirgindir. Dansta da esas olarak var olan budur.”(Akt: Prof. Dr. Şener Üşümezsoy; Ceren Tercan)

Görmüş olduğumuz gibi pek çok toplum ve kültür, dansın etkisi altında kalmıştır. Bazı durumlarda, toplum ve kültür dans tarafından tekrar şekillenmiştir. Bazı durumlarda ise toplumun yaşayış biçimini yansıtan bir unsur olmuştur. Ama her bölümde altını çizdiğimiz gibi burada da görüyoruz ki; dans, her dönemde insanları bir araya getiren, sosyalleştiren güçlü bir iletişim aracıdır. Tüm bu bulgular ışığında, dansın hayatımızdaki etkisi ve öneminin ne denli büyük olduğu ortaya çıkmaktadır.

1.1.1. Dünyayı Saran Karnaval

Rio Karnavalı

Dansın, dünya toplumlarını nasıl etkilediğini anlatmışken, dansın kalbinin attığı, her yıl dünyada yankı uyandıran “Rio Karnavalından” bahsetmeden

olmaz. Yunanlılar tarafından, şarap Tanrısının onuruna düzenlenen, kutlamaların bir şeklidir. Rio karnavalı, Hristiyan takviminde, Paskalya öncesi perhiz’in ilk günü olan, perhiz öncesi ilk çarşambasına kadar süren bir festivaldir. Karnaval teriminin kelime anlamı , ‘Ete veda’ anlamına gelen CarneVale’den sözcüğünün kök anlamlarından gelir. Bu, et, alkol gibi dünyevi zevklerin tüketiminden 40 günlük bir uzak durma evresi olan, Paskalya öncesi perhizi içinde geçerlidir. Katoliklerin uyguladığı, Paskalya bayramına dek süren bu perhiz, perhiz öncesi ilk çarşambaya kadar süren 2-3 günlük kutlamalar Rio Karnavalı kutlamalarıdır.

Karnaval da “Bloco”lar olarak bilinen geçit, arasındaki muhteşem samba dansçıları ile yüzlerce sokak grubu, Rio’nun mahalleleri boyunca süren geçit, tüm gece boyunca büyüleyici performanslara sahne olmaktadır. Karnavalın yapıldığı stadyumdaki Samba Geçit’ine, her yıl 70,000’den fazla bilet satılır. Samba okullarının kapılarını halka açtığı prova geceleri sırasında, samba ve carioca(*Rio da*

yerel halka verilen ad) kültürünü deneyimleyebilirsiniz. Rio Karnavalı'nın her günü katılacak pek çok heyecan verici ve hayran bırakan etkinlik ile doludur (BREZİLYA KARNAVAL, <http://www.riocarnaval.org/tr/#sthash.RMNe2xUN.dpuf>).

Bu karnaval, toplumun din, kültür, sanat ve hoşgörüsünü bir yansıtmaktadır. Görkemli kutlamaların altında yatan neden ise tamamen dini niteliklidir. İnancılı Hristiyanlar İsa'nın çölde geçirdiği günlere denk gelen 40 günlük süre boyunca, kendini Tanrı'ya ve dine adamaktadırlar. Bunun öncesi ise karnaval olarak kutlanmaktadır. Bu durum, toplumun dini ve kültürel bağlılığını ortaya koymaktadır. Her sene yapılan, dünyaca ünlü Rio Karnavalı, turistleri ülkeye çekmesiyle toplum ekonomisine de oldukça büyük katkı sağlamaktadır. Ayrıca toplumsal katılımın en yoğun olduğu dönemdir. Brezilyalı yerliler, topluma katılmak için farklı toplumsal alan yaratmış olan Rio Karnavalına katılım sağlarken, kendi ülke vatandaşları ve yabancı ülkelere gelen insanlarla da kaynaşma fırsatı bulmaktadır. Karnavalın, halkın geleneğini yansıtma amaçlı kutlanması sırasında gelen yabancı turistler, kültürel etkileşimin oluşmasını sağlar. Brezilya'nın açık, rahat, serbest ve tüm toplumları kabullenici yapısı, bu karnavalın evrenselliği dolayısıyla, ülkeye ziyaret amaçlı gelen turistlerin, yerlilerle etkileşimi sonucu oluşan doğal bir getiridir.

Her yıl milyonlarca turisti ağırlayan Rio festivali dünya çapında ün yapmış, eğlencenin hat safha da olduğu bir karnavaldır. Öyle ki, Türkiye'deki toplumsal yapıya fazla uymamasına ve bir Hristiyan bayramı olmasına rağmen, çok sayıda Türk'ün katıldığı bu festival, Türk erkeğinin ölmeden önce yapılacaklar listesinde yer almaktadır. Bu yönüyle Rio Dans Festivali, ülke ve bireyleri oldukça etkisi altına alan, küresel bir festival olmayı başarmıştır.

1.1.2. 29 Nisan Dünya Dans Günü

Dans, dünyayı saran evrensel bir dildir. O yüzden 29 Nisan tüm dünya da Dünya Dans Günü olarak kutlanmaktadır. Modern balenin yaratıcısı; Jean Georges Noverre'nin (1727-1810) doğum gününün anısına kutlanan bugün, Uluslararası Dans

Komitesi tarafından tanıtılmış ve 1982 yılından bu yana kutlanmaya devam etmektedir.

Her yıl 29 Nisanda dünyaca ünlü bir koreograf veya dansçı, Dünya Dans Günü Mesajı yayınlamaktadır. Bu mesajla tüm siyasi, kültürel ve etnik engelleri aşarak ortak dil olan dans aracılığı ile insanları bir araya getirmek amaçlanmaktadır(GÖKER, 2004). Dans, müzik ve sanatın her dalı, oluşturduğu ortak dille farklı kültürlerden insanların birbirini anlamasını sağlar. Sanat, tek bir vücut olabilmenin evrensel yoludur. Tek bir vücut olabilmek insanlar arasındaki tüm anlaşmazlıkları yok eder ve tüm dünyanın huzurlu bir yaşama kavuşmasını sağlar.

2.TÜRKİYE’DE DANSIN GELİŞİMİ VE TOPLUMA ETKİSİ

Dansın ortaya çıkışı insanlık tarihi kadar eskidir. Türkiye’de dansın kökeni, halk oyunlarına dayanmaktadır. İnsanlık tarihinin, en eski yerleşim yerine kurulu olan ülkemizde dansın kökeni de o zamana dayanmaktadır. Dansın ilk ortaya çıkış sebebi dinidir. O dönemlerde insan; çevresini, doğayı, dinsel bir biçimde açıklıyordu. Dans da bu açıklama biçimlerinden bir tanesiydi. Bu yüzden edilen danslar da ayin niteliği taşımaktaydı. İlkel insanın duygu ve düşüncelerini anlatmada kullandığı hareketler, zamanla dansa dönüşmüştür.

Türklerde dansın doğuşu ise yine halk oyunları ile başlar. Tarihte ilk Türk uygarlıklarından kalan belgelerde Türklerin, dansa büyük ilgi duydukları ve önem verdikleri anlaşılmaktadır.

Anadolu’nun üzerinde, yüzyıllardır büyük medeniyetlerin kurulmuş olması, doğu ve batı kültürlerinin geçişini sağlayan bir köprü durumunda olması, zengin kültürel yapıya sahip olmasını sağlamıştır.Halk oyunları, oynandığı yörenin, kültürel

özelliklerini yansıtır. Sadece o yörenin dansını izleyerek bile o yörenin kültürü hakkında bilgi sahibi olmak mümkündür.

Dans, Osmanlı'dan günümüze gelen modernleşme sürecidir. Çengi ve köçek oynatan bir toplumdan vals yapan bir topluma geçiş yaşanmıştır. Bu durum eğlence kültürünü baştan aşağı değiştirmiştir. Osmanlı da insanlar başkalarının danslarıyla eğlenirdi. Cumhuriyet döneminde ise insanlar dansa bizzat katılım sağlamıştır. Böylelikle birey sanatsal bir uğraşla topluma katılım gösterebilmiştir.

Türkiye'de halk dansları hakkında ilk yazı, 1900 yılında Rıza Tevfik Bölükbaşı tarafından yazılmıştır. “Ne-Sal-i Afiyet Salname-i Tıbbi” adlı bir tıp yıllığında yayımlanan ve “Raks” başlığını taşıyan bu yazıda halk dansları üzerinde bu gün bile geçerliliğini kaybetmeyen hususlara değinilmiş, önemi azımsanmayacak bilgilere yer verilmiştir. Bu yazı, Türkiye'deki halk dansı çalışmalarının başlangıcı olarak kabul edilebilir (DOĞAN, 2011).

Halk oyunları, dünden bugüne toplumumuzun acılarını sevinçlerini ifade etmede kullanılmış, tören ve bayramların vazgeçilmez gösterileri arasında yerini almıştır. 1923'te Cumhuriyet'in ilanından sonra da halk oyunlara ilgi gösterilmeye başlanmış ve folklor ile ilgili ilk resmi kuruluş olarak İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne bağlı “Türkiyat Enstitüsü” açılmıştır. Enstitü Fuat Köprülü'nün başkanlığında kurulmuş, ancak 1926 yılından sonra sağlıklı bir biçimde faaliyetlerine başlayarak, folklor araştırmalarına temel oluşturmuştur (DOĞAN, 2011) Bunun yanı sıra, Cumhuriyetin ilanı ile beraber, batılı danslarda hayatımıza girmeye başlamıştır. Cumhuriyet döneminde, kadın ve erkeğin aynı ortamda eğlenebilmesi için Cumhuriyet Baloları düzenlemiştir. Cumhuriyet döneminde dans, batılılaşmanın önemli bir ölçütü olarak kabul edilmiş ve Atatürk'ün özel isteği ile Türk kadınlarının da dans etmesi için teşvik sağlanmıştır.

19 Şubat 1932 yılında Atatürk'ün kurmuş olduğu Halkevleri sayesinde, halk oyunları daha teknik ve öğretilbilir hale gelmiştir. Bu sayede çeşitli çalışma grupları oluşturulmuş ve halk oyunlarının gelişimi sağlanmıştır. Atatürk'ün en çok yayılmasını istediği dans zeybek dansıdır. Bu dansın tüm ülkede oynanmasını istemiştir. Nitekim tüm ülkede kadın ve erkeklerin beraberce oynayabildiği bir dans olarak günümüze kadar asaletini korumuştur. Atatürk'e göre zeybek, Batının vals

gibi kadınlarla oynanabilecek bizim salon dansımızdır. Atatürk'ün onuruna 2 Şubat 1938'de Bursa'da düzenlenen baloda Atatürk vals ve zeybek müzikleri eşliğinde dans ederek, dansın bir medeniyet olduğunu herkese sunmuştur. Bu olay tarihe: “Son Balo” olarak geçmiştir. Atatürk'ün vals ve zeybeği birarada yapmış olması, Halk oyunlarını yüceltmenin yanısıra eşli danslara teşviki artırmıştır. Bu aşamalardan sonra, dans toplumumuzda birikimli bir şekilde ilerleyerek günümüze kadar gelmiştir. Açılan çeşitli kurslarla, dans okullarıyla gruplar kurulmuş ve bu gruplar ülkemizi yurt dışında temsil eder duruma gelmiştir. Daha önceki bölümlerde de bahsetmiş olduğumuz gibi Anadolu ateşi bu gruplara örnektir.

2.1. Dansın Toplumsal Katılıma Olumlu Etkileri

2.1.1. Dansla Topluma Katılımın Bir Göstergesi Olarak Düğünler

Her yörenin kendine özgü müzikleri ve dansları vardır. Bu danslar, genellikle geçmişten günümüze o toplumdaki süreçleri ve kültürü anlatmaktadır. Toplumun kültürünün, nesiller boyu aktarılmasına sebep olmuştur. Herhangi bir düğüne gidildiğinde dahi, düğüne gelen insanların giyiminden, edilen danslardan o yörenin ya da ailenin kültürü hakkında fikir sahibi olmaktayız. Bu duruma çeşitli yöresel düğünlerden örnekler verebiliriz.

2.1.1.1. İzmir Köy Düğünleri

İzmir'in güneyindeki köylerde, düğünlere tüm köy halkı Cami hoparlöründen yapılan duyuruyla davet edilir. Hatta civar köylerde de yapılan anonslarla diğer köyler de davet edilir. Düğünlerde pop şarkılarla eğlenilir. Gelin ve damat dans ettikten sonra kardeşler, anneler babalar piste davet edilir. Sonrasında köydeki genç kızlar neredeyse düğün bitene kadar pop, roman havası ve Ankara havaları ile eğlenirler. Bu esnada bir aralıkta köyde Zeybek dansını bilen erkekler Zeybek

oynarlar. Kızların oynaması bittikten sonra, erkekler düğün bitene kadar dilediklerince eğlenebilirler. Düğün esnasında kızlar ve erkekler beraber dans etmiyorlar. Bu köylerde belli bir yaştan sonra kızlar ve erkeklerin beraber vakit geçirmeleri hoş karşılanmıyor. Bu durum düğünlerdeki danslarda da etkisini göstermiş durumdadır.

2.1.1.2. Türkiye'nin Batısında Kürt düğünleri

Kürtler, kültürel ve geleneksel olarak, birbirlerine çok bağlı bir hayat sürerler. Bu bağlılıkları, göç ettikleri yerlerde de devam etmektedir. Genellikle göç ettikleri illerde aynı semtlerde yaşamaktadırlar. Kürt düğünlerinde de bu bağlılık çok net bir biçimde görülmektedir. Gelin ve damat dans ettikten sonra klasik olarak aileler çağırılır. Bu yönüyle hemen hemen her düğün aynıdır. Sonrasında ise özellikle kürtçe şarkılarda eğlenilir. Özellikle Kürtlere özgü bir halk dansı olan “ Şemmamme” oynanır. Uzun süre halay çekilir. Neredeyse düğün boyunca halay çekilerek geçer. Bu durum Kürtlerin aralarındaki bağlılığın bir dışavurumudur. Kürtler, kız ve erkek beraber aynı pistte dans edebilirler. Bu sebeplekardeşlik ve dostluk bağları güçlüdür. Kendi içlerinde yardımlaşma mekanizmaları oldukça gelişmiştir. Bu durumu danslarındaki birlik ve beraberlik gösterisiyle yansıtırlar.

2.1.1.3. İzmir Düğünleri

İzmir, Türkiye'nin en modern şehirleri arasında başı çekmektedir. Bu modern yapı insanlar arasında sıcak ve samimi ilişkilerin kurulmasına da sebep olmaktadır. Bu durum şehir merkezinde gerçekleşen düğünlerde de etkisini göstermektedir. İzmir merkezde yapılan düğünlerde hem kız hem de erkekler aynı pistte oynayabilirler. Ege yöresinin ünlü dansı olan, Zeybek, kadın ve erkekle birarada oynanır. Sonrasında pop

ve slow şarkılarda gecenin sonuna kadar eğlence devam eder. Düğüne yalnızca akrabalar ve yakın tanıdıklar davet edilir.

2.1.1.4. Aydın Bozdoğan Alevi Düğünleri

Aleviler, düğülerinde kızlı erkekli bir şekilde eğlenmektedirler. Düğüne başlandıktan sonra gelin ve damadın karşısına birer arkadaşları geçer ve sırayla 2şer çiftler halinde dans edilir. Sonrasında ise yarı semah dönülür. Bu durum alevilerin çeşitli dini ritüellerini düğünlere taşıdığını göstermektedir. Öyle ki, yaşadıkları kültürü semah dansıyla ortaya koyuyorlar.

2.1.1.5. Manisa Sarıgöl Dadağlı Köyü Düğünleri

Sarıgöl, bağlarıyla bilinen ve ekonomisi çok iyi bir yerleşkedir. Buradaki düğünler biraz daha farklıdır. Burada da kız ve erkeklerin belli bir yaştan sonra görüşmeleri hoş karşılanmaz. Düğünler ise daha değişik bir yapıya sahiptir. Kız ve erkek tarafı ayrı düğün yapmaktadır. Düğünler karma(kadın, erkek karışık) olmasına rağmen, gelin ve damat aynı düğünde yer almamaktadır; aynı anda farklı iki düğün yapılmaktadır. Gelinin olduğu kız tarafının düğünlerinde, kızlar kendi aralarında halka oluşturarak ve o halka içerisinde dönerek oynamaktadırlar.

2.1.1.6. (Türkiye’de Yaşayan) Balkan Asıllı Ailelerin Düğünleri

Ülkemize göç yoluyla gelen Balkan aileleri, gelenek ve göreneklerini de sürdürmeye devam etmektedir. Düğünlerinde ise yöresel danslarını sergileyerek, bu etkiyi fazlasıyla göstermektedirler. Kadın ve erkeğin ayrımı olmaksızın, beraber

eğlendikleri bu düğünlerde, eğlencelerini “damat alayı” ve “parduşka” danslarıyla yansıtır. Danslarındaki pek çok öge Bulgarların kültürel öğelerini içermektedir. Bu da Bulgar kültürünün, diğer Balkan ülkelerinde yaşayanların kültürünü etkilediğinin bir göstergesidir.

2.1.1.7. Trabzon Hopa Düğünleri

Hopalılar da Kürtler gibi kültürel ve etnik açıdan birbirlerine çok bağlıdır. Hatta bu bağlılık, Kürtlerde olduğundan daha da fazladır. Aralarında kız ve erkek ayrımı yapmazlar. Kızlar ve erkekler her türlü ortama beraber girebilirler. Düğünlerinde, kızlar ve erkekler birarada dans ederler. Ankara havası, roman havası oynanır. Tabi ki de, daha çok Trabzon havası oynanır ve horon atılır. Hopa halkı, toplumsal yapı olarak özgürlüğüne çok düşkündür. Bu durum danslarına da yansımıştır.

Toparlayacak olursak; düğünlerin, bireye kültürü öğretmede ve var olan kültürün nesilden nesle aktarılmasında, önemli bir payı vardır. İnsanları eğlenirken birarada tutabilmekte ve kendiliğinden, baskı unsuru yaratmadan, toplumsal değerlerimizi korumamıza yardımcı olmaktadır. İnsanları biraraya getirip kaynaştırması dolayısıyla da, toplumsallaşma açısından çok önemlidir. Düğünler, toplumsal birlikteliğin ve kültürel kutlamaların nabzının attığı yerdir. Düğün öncesi verilen yemekler, toplumun misafirperverlik duygusunu göstermektedir. Düğünden alınan zevki artırmak için, düğüne gelen insanların önce yemek gibi birincil ihtiyaçları karşılanmaktadır. Düğünlerde, omuz omuza halay çekilmekte, halk oyunları oynanmaktadır. Geçmişten günümüze değerlerimizi korumak, birlik ve beraberlik duygusunu artırmak için düğünlerde dans edilmektedir.

2.1.2.Halk Oyunlarının Sosyalleşme ve Özgüven Kazanma Sürecindeki Etkisi

Bireyin, bulunduğu toplumla kaynaşabilmesi için iletişim kurması gereklidir. Bazı insanlar yaşadıkları olaylar sonucunda ya da yapıları gereği toplumla iletişimlerini kesmişlerdir. Çocukluktan beri iletişim kurma aracı olarak oyun kullanılmaktadır. Bireyin tekrardan toplumsala kazandırılması için oyun oynaması gerekir. Oyun oynamak, insana kaybettiği özgüveni geri kazandırır. Halk oyunları hem iletişim kurduğumuz alan hem de toplumsal değerleri bize öğreten bir alan olmuştur. Birey ve toplumun düzen içerisinde yaşaması zordur. Halk oyunları, bireysel ve toplumsal işlevleri bireye aşılayarak, toplumsal düzenin sağlanmasına ve toplumsal hayattan kopan bireyin, yeniden topluma kazandırılmasında yardımcı olur. Bizler küçüklüğümüzden beri her şeyi oyunla öğreniriz. Her ne kadar yetişkin olsak da doğamızda olan oyun oynama güdüsü hiçbir zaman yitirmeyiz. Oyunlar bizi hayata hazırlar. Halk oyunları, sosyalleşmeyi sağlar ve önemlisi, gruba katılan kişilerin topluluğa manevi açıdan bağlanmasıdır. Oyuna katılım yoluyla, kişi topluluğun bir parçası haline gelir. Bu sebeple kendisini toplulukla bütün olarak görür ve aidiyet duygusu güçlenir. Her yıl ulusal ve dinsel bayramlar, karnavallar, şenliklerde halk oyunları gösterileri düzenlenmektedir. Halk oyunları gösterileri, insandaki özgüveni öyle bir artırır ki, bunun gibi durumlarda, herkes gösteriye çıkmak ister çünkü, oyuna katılan bireylerin ait olma duyguları gösteri grubuna dahil olmakla birlikte doyuma ulaşmaktadır. Oyunlar(halk oyunları, çeşitli gösteri dansları), adeta toplumun küçük bir minyatürüdür. Bu danslarla cesareti yerine gelenler, toplum içinde işbölümü gerektiren, diğer konularla da daha istekli hale getirilebilir. Bireyler bu sayede ait olma duygusunu tadarlar, özgüven elde ederler ve topluma uyumlu hale gelirler.

Halk oyunlarının bireyler arası empati kurmada ve insanları birbirine yaklaştırmada olumlu etkileri vardır. Halk oyunlarına katılım, farklı sosyokültürel yapılardan gelen insanların kaynaşmasına olanak tanır. Çünkü oyun sırasında, karşıdaki insanın kim olduğu önemli değildir.

Ayrıca her yıl, ülkemizde düzenlenen halk oyunları şenlikleri ve yarışmaları sayesinde farklı bölgelerden gelen çok sayıda insan birbirleriyle tanışıp, kaynaşmaktadır. Özetleyecek olursak; halk oyunları; sosyalleşmeyi, kültür

aktarımını, dayanışmayı ve kaynaşmayı sağlarken, kendine güveni tam olan insanın oluşumunda ön ayak olmaktadır.

2.1.3.Eşli Dansların Cinsiyet Ayrımını Kırarak Kadın ve Erkek arasındaki İnsani İletişimi Yükseltmesi

Daha önceki bölümlerde de bahsetmiş olduğumuz gibi eşli dansların ülkemize girişi, Cumhuriyet dönemiyle beraber gerçekleşmiştir. Önceleri bir kadın ve erkeğin muhabbet etmesi bile hoş karşılanmazken. Cumhuriyet dönemiyle, kadın ve erkeğin dans etmesi medeniyetin bir göstergesi olarak kabul edilmiştir. Yüzyıllar boyunca yaşadığımız topraklarda süregelen kültürümüz de kadın ve erkeğin birbirleriyle vakit geçirmesi hoş karşılanmadığı için mesafeyi kırmak bu dönemde bile çok kolay olmamıştır. Bu iki ayrı cins aynı ortamda rahatça bulunma fırsatını elde etmiş olmalarına rağmen uzun yıllar aralarındaki o görünmez perde kalkmamıştır. Önceleri kadının toplumda yeri pek yoktu. Kadın ev içerisinde çocuklarına, eşine bakarak ya da baba evinde hayatını devam ettiren bir rol üstleniyordu. Cumhuriyet sonrası dönemde kadının toplumsala katılımı artmış, kadın pek çok alanda kendini gösterme fırsatını bulmuştur. Fakat eskilerden gelen: “kadın evde otursun” zihniyeti kadının toplumsal hayata katılımını zorlaştıran bir düşünce olarak her zaman karşısına çıkmıştır. Çünkü eskiden olan geleneklerde erkeğin kadını görmesi bile yasaktı. Öyle bir toplumsal yapı varken birden böyle bir toplumsal yapıya geçişin yaşanması esnasında, bu düşüncenin hakim konumda hayatı yönlendirmesi son derece doğaldır. Nitekim ülkenin modernleşmesi ve kadın erkek arasındaki bir takım eşitliklerin sağlanabilmesi için bu model şarttı. Atatürk “Son Balosu’nda” vals ve zeybek yaparak bu geleneklerin kırılmasını sağlamaya çalışarak örnek model teşkil etmiştir. Zeybeği kadın ve erkeğin beraberce yapması gereken bir dans olduğunu halka aşılama isteyen Atatürk, Zeybeğin Türkiye’deki etkisinin, Vals’in Batıdaki etkisi gibi olmasını istemiştir. Aynı zamanda çağdaş toplumların seviyesinde bir yaşam sürmemiz için bu gerekliydi. Burada çağdaşlıktan kasıt, kadın ve erkeğin dans etmesi değil, bu iki cinsin birbirlerine olan bakış açılarıdır. İçinde kötü bir niyet olmadan bir

kadının elini tutarak, dans edilebileceğinin göstergesidir. Lakin geçmişten gelen toplumsal yapı, kadın ve erkeğin arasında bu denli bir yakınlığa izin vermediği için, bu durumun gerçekleşmesini geciktirmiştir. Hatta günümüzde bile hala bırakın dans etmeyi, kadın ve erkeğin biraraya gelmesini dahi istemeyen bir kesim bulunmaktadır.

Tarihe, diğer toplumlara ya da toplumumuza bakarsanız en çok nerede baskı hakimse, orada bastırılmış duygular vardır ve kişi ne zaman serbest kalsa bu bastırılmışlığın yansımaları çok daha sancılı bir şekilde insana dönmektedir. Bu duruma literatürde: “Bastırılmışlığın Geri Dönüşü” (GÜRBİLEK, 1992:44) denmektedir. Ayrıca üzerinde durulması gereken bu konu, ciddi bastırılmışlığın insana ve insan psikolojisine ne kadar zarar verdiğini gözler önüne serer. Yaşadığımız topraklar bize şuanda özgür olma fırsatı verdiği için alenen bir bastırılmışlık söz konusu değildir. Fakat toplumda bulunan, gizil kontrol mekanizması dolayısıyla, kendimizi kısıtlama yoluna gidebiliyoruz. Ülkemizde teknoloji ve küreselleşmeyle daha pek çok sebeple beraber bu mekanizma biraz serbest kalabilmiştir. Özellikle 80’lerle beraber kadın erkek kaynaşmışlık düzeyi artmıştır. Dans, 80’ler sonrası daha çok gelişme olanağı bulmuş ve bunun toplumsal yansımaları görülmüştür. Bunun oluşumunda ünlü dansçı Tolgahan’ın 1985 yılında TRT’deki “Do-re-mi” programında yapmış olduğu gösteriler de dansı halka tanıtmış ve sevdirmiş programlardandır. Bunun gibi daha pek çok program ve dansçı ülkemizde dansla ilgili önyargıları kırmayı başarmıştır.

Dans, kadın ve erkek arasındaki kaliteli insani iletişimin, yükselmesi açısından insanlara güzel bir alan sunmuştur. Dans, insanların birbirlerine kardeş gözüyle bakabilmelerini kolaylaştıran, yeni bir pencere açmaktadır. Dans hayatım boyunca yaptığım gözlemler sonucu, hocalık yaptığım süre boyunca, aylar süren dans çalışmaları sonrasında, dans eden bireylerin aralarındaki cinsiyet kavramını aştıklarını ve birbirlerine kardeş gözüyle bakmaya başladıkları görülmektedir. Dansı sevip de öğrenmeye hevesli olan herkes zaman geçtikçe, dans ettiği partnerine ya da dans ettiği gruba çok bağlı kardeşlik duyguları hissetmeye başlamaktadır. Özellikle gösteriye çıkılacağı dönemlerde, kadın ve erkek arasındaki iletişim, kardeşin kardeşle olan iletişiminden bile daha masum bir hale gelebilmektedir. Beraberce bir şey ortaya çıkarmak, başarıya ulaşmak; grup üyelerini, cinsiyet ayrımı olmaksızın tek bir vücut gibi hissettirmektedir. Aslında asıl konu; insanlara kadın ve erkek gibi cinsiyet

açısından değil de, insan gibi bakabilmeyi öğretmek. Dansta, özellikle eşli danslar ve grup dansları, bireyin bu duyguyu öğrenebilmesi ve yaşayabilmesi için bize sunulan sanat dallarından bir tanesidir.

2.2. Dansın Toplumsal Katılma Olumsuz Etkileri

2.2.1. Tabakalaşma ve Farklılıkları Hissettiren Davet, Oyun ve Göstergeler

Genel olarak tezde, dansın hep olumlu etkilerinden bahsedildi. Dansın olumsuz etkileri de var. Dans, kimi zamanlarda sınıflaşmanın, statü farklılıklarının en çok hissedildiği alanlar haline gelebilmekte. Mesela Tango ve Flamenko dansları çıkışı itibariyle alt tabakanın ürünü olsalar da, ileriki dönemlerde alt tabakanın asla ulaşamadığı, salonlarda yapılan danslar haline gelmişlerdir. Bale, tango, vals aristokrat kesimin ilgilendiği bir sanat dalı olarak uzun yıllar süregelmiştir. Elit tabaka, yapılan balo ve davetlerde, oturup kalkmalarından giyimlerine kadar, kendi üstünlüklerini danslarıyla da dile getirmişlerdir. Öyle ki bu davet ve balolara alt tabakalardan birilerinin gelmesi mümkün bile gözükmemektedir. Türkiye’de herhangi bir yerde Devlet Opera ve Balesi’nin sergilediği bir oyuna gidildiği zaman, oraya gelen insanların üst, en aşağı orta tabakadan olduklarını görülür. Dans farklı sınıflara hitap etmesi nedeniyle, kimi zaman alt ve üst tabaka arasındaki ayrımın göstergelerinden olmuştur.

Tango, bale, vals gibi danslar üst tabakaya nasıl hitap ediyorsa, çingenelerin 9/8’lik ritimlerle sokak aralarında oynadığı danslar da alt tabakaya hitap etmekte ve üst tabaka tarafından aşağılanmaktadır. Yalnız aynı durum Tango tarihinde de söz konusudur. Kenar mahallelerde yapılan tango dansı, yıllar süren bir dönüşümün ardından elit kesime hitap eder bir hale gelmiştir. Belki Roman dansının akıbeti de tango gibi olabilir.

Kürtlerin yaptığı danslar da, Türklerin milliyetçilik duygularından ötürü, Türkler tarafından hoş karşılanmamaktadır. Benden ve bizdenin göstergesi olarak

yapılan Kürt dansıyla, milliyetçilikten doğan sınıfsal farkların dansa yansımaları görmektediriz.

Halk oyunları ise tarihimizin her döneminde, toplumun her kesimine hitap etmeyi başarmıştır. Çünkü, her yörenin eğlenebildiği, kendine has bir oyunu vardır. Bu oyunlar halk oyunlarının ve kültürün zenginliğinin göstergesi olurken, toplumsal yapı da hiçbir zaman ayrılmaya sebep olmamıştır. Yalnızca, Kürtler ve Türkler arasında böyle bir ayrışma vardır. O da 1980 sonrası, PKK eylemlerinin oluşması sonucu toplumdaki bireylerin milliyetçilik duygusundan kaynaklanmaktadır.

Her ne kadar sınıfsal ayrıma tabi olsa da, yine de danslar kendi içerisinde ve o dansla ilgilenen grubun bütünlüğünde bir ayrılmaya sebep olmaz. İnsanlar yine sanatını icra ettikleri dans türü ve grubuna bağlılıklarını sürdürmektedir. Elit kesimin yaptığı danslarda veya alt kesimin yaptığı danslarda bireyin toplumsal katılımı sağlandığı gibi o grup içerisinde sosyalliği de artmaktadır. Nitekim, günümüze bakacak olursak, dans aslında bu sınıfsal ayrımında kendisi özerk dünyasına kavuşmuş durumdadır. Artık, büyük çaplı dans gösterilerinde her türlü dansı görebilmekteyiz.

2.3.Dansın Toplum Üzerindeki Etkisine Yönelik Türkiye’den Örnekler

Dansın, toplum üzerindeki en büyük etkisini yapılan dans festivallerinde görmektediriz. Türkiye de, ulusal ve uluslararası boyutta pek çok dans festivali yapılmaktadır. Bu festivaller sayesinde kültürümüz yöresel ve uluslararası boyutta etkilenmektedir. Bu sayede ülkemize hem gelen turist sayısı artmakta hem de farklı kültürlerin kaynaşması sağlanmaktadır.

Her yıl Ankara Mamak da düzenlenen, Uluslararası Halk Oyunları Festivalinde; Bulgaristan, Gürcistan, Makedonya, Romanya, Rusya, gibi ülkelere Türkiye ev sahipliği yapmaktadır. Dolayısıyla farklı kültürdeki insanlar arasında, kültürel alışveriş sağlanmaktadır. Bu yıl İstanbul’da 5.si düzenlenecek olan

Uluslararası 5. İstanbul Dans Festivali dolayısıyla Türkiye'ye yine binlerce turist gelecektir. Türkiye, Latin dansçıların dans ve ezgileriyle coşacaktır. Ülkemiz de yapılan Uluslararası festivaller dışında ülkemizin de katıldığı festivaller vardır. Bu festivallerde ise kendi kültürümüzü diğer toplumlara tanıtmaya fırsatı yakalıyoruz. Bu anlatılanlara dayanarak şöyle diyebiliriz; dans sadece kendi toplumumuzla olan bağları güçlendirmemizi sağlamaz; küresel düzeyde de, toplum ve kültürleri etkilemektedir.

Tv'de yayınlanan dans programlarıyla, halkın dansa ilgisi ve çeşitli dans kültürleri hakkında bilgisi artmıştır. Dünyaca ünlü ve Türkiye'deki ilk dans okulunun sahibi olan Tolga Han dünya çapında girdiği yarışmalarla ve yayınladığı televizyon programlarıyla adını duyurmuş. İnsanlara dansları tanıtan ve sevdiren bir isim olmuştur. Yine tanınmış kişilerden Yonca Evcimik de, güzel dansları ve sesiyle çocuk, yaşlı, genç fark etmeksizin gönüllerde taht kurmuş ve dansı topluma sevdirmiştir. Şöyle ki, o dönemin kız çocukları ve genç kızları Yonca Evcimik gibi giyinip, onun şarkılarını söyleyerek, danslarını taklit etmişlerdir. O dönemdeki 23 Nisanlarda ve 19 Mayıslarda gösteri koreografilerini, Yonca Evcimik dans ve şarkıları süslemiştir. Günümüze kadar süregelen dans programları da, değişik dans kültürlerinin topluma tanıtılmasını sağlamıştır. Toplum dans kültüründen oldukça etkilenmiş ve programlar sonrasında, Türkiye'de birbiri ardına dans okulları açılmaya başlanmıştır.

SONUÇLAR VE BULGULAR

1.BULGULAR

Bu bölümde, kendileriyle görüşme yapılan bireylerin görüşme sorularına verdikleri yanıtlardan ve kişisel gözlemlerden elde edilen, bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular ve yorumlar, araştırmanın temel amacı doğrultusunda hazırlanmış olan görüşme sorularının sırası göz önünde bulundurularak sunulmuştur.

Tezin içeriğine bakılacak olursa, genel olarak üzerinde durulan problem, bireylerin psikolojik sorunları ve özsaygı eksikliği nedeniyle, bedenlerini etkili bir biçimde toplumsal hayata katamamalarıdır. Bireyin psikolojik dalgalanmaları dolayısıyla, bedenini nasıl kullanacağı konusunda karmaşıklıklar yaşaması, toplumsal boyutta kimlik kazandırmada zorlanmasıdır. Bunun sonucu olarak da, toplumsal hayata katılımının az olmasıdır. Dansın bireyleri sosyalleştirmesi sonucu toplumsal katılımı artırdığı yönünde yapılan araştırmalarda bu probleme ışık tutabilecek bulgular elde edilmiştir. Dans etmek, bireylerin aidiyet ve mutluluk duygularını tamamlayarak, bireylere özgüven kazandırarak, toplumsal hayatla ilişki kurmalarına imkan sağlamaktadır. Bireylerin dansla başlayan sosyalleşme süreçleriyle birlikte, toplumunun diğer alanlarında da, kendilerini daha rahat ifade edebildikleri, yeni öğrenmelere daha cesur yaklaştıkları bulgular arasındadır. Bireylerin, dans ve diğer sosyal hobi alanlarına katılımının artmasıyla, hayattaki işlevi ve yetkinliği artabilmektedir. Dansın hayatlarına girmesiyle birlikte, bireyler, farkında olmadan eğlenceli bir sosyalleşme sürecine girmektedir.

Katılımlı gözlem ve yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak nitel veriler elde edilmiştir. Belirli aşamalardan geçerek, düzenli bir sıraya göre hazırlanmış sorulardan oluşan görüşme formundaki ve katılımlı gözlem sonucunda ortaya çıkan veriler sunulacaktır.

Araştırmada, somut bulgular edinebilmek ve rahat değerlendirme imkanı bulabilmek açısından, katılımcının kendim olduğu 8 ay süren katılımlı gözlem yapılmıştır. Katılımlı Gözlem yapılırken, öncesi ve sonrası değerlendirmeye alınarak bilgiler kaydedilmiştir. Gözlem yapılırken her türlü ön yargıdan kaçınılmış, yorum katılmadan gözlenen durumlar, tezin genelinde yer yer aktarılmıştır. Gözlenen kişilerin gözlendiklerini bilmemeleri araştırma açısından daha somut veri elde edilmesini sağlamıştır. Gözlem belirli aralıklarla tekrar edilmiştir. Öğrencilerin tüm yönleriyle gözlenmiş, tek bir gözlem sonucuna dayanarak bir öğrenci hakkında yorum yapılmamıştır. Nitelikli bilgiye ulaşma açısından aynı birkaç grup üzerinde aynı mekanda gözlem yapılarak davranışlar anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

Görüşme yöntemi kullanılarak; bireylerin deneyimlerine, tutumlarına, görüşlerine, duygularına ve inançlarına ilişkin bilgiler elde edilmiştir. Görüşme tekniği sayesinde, bireyin bakış açısını anlamak adına güzel bulgular ortaya çıkmıştır. Görüşme yoluyla; deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar, zihinsel algılar hakkında bilgi sahibi olunmuştur.

Araştırmada yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptanarak, karşılaştırılabilir veriler elde edilmiştir.

Görüşme Formu Hazırlanırken; Öncelikle her soru için konu başlığı belirlenmiş, bu konu başlıklarına uygun kolay anlaşılabilir ve açık uçlu sorular hazırlanmış, bireyi yönlendirecek soru tarzlarından kaçınılmıştır. Sorular mantıksal bir sıralamayla, özelden genele, basitten karmaşığa doğru yanıtlanabilecek şekilde hazırlanmıştır.

Kişilerin toplumsal katılımında, dansın etkisini ölçen “görüşme formu” kişilere birebir diyalog halinde uygulanmış ve görüşme esnasında görüşmecinin verdiği cevaplar ayrıntılı olarak not edilmiştir. Yapılan katılımlı gözlemlerle de desteklenerek tezin geneline aktarılmıştır.

1.1.Dansa Başlama Motifleri

Modern toplumun getirmiş olduğu stresli hayat, gelir dağılımının dengesiz olması, teknoloji, fırsat eşitliğinin sağlanamaması sebebiyle toplumsaldan uzaklaşan bireyler evde bireysel bir yaşam süremeye başlamışlardır. Bu durumun getirdiği bedensel ve zihinsel hareketsizlik sonucu bedenlerinin toplumsal işlevlerini kaybetmeye başlamışlardır.

Modern toplumda, kaybolup gittiğini hissedenden birey başka bireylerle tanışabilmek ve beden sağlığını koruyabilmek adına dansa başlamaktadır. Yapmış olduğum katılımlı gözlem süresi boyunca dansa başlayan bireylerin genel başlama nedeni sosyalleşme(diğer bireylerle tanışma, gruba dahil olma) isteğidir. Bunun yanı sıra bireylerdeki müzik ve sanata olan ilgi de dansa başlama nedenleri arasındadır. Pek çok birey iş hayatının stresinden kurtulmak, eğitim hayatını daha sosyal birey olarak geçirebilmek ve kültürel açıdan kendisini geliştirebilmek için dansa başladıklarını söylemektedir.

Görüşme formundaki: “Sanatın bir türü olan dansa, sanatla ilgili olduğunuz için mi başladınız? Danstan sonra sanata olan ilginiz arttı mı? Sorusuna verilen yanıtlar:

“Sanata pek fazla ilgim olmamasına rağmen işin içine girince her şey değişti hayatım daha da renklendi ve çeşitli sanat dalları da ilgimi çeker oldu.”(Bilge, 23)

“Müzik hayatımın içinde hep olmuştur. Çeşitli müzik aletlerini çalma denemelerinden sonra müziğe sadece dinleyici olarak yaklaşmam gerektiğini anladım. Sonra dansla tanıştım. Sanatı çok uzağımda tutmadığım için dansla tanışmam çok uzun sürmedi diyebilirim.”(İlyas, 45)

“Çocukluğumdan beri bale, buz pateni ve latin dansı ilgimi çeker. Müzikle de ilgiliyim. Sanırım özellikle müzikten ayrı düşünülemiyor dans, çünkü ritim duygusu dansa en önemli şey. Somut olarak dansa başladıktan sonra başka bir sanat dalına ilgim oluştuğunu gözlemlemedim ama muhtemelen etkili olmuştur, diğer sanat dallarına karşı da farkındalık yarattığını hissediyorum.”(Ezgi, 25)

“Aslında sanata hep ilgim vardı müzeler, sergiler devamlı katılıyorum dansa sadece bir arkadaşımın tavsiyesi le başladım ve kesinlikle sanata olan ilgiyi artırıyor. Bence ikisi birbirini destekleyerek artırıyor.”(Fuat, 26)

“Benim biraz farklı bir hikayem var. Tamamen içe kapanık bir çocuk olmam ve sağlık problemlerim yüzünden, tiyatro ile sanat, ben daha 6 yaşında iken hayatıma girdi. Aynı zamanlarda jimnastikte.... Daha sonrasında dansa olan

isteğim arttı ve sanat ile sporun harmanlanabilceğini gördüm ve içimdeki değişime izin verdim. Sanat herkesin görebileceği içine inebilmeye cesaret edebileceği bir şey değildir hangi branş olursa olsun. Hepsinin ayrı bir özverisi vardır.”(Irmak, 23)

Verilen yanıtlar doğrultusunda, sanata özellikle de sanat dallarından olan müziğe duyulan yoğun ilginin dansa başlamada önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Yapılan katılımlı gözlemlerde daha önce müzikle ilgilenmiş ya da müzik kulağı iyi olan kişilerin dans alanında başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Bu sebeple toplumsal katılımlarının daha hızlı bir şekilde sağlandığı söylenebilmektedir. Dansta başarı sağlayabilen bireylerin, öğrenme hızlarının geliştiği gözlemlenmiştir.

1.2.Dansın Bireyi İyi Hissettirmedeki Etkisi

İnsanoğlu, doğası gereği ilerlemeci bir yapıya sahiptir. Bu yüzden, kendini iyi hissettirecek alanlara yönelme eğilimindedir. Dans bedeni fizyolojik ve psikolojik açıdan rahatlattığı için bireyin kendini iyi hissedebileceği en güzel alanlardan bir tanesidir. Dans ederek birey, hem doğasına uygun hareket etmiş olur, hem de sosyo-psikolojik açıdan kendisini iyi hisseder.

Gözlem yapılan süre boyunca bireylerin, çoğunlukla iyi hissetmek için dans ettikleri tespit edilmiştir. Bunun yanısıra çok mutlu oldukları zamanlarda dans etme isteklerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Gözlem formundaki:“İyi hissettiğiniz zamanlarda mı dans ediyorsunuz? Yoksa iyi hissetmek için dans ettiğiniz zamanlar oluyor mu?” sorusuna verilen yanıtlar:

“Genellikle iyi hissetmek için dans etmeyi tercih ediyorum. Dansa başlama sebebim aslında tamamen psikolojik açıdan kendimi iyi hissetmek içindi.” (Vehbi, 38)

“Piste adım attığım an her şey değişiyor. Hepimiz insanız ve hayatımızda inişimiz çıkışımız var. Ben ruhumu galiba dans ederek besliyorum.”(Sanem, 27)

“Ben dans ettiğimde iyi hissediyorum. İyi hissettiğim zamanlarda çok daha iyi dans ediyorum.” (Tufan, 31)

Görüldüğü üzere; dans etmek ve bireyin kendini iyi hissetmesi arasında, birbirini artırarak ilerleyen bir durum var. Dans etmek kişinin iyi hissetmesini, iyi hissetmesi de kişinin daha çok dans etmesini sağlamaktadır.

1.3.Dansın Bireyin Sosyalleşmesindeki Etkisi

İnsan, anne karnına düştüğü andan itibaren gelişim sürecine girer. Doğduktan sonra ilk olarak çevreyi anlamlandırmaya çalışır. Öncelikle ailede başlayan sosyal ilişkileri, büyüdükçe toplumsal alanda da gelişmek zorundadır. Bu durumun gerçekleşmediği zamanlarda kişinin kendine yönelik; güvensizlik, özsaygı eksikliği, kendini iyi ifade edememe gibi sorunları çıkabilmektedir.

Bireyin sosyalleşmesini sağlayacak pek çok alan olmasına karşın, dansın sosyalleştirici etkisinin olduğunu yadsımamak gerekir.

Yapılan gözlemler sonucunda; dansın bireyi sosyalleştirmede olabilecek en yüksek düzeyde etkisinin olduğu görülmüştür. Öyle ki, bireylerin dansa başladıktan bir süre sonra(öğrenmeye başladıklarında) duruşları, kendini ifade ediş tarzları, istediklerini dile getirme ve grupla uygun hareket edebilme gibi özelliklerinde olumlu yönde ilerleme kaydedildiği görülmüştür. Gözlemin yapıldığı 8 aylık dönemde son aylarda bireylerin, daha mutlu ve iyi görüldüğü, aidiyet duygusunu tamamlayabildiği bir dans ailesine dahil olabildiği, hayatta daha aktif ve hareketli oldukları, daha fazla şeyle ilgilenebildikleri gözlemlenmiştir.

Görüşme formundaki: “Dans sizin sosyal hayatınızı etkiledi mi? Dansın, öncesi ve sonrasında yaşamınıza kattığı olumlu ve olumsuz özellikler nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar:

“Sosyal anlamda etkisi oldu. Önceden sosyal çevrem azdı. Ama dans sayesinde sosyal çevrem arttı. Dans ortamına girdiniz mi, bütün insanlar 2 dakika içerisinde senin arkadaşın olurlar. Dansın, benim yaşamımda en önemli etkisi öz güvenim arttı, insanlarla konuşmam değişti ve en önemlisi bence dik olarak yürümemi sağlamış oldu. Olumsuz ne olabilir ki!!!” (Uğur, 24)

“Dans sosyal hayatımı tamamen etkiledi. Sosyal açıdan kendimi bulduğum ve keşfettiğim bir camia. Önceden nasıl eğleneceğimi bilemezdim, şimdi ise bu çok farklı. Önceden eğlenmek ve dans etmek için alkol alırdım. Şimdi ise eğlenip dans edebilmek için almıyorum.” (Tufan, 31)

“Tabii ki sosyal hayatıma olumlu yönde katkısı oldu.Yapmış olduğum dansı çok sevmem kendi ruhuma en yakın dans olması hayata,sosyal hayatıma etkisinin maksimum olmasına sebep oldu.Şahsi kanaatim insanın kendini iyi tanıyıp kendi ruhuyla bütünleşebilecek bir dansı tercih etmesi.Mekanik ve planlı dans etmek dansın ruhunu öldürüyor.Önemli olan insanın ruhundan dışarıya doğru bir akış ve içten gelen coşkuyu dansla birleştirerek yapması, bu çok önemli.Bunu başarabildiğim için kendi adıma çok mutluyum.” (Uğur, 36)

“Sosyal hayatımı olumlu etkiledi, yeni insanlarla tanışmamı sağladı. Dans ettiğim akşamın sonrası sabahları daha dinç kalktığımı farkettim. Nefes alışverişlerimin biraz daha kontrol altına aldığımı düşünüyorum dans sayesinde.” (Batuhan, 26)

“Öncesinde galiba daha monoton bir hayatım varmış ki şuan hayatımın rengarenk notalarla dolduğunu hissedebiliyorum. Olumlu olarak insan ilişkilerim ve çevrem çok gelişti yeni yüzler yeni ortamlara girdim böyle bir dünya olduğundan haberim yokmuş. Olumsuz olarak ise bazen fazla maddiyatı etkileyebiliyor her aktivite ücretli.” (Merve, 23)

“Dansla beraber özgüvenim açık bir şekilde arttı. Tabi ki bunda dansla beraber oluşturulan sosyal çevrenin de payı var. Tek amacı, daha iyi dans etmek, dans ederek kendini motive etmek, mutlu hissetmek olan insanların bulunduğu bir çevre edindim. Dansın yaşantıma olumsuz etkisi yok, fakat benim karakterimle alakalı olarak öğrenciliğimde başladığım ve severek yaptığım için bazı zamanlar sorumluluklarımı unutmama sebep olmuştur. Olumlu birçok katkısı oldu; daha önce eşine rastlamadığım sosyal çevre edindim, kendi sınırlarımı keşfettim, becerilerimi.” (Duygu,25)

“Kesinlikle etkiledi. Öncelikle vücudu forma sokuyor, bu benim için önemli. Düşünlerde, konserlerde, eğlence mekanlarında daha özgüvenli bir şekilde dans ediyorum. Eğitim almış olmanın katkısıyla daha çok keyif alıyorum. Bir de ortak ilgi alanı olduğu için, dans gecelerinde ya da günlük hayatta dansla ilgilenen diğer insanlarla iletişim kurmak daha rahat oluyor.” (Emel, 32)

“Evet Sosyal Hayatımı etkiledi; öncesinde içe kapanık bir insandım şimdi ise dışa dönük olumlu ve pozitif çizgisi olan bir birey oldum. Dansın olumsuz yanı sevdiğiniz şeyi yaparken yorgunluğu hissetmiyorsunuz sonrasında o yorgunluğun etkileri çok ağır olabiliyor.Olumlu yanı fiziksel ve ruhsal olarak dengede tutması en önemlisi bence.” (Gökhan, 30)

“Dans sosyal hayatımı oldukça çok etkiledi. Danstan öncekine göre arkadaş çevrem bir hayli arttı, çok güzel ve sağlam dostluklar kurdum. Dans benim hayatıma her anlamda olumlu özellikler kattı. Dans sayesinde üniversitede ve İzmir dans festivalinde gösteriye çıktık. Bu benim hayatımda hiç aklıma bile gelmeyecek bir aktiviteydi ve ben bunları yaşamaktan çok mutluyum.” (Hakan, 27)

Verilen yanıtlara bakıldığında dansın sosyalleştirici etkisinin bireylerin hayatında olumlu düzeyde nasıl da etkili olduğunu göstermektedir. Dansa başlamlarıyla

birlikte bireylerin; yaşam tarzı ve kalitesi değişmiş, daha önce bilmedikleri bir hayatın farklı güzelliklerinin tadını almaya başlamışken, değişik açıdan hayata bakabilecekleri yeni bir pencere açılmıştır.

1.4.Dansın Verimli Hayat Sürme Ve Toplumsal Alanlara Katılmadaki Etkisi

İnsanın, hayattan zevk alarak yaşayabilmesi için yaşam kalitesini artırması gereklidir. Gündelik hayatın tek düzeliğinden çıkıp, farklı toplumsal alanlara yönelerek, yaşam kalitesi artırılabilir. Kültürel ve sanatsal faaliyetler, spor, sosyal aktiviteler bu yönde iyi birer kaynak olmaktadır. Kaliteli bir yaşam sürme, bireyin tüm yaşam tarzını ve insan ilişkilerini olumlu yönde etkilediği için, insanların güzel bir hayat tarzına sahip olabilmeleri açısından gereklilik arz etmektedir.

Yapılan gözlemler sırasında bireylerin dansa başladıktan sonra, giderek daha hareketli bir yapıya sahip oldukları tespit edilmiştir. Grup içerisinde edilen sohbetlerde bireyler, eskiye nazaran daha fazla işle meşgul olduklarını, kendileriyle geçirdikleri vaktin daha kaliteli olduğunu söylemişlerdir. Örneğin; dansa başladıktan sonra spora ilgilerinin arttığını, daha az televizyon izlediklerini, sevdikleriyle daha nitelikli zaman geçirdiklerini dile getirmişlerdir. Tüm bu bulgular bireyin yaşam kalitesini artırdığı yönündedir.

Görüşme formundaki: “Dans toplumun diğer alanlarına katılımızı nasıl etkiledi? Dansa başladıktan sonra, daha verimli ve etkin bir hayat yaşadığınızı düşünüyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar:

“Olumsuz etkilediği bir yönü olmadı. Daha aktif ve dinamik oldum. Dansla birlikte sporun önemini anlamış oldum.” (Güliden, 23)

“Daha verimli bir hayat yaşadığımı düşünüyorum. Hem spor yapmış, hem eğlenmiş, hem de boş geçireceğim vaktimi sanatsal bir uğraşla doldurmuş oluyorum. Farklı alanlara katılımımı artırdı mı bilmiyorum, etkisi olmuş olabilir.” (Gözde, 25)

“Şunu söyleyebilirim ben normalde çok çekingen içine kapalı bir kişiliğe sahiptim. Fakat dansa başladım ve dans sayesinde insanlarla olan iletişimim gelişti, kendimi daha iyi ifade edebiliyorum. İşte dans sayesinde çekingen olan ben insanlarla daha rahat iletişim kurabiliyorum.”(Nurhan, 24)

“Dans, tanımadığım bir ortama girdiğimde yabancılik çekmememi ve kolaylıkla adapte olmamı sağladı. Daha verimli bir hayat yaşadığımı düşünmeye başladım çünkü dans ettiğim ya da öğrendiğim zamanlar hayatımın daha dolu geçtiğini düşünüyorum.” (Oğuz, 25)

Verilen yanıtlardan yola çıkarak, dansın bireyin hayatının iyi ve verimli geçmesi üzerinde oldukça olumlu etkileri vardır, diyebiliriz. Elde edilen bulgulara göre dans bireyin özgüvenini geliştirerek, spora ve sanata olan ilgisini artırarak, olumlu bir yaşam sürmesinde etkili olmuştur.

1.5.Dansa Yönelik Önyargılar Ve Toplum Tutumları

Geçmişten günümüze, hangi medeniyette yaşanmış olunursa olunsun, bireylerin ve toplumun, önyargı ve değişmez tutumları mevcuttur. Modern toplum etkisinin görüldüğü, hatta post-modern yapının hakim olduğu toplumlarda dahi bireylerin önyargıyla baktıkları konular vardır. Günümüz Türkiye’si modern toplum özelliklerini benimsese de, geleneksel dokusunu ve değerlerini korumaktadır. Bu sebeple pek çok konuda önyargıları devam eden bir toplum olduğunu söyleyebiliriz.

İnsanların, en yaygın katılım sağladığı düğünlerde bile, toplumun önyargıları ve kişiye yönelik tutumları, bireyin rahat hareket etmesini kısıtlayabilmektedir. Çok oynayan gelinin hoş görülmemesi, oynamanın ayıp kabul edilmesi ya da hiç oynamamanın ayıp sayılması Türk insanının özellikle düğünlerde karşılaştığı olumsuzluklar arasındadır. Düğünlerde oynanan halk oyunlarının kişileri onure etmesi, halk oyunlarına olan ilgiyi artırsa da, serbest oyunlardaki toplum baskısı kişiliğin bastırılması durumuna yol açabilmektedir. O yüzden halk oyunları sosyalleşme anlamında ve özgüven kazanmada, Türk toplumunda uygulanabilecek, en etkili dandır. Modern toplum etkisi ve kültürlerarası alışverişin artması sebebiyle dansa karşı önyargılar yavaş yavaş kırılmaktadır. İnsanların, daha fazla dans türüyle tanışıp, kendilerine uygun olanı seçme imkanı arttıkça, sosyalleşme ve katılım alanları daha hızlı gelişmektedir.

Toplumsal açıdan dansa ve dans eden bireylere yönelik önyargıların dışında, bireyin kedisine yönelik önyargıları da bulunmaktadır? Bu dans türünü öğrenebilir

miyim? Bunu başarabilir miyim? Gibi sorular bireyin özgüven eksikliğinden kaynaklanmakta, dansa başlayıp, başarabildiklerini gördükten sonra ortadan kaybolmaktadır.

Gözlem yapılan süre boyunca: bireylerin dansa başlamaları, kendilerinin ve toplumun önyargılarından sıyrılarak gerçekleşmektedir. Dansa başladıktan sonra bireylerin tek korkusu başarılı olup olamayacakları yönündedir. Fakat bir süre sonra başarılı olamasalar dahi, bir gruba dahil olmanın ve sosyal çevre kazanmanın, mutluluğunu yaşadıkları için, dansa devam etmişlerdir. Yapılan grup sohbetlerinde, özellikle erkeklerin “erkek adam dans etmez” algısından zor kurtuldukları, gözlemlenmiştir. Toplumsal söylemde, “Erkek adam dans etmez” ve “Dansöz mü olacaksın” tabuları dolayısıyla, pek çok kadın ve erkek dansçının, dans ettiklerini çevrelerinden sakladıkları görülmektedir. Tüm bu toplum baskısına rağmen dans eden sayısı her geçen gün artmaktadır.

Görüşme formundaki: “Toplumumuzda dansa bir önyargı olduğunu düşünüyor musunuz, dansa başlamadan önce sizin önyargılarınız var mıydı? Sorusuna verilen yanıtlar:

“Toplumumuzda evet öyle bir önyargı mevcut. İnsanları kendileri yapmadıkları bir şeyin yanlış olmadığına inandırmak zordur. Benim önyargım yoktu hep sempati duymuşumdur.” (Tuğba, 38)

“Dansa önyargı mutlaka var. Toplum olarak hala yıkamadığımız tabularımız arasında dans var diye düşünüyorum. Ama yeni nesil dansa istekli, hevesli. Bazı şeyler değişecektir. Benim önyargım hiç olmadı, soru işaretleriyle başladım ama önyargıyla başlasaydım yapamazdım.” (Nergis,48)

“Önyargılar var. Dans ya da sosyal faaliyetlere önyargı bizim toplumumuzda oldukça fazla. Ben dansa başlarken önyargılı değildim. Tabi becerebilir miyim? diye düşünmedim değil.” (Gülay, 21)

“Çoğu kişinin dansa karşı mutlaka bir önyargısı vardır. Bunlardan biri de dansa başlamadan önce bendim. Ancak dansa başladıktan sonra, dansın içine girdikten sonra bütün önyargılarım ortadan kalktı.” (Onur, 31)

Görüldüğü gibi, dansa başlayan pek çok insan başta önyargı yaşadıklarını, fakat daha sonra önyargılarından kurtulduklarını dile getirmişlerdir. Bu bağlamda dansın önyargıları kırıcı etkisi vardır, diyebilmekteyiz.

1.6.Dansın Özgüven Sağlamadaki Etkisi

Hayatını psikolojik ve sosyolojik açıdan devam ettirebilme, birey olarak toplumda kabul görme, varolabilme duyguları özgüven sahibi olmakla karşılanabilmektedir. Özgüven sahibi olan bireyler, bireysel yaşantılarında ve toplumsal alanda daha başarılı olabilmektedirler. Özgüven eksikliği kişiye kendini değersiz, işe yaramaz ve beceriksiz hissettirmekte, toplumda kendisini ifade etmesinde zorluklar yaşamasına sebep olmaktadır. Sonrasında, etkisi çok ağır psikolojik sorunlara yol açabilmektedir. Bu sebeple, özgüven eksikliği yaşayan bireylerin, aidiyet duygularını ve değerli hissetmelerini sağlayabilmeleri için, muhakkak özgüven kazanabilecekleri alanlara yönelmeleri gerekmektedir. Dans bu alanlardan bir tanesidir.

Yapılan gözlemlerde, gözlemlenen gruptaki bireylerin çoğunluğunun 8 ay boyunca özgüvenlerinin giderek arttığı gözlemlenmiştir. Özellikle gösteri grubundaki dansçıların kendilerini ifade etmede gelişim gösterdikleri gözlemlenmiştir.

Görüşme formundaki: “Dansın özgüveninize katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Sorusuna verilen yanıtlar:

“Kesinlikle! Dansta müziği gerçekten duyuyorsan, etrafında kimin olduğu önemli değil. İnsanlar için değilde kendini mutlu etmek için dans edebildiğini piste çıkınca hissedebiliyorsun.” (Hatice, 29)

“Kesinlikle, ben başlayalı çok kısa süre olmasına rağmen bunu hissedebiliyorum. Aslında kendini ifade eden insanlar özellikle iyi ifade eden insanlar mutlu olurlar. Dans da kendini ifade etme şekli. Hareket sana öğretiliyor ve onu nasıl yapacağın sana kalmış. Bununla birlikte dans ederken izleyenlerin: “dansını beğendim bakışlarıyla” karşılaşmak da özgüvenimi arttırdı.” (Arzu, 25)

“Dans kesinlikle özgüvenime katkı sağladı. Çünkü daha önceleri sahneye çıkmak gibi bir şeye cesaret edemezdim. Ama dans gösterileri için hazırlanıp, herkesin önünde bunu sergiledikten sonra özgüvenim son derece yükseldi.” (Berkan, 31)

“Evet, özgüvenimin artmasına yardımcı oldu. Hem arkadaş grubunda bahsedebileceğim bir konu daha oldu hem de dans ederek bir yetkinliğimim daha olduğunu kendi kendime göstermiş oldum.” (Hasan, 27)

Verilen yanıtlar dolayısıyla dansın özgüveni artırmadaki olumlu yöndeki etkisi elde edilen bulgular arasına girmektedir.

1.7.Aidiyet Duygusunu Tamamlamada Dans Olgusu

Bütün insanların bilinçaltında bir şeye ait olmayı isteme duygusu yatmaktadır. Bu duyguyu, bir kişiye, bir cemiye, bir aileye, bir gruba dahil olmak şeklinde tanımlayabiliriz. Bunun için sosyal çevremizde kendimize yakın insanlarla arkadaşlıklar, dostluklar ve gruplar kurarız. Bu gruplar içinde de her konuda fikirlerimizi paylaşıyoruz.

Sağlam sosyal bağları olan bireyler, aidiyet duygusunu yeterince doyurabildiklerinden dolayı, hayata karşı daha güçlü olmaktadırlar. İnsanlar farkında olmasa da bu güce bağlanmaktadır. Bağlandıkça daha çok güven duyan birey, sevginin, dostluğun önemini kavrayabilmiştir. Bireyin psiko-sosyal durumunun daha güçlü ve kalıcı olması için sosyal çevreyle iyi ilişkiler kurularak, “bireydeki aidiyet duygusu” sağlamlaştırılmalıdır. Aidiyet duygusu kazanma, insana kendini kötü hissettiren yalnızlık duygusunu gidermenin çözüm yolu olacaktır.

Aidiyet duygusu oldukça soyut bir kavram olduğundan ve kişilerle birebir iletişim kurulduğunda bile bu konu hakkında kesin bir yargıya varabilmek güçtür. Gözlemlendiği kadarıyla dansa başlayan bireylerin 8 ay boyunca geçen süreçte, bulundukları grupta mutlu oldukları, birlikte hareket etmekten ve her gün görüşmekten zevk aldıkları, daha mutlu ve aktif göründükleri, daha samimi paylaşımlarda bulundukları gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda dansın aidiyet duygusunu tamamladığı söylenebilmektedir.

Görüşme formundaki: “Dansla aidiyet(bir gruba dahil olmanın verdiği mutluluk hissi) duygunuzun geliştiğini söyleyebilir misiniz?” sorusuna verilen yanıtlar:

“Kesinlikle! Dans çalışmaları için sürekli arkadaş grubumla bir araya gelerek çalıştığımızdan dolayı artık herkes kendini o grubun bir parçası olarak görmeye başladı.” (Tufan,31)

“Aidiyet duygum kesinlikle gelişti. Dansla ilgilenen birçok meslek ve gruptan insan var, hepimizin ortak dili müzik çalarken aynı oluyor.”(Ufuk, 34)

“Şuan da bulunduğum takımın içinde tamamen mutluyum. Aile olma kavramını çok iyi öğreniyoruz desek yeridir.” (Irmak, 23)

Verilen yanıtlar da dansın aidiyet duygusunu geliştirdiği yönündeki düşüncelerin doğruluğunu göstermektedir.

1.8.Kaliteli Dans Eğitimi Ve Dans Ücretleri Arasındaki Bağntı

Toplumumuzda, “Ne kadar fazla ücret ödenirse, o kadar kaliteli eğitim alınır.” Algısı oldukça yaygındır. Yanlış bir algı olmamasıyla birlikte, her zaman bu böyledir, diyebilmekte doğru olmayacaktır.

Yapılan gözlemlerde, bireylerin daha çok; <çok ücret, kaliteli eğitim> algısına yönelik hareket ettikleri gözlemlenmiştir. Bu sebeple iyi eğitim alabilmiş bireylerin yanısıra, isim yapmış dans okullarının para tuzağına düşen ve eğitim süresi uzayan pek çok dansçı vardır. Belli bir konumu olan okulların bir süre sonra yalnızca isminden para kazandıklarına çoğu kez şahit olunmuştur. Bunların dışında belediyenin halka ücretsiz olarak sunduğu her çeşit dans türünde açılan kurslar, ücretsiz olmasına rağmen pek çok dans okulundan daha kaliteli eğitim verebilmektedir.

Görüşme formundaki: “Dans okullarına ödediğiniz ücret size verilen eğitimin kalitesini etkiliyor mu? Sorusuna verilen yanıtlar:

“Dansa başladığım yer öğrenci popülasyonunun çok olduğu bir yerd. Orada edindiğim ilk izlenim keşke bu kadar ticari kaygılarla bu iş yapılmasa oldu. Hatta bu yüzden okulun bünyesinde halk oyunlarına başlamayı bile düşündüm. Dünyanın her yerinde hemen her sanat dalı ticari kaygılarla yapılıyor maalesef, fakat bizim ülkemizde daha yüksek ücretlerle yapıldığını ve verilen eğitimle örtüşmediğini düşünüyorum. Ne kadar yüksekse ödenen ücret daha kaliteli eğitim alınır algısı ister istemez oluşuyor, ama durumun böyle olmadığını, dansı tamamen keyif ve gösteri amaçlı öğreten insanlarla tanışınca geç de olsa anladım.” (Gülden, 23)

“Dans okullarının ticari amaç gütmesi bence normal. Profesyonel olarak dansa gönül vermiş insanların bir şekilde geçimlerini sağlaması, çarklarını döndürmesi gerekiyor. Bu onların işlerini sevmedikleri anlamına gelmiyor. Ücretsiz ya da düşük ücretli kurslarda da çok kaliteli eğitim verilebiliyor, mesela üniversite kulüplerinde.” (Ezgi, 25)

“Dans okullarının ticari amaçla yüksek fiyatlar istemesi tabi ki çoğu kişinin dansa bakış açısını olumsuz yönde etkiliyor. Dans kesinlikle sanat için yapılmalı ve ücretleri uygun bir seviyede tutularak herkesi dansa teşvik

etmelidir. Dans okullarına verilen ücretin eğitim kalitesini çok fazla etkilediğini düşünmüyorum. Genel olarak insanların aklında, fiyat ne kadar yüksek olursa eğitim o kadar iyi olur düşüncesi vardır. Ancak benim bu konuda kesin bir düşüncem yok. Bence eğitim veren hoca işinde iyiye, ücret düşük olsa da eğitim son derece kaliteli verilebilir.” (Ufuk, 34)

“Bence bütün dans okullarının ücretleri sabit şekilde olmalı. Birçok dans okulu sadece isim yaptığı için iyi bir eğitim vermemesine karşın yüksek ücretler talep edebiliyor bunlara bizzat şahit oldum. Yüksek ücretli olması iyi bir dans eğitiminin verildiği anlamına gelmiyor.” (Gülhan, 29)

Görüldüğü üzere, görüşme yapılan kişiler net bir fikir beyan etmemekle birlikte, ücretin çok önemli olmadığı ücret beklentisi düşün olan ya da hiç olmayan okullarda da kaliteli eğitimin verilebileceğini düşünmektedirler.

2.SONUÇLAR

Bu araştırma genel olarak kişilerin toplumsal katılımında, dans sanatının etkili olup olmadığının anlaşılması için gerçekleştirilmiştir. “Topluma Katılım Aracı Olarak Dans” adlı tez çalışmasının esas amacı: Bireyi sosyalleştirmede, dans sanatının kullanımını artırmaktır. Öncelikle, dans bireyin iç dünyasını geliştirir, kişiyi mutlu eder. Birey sorunlarını, dans ederek ve ritmin büyüsüne kapılarak aşabilmektedir. Psikolojik sorunların çözümlerini sağlama konusunda, dans etmek, iyi bir terapi yöntemi olabilir. Kişinin zihin ve bedenini bir arada kullanabilmesini sağlar. Hareket kabiliyetini artırırken bireyin bedenini tanımasını sağlar. Bedeni daha yakından tanıma fırsatı buluruz.

Dans etmek, bireye her açıdan disiplin kazandırır. Yaratıcılığı geliştirir, kişiyi özgün kılar. En önemlisi özgüveni geliştirir. Kendine güvenen bireyler yaratır. Bedeni ve müziği birleştiren dans, bireyi ritmin tınısı içerisinde sürüklerken, kötü düşüncelerden arındırarak, ruhunu sakinleştirir ve dinlendirir. Toplu olarak yapılan dans dersleri esnasında kişi kendini belirli bir gruba ait hisseder. Uyum ve empati becerilerini geliştirir. Bu ortamlar, sosyal becerilerin gelişmesi için oldukça önemlidir. Düzenli ve uzun süre dans eden bireyler zamanla beyinlerini daha etkin bir biçimde kullanabilirler. Dans, Bedeni dinç tutar ve kişilere belirli bir alan içinde

hareket etme konusunda kolaylık sağlar. Ayrıca, vücuttaki serotonin(mutluluk hormonu) düzeyini yükseltir, stresi azaltır ve kişinin kendisini daha iyi hissetmesini sağlamaktadır. Figürleri uygulama, uyum sağlamaya çalışma sırasında, kişinin dikkatini odaklama ve sürdürme becerilerini geliştirmektedir. Kişinin seçim yapma ve karar verme mekanizmasını geliştirmektedir. Beyindeki nöronlar arasındaki bağları güçlendiren dans bu sayede zihnin uyanık kalmasını sağlamaktadır. Kişiye ailesi ve arkadaşları ile daha iyi iletişim kurma becerisi katmaktadır. Uzun süreli dans etmek bedenin de canlılığını korumasını sağlamada yardımcı bir unsurdur.

Tez içeriğindeki bulgulara göre dans kursuna giden, gösterilere hazırlanan bireylerin gruptaki arkadaşlarıyla başka zamanlarda da bir araya geldikleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, dans aracılığıyla bir araya gelen bireylerin, günlük yaşantılarında da bir araya gelerek, kendi aralarında birleşme, kaynaşma ve bir bütünlük sağladıklarının göstergesidir. Buradan da bireyin sosyalleşmesinde dansın önemli bir etken olduğu söylenebilir.

Araştırma sonuçları, kültürel gelişim açısından dansların, gelenek ve göreneklerin tanıtımına ve yaşatılmasına yardımcı olarak, bu gelenek ve göreneklerin nesilden nesile aktarımını sağladığını ve bireyin soysal bütünleşmesine yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca dansların, sosyalleşme düzeyine yönelik etkileri değerlendirildiğinde, dans aracılığıyla, toplumsal dayanışmanın sağlandığı, arkadaşlık bağlarının kuvvetlendiği ve sosyal çevrenin genişlediği gözlemlenmiştir.

Toplumsal gelişim açısından; özellikle halk danslarının, insanların duygularında ortak bir anlam, düşüncelerinde milli bir şuur meydana getirmesi, toplum dayanışmasını ve kaynaşmasını sağlaması özellikleri ile farklı sosyo-ekonomik yapıya sahip; farklı din, dil ve ırktan gelen insanları bile bir araya getiren önemli bir sosyalleşme aracı olduğu sonucuna varılmıştır. Bireylerin, halk oyunları aracılığıyla sosyalleşme sürecine girerek, ekip halinde hareket etme, grupla işbirliği yapma, ortak paylaşımlarda bulunma, dayanışma içinde olma gibi sosyal bütünleşmenin gereği olan olgulara kavuştukları görülmektedir. Diğer boyutlarda ise dans; beceri, denge ve koordinasyonun düzenlenmesine, bireyin özgüveninin, başarma ve haz alma duygularının gelişmesine yardımcı olmaktadır. Zamanı iyi kullanma, çalışma alışkanlığı kazanma gibi kişisel becerilerinin gelişimine katkı sağladığı görülmektedir.

Tezin genelinde saptanan durumlardan birincisi: Sanata, özellikle de sanat dallarından olan müziğe duyulan yoğun ilginin ve sosyalleşme isteğinin dansa başlamada, önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. İş hayatının stresinden kurtulmak, eğitim hayatını daha sosyal birey olarak geçirebilmek ve kültürel açıdan kişinin kendisini geliştirmek istemesi de dansa başlama sebepleri arasındadır.

Saptanan durumlardan ikincisi: dans etmek ve bireyin kendini iyi hissetmesi arasında, birbirini artırarak ilerleyen bir durum olduğu yönündedir. Buna göre kişilerin daha çok, iyi hissetmek için dans ettikleri, iyi hissettikleri zamanlarda da dans etme isteklerinin artış gösterdiği görülmüştür.

Saptanan durumlardan üçüncüsü: dansın bireyi sosyalleştirmede olabilecek en yüksek düzeyde etkisinin olduğudur. Bireylerin dansa başladıktan bir süre sonra duruşları, kendini ifade ediş tarzları, istediklerini dile getirme ve grupla uygun hareket edebilme gibi özelliklerinde olumlu yönde ilerleme kaydedildiği görülmüştür. Dansa başlamalarıyla birlikte bireylerin; yaşam tarzı olumlu yönde değişmiş ve yaşam kalitesi yükselmiştir.

Saptanan durumlardan dördüncüsü: dansa başladıktan sonra bireylerin, daha fazla işle meşgul oldukları, kendileriyle geçirdikleri vaktin daha kaliteli olduğu yönündedir. Dans, bireyin özgüvenini geliştirerek, spora ve sanata olan ilgisini artırarak, olumlu bir yaşam sürmesinde etkili olmuştur. Tüm bu bulgular bireyin yaşam kalitesini artırdığı yönündedir.

Saptanan durumlardan altıncısı: Dansın özgüveni geliştirdiği yönünde iyi bir alan olmasıdır. Bireyler dansa başladıktan sonra giderek artan özgüvenleriyle toplumda yaşamının tadını çıkarmaktadırlar.

Saptanan durumlardan yedincisi: Dansın aidiyet duygusunu geliştirerek, bulundukları grupta mutlu oldukları, birlikte hareket etmekten ve her gün görüşmekten zevk aldıkları, daha mutlu ve aktif göründükleri, daha samimi paylaşımlarda bulunmalarını sağlamada önemli bir etken olduğu görülmüştür.

Saptanan durumlardan sekizincisi: yapılan gözlemlere göre bireylerin: Çok ücret, kaliteli eğitim, algısına yönelik hareket ettikleri gözlenirken; görüşmelerden

elde edilen bulgulara göre, ücretin çok önemli olmadığı ücret beklentisi düşük olan ya da hiç olmayan okullarda da, kaliteli eğitimin verilebileceğini düşünmektedirler.

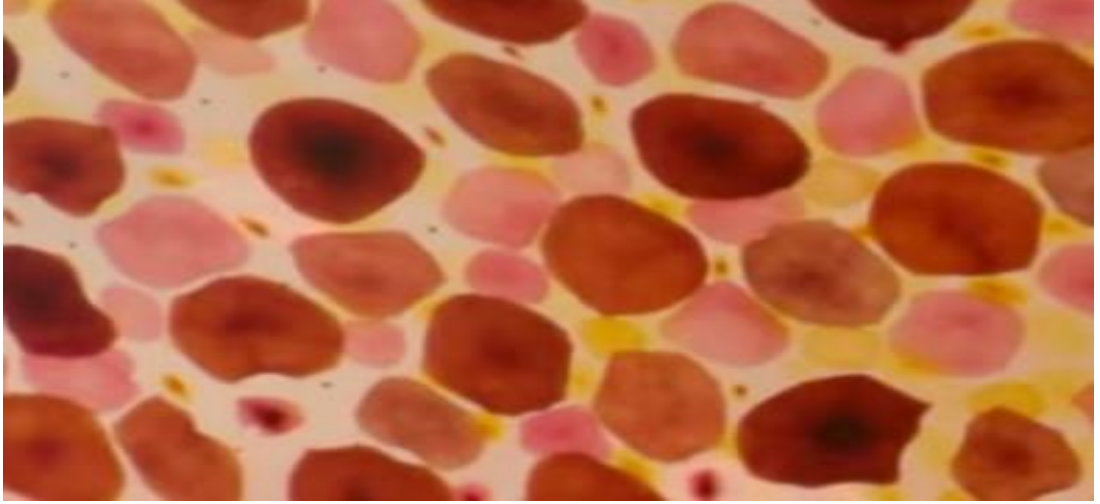
Sonuç olarak; dans, bireyin yüksek oranda sosyalleşebildiği ve toplumsal katılımını artırabildiği bir alan olduğu verilerle desteklenmiştir. Toplumların kültürel yapısını gözler önüne seren, kuşaklar arası kültür aktarımının sağlandığı en kolay alandır. Toplumsal sosyalleşmenin görüldüğü en önemli alanlardan bir tanesidir. Gruba dahil olma ve katılma arzusunu karşılayan, toplumsal kimlik kazanmada etkili olan bir alandır. Çalışmanın genelinde; dansın, bireylerin ve psikolojik sorunlar yaşayan bireylerin psikolojilerine iyi gelerek, bireylere özgüven katarak topluma katılımını artırdığı, toplumların beraberliğini sağlayan bir alan olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu araştırmadan, doğumdan ölüme her bireyin, dansı yaşantılarına katmalarının gereği anlaşılmıştır. Bunun gerekliliğinden ötürü toplumsal bağlamda: dansla ilgilenen bireylerin sosyalleşebilecekleri etkinlikler oluşturulmalı, dansı yaygınlaştırmak amacıyla dernekler, belediyeler bünyesindeki dans kursları yaygınlaştırmalıdır. Bireyin, sosyal gelişimi ve özgüven oluşumu açısından, dans; ilk çocukluktan başlayarak, okul hayatı boyunca, hatta daha sonra da sürecek şekilde okulda ya da dışsal faktörlerle bireylerin hayatlarına katılmalıdır. Rehabilitasyon merkezlerinde, dans dersleri verilmeli ve psikolojik tedavi yöntemi olarak dansın kullanım alanı artırılmalıdır. Dans eğitimi veren kuruluşlar denetlenmeli, bu kuruluşlarda mutlaka dans eğitimi almış öğretmenlerin istihdam edilmelerinin yolları aranmalıdır. Dansın, toplumsal katılım aracı olarak, yaygınlaşmasında ve verimli işleminde etkin rol oynayacak sponsorlar bulunmalıdır. Böylece Türk toplumunun daha büyük bir kesimini dansla tanıştırmak, dolayısıyla özgüvenli ve toplumsal katılımı yüksek bireylerin varlığı mümkün olacaktır.

EKLER

EK 1

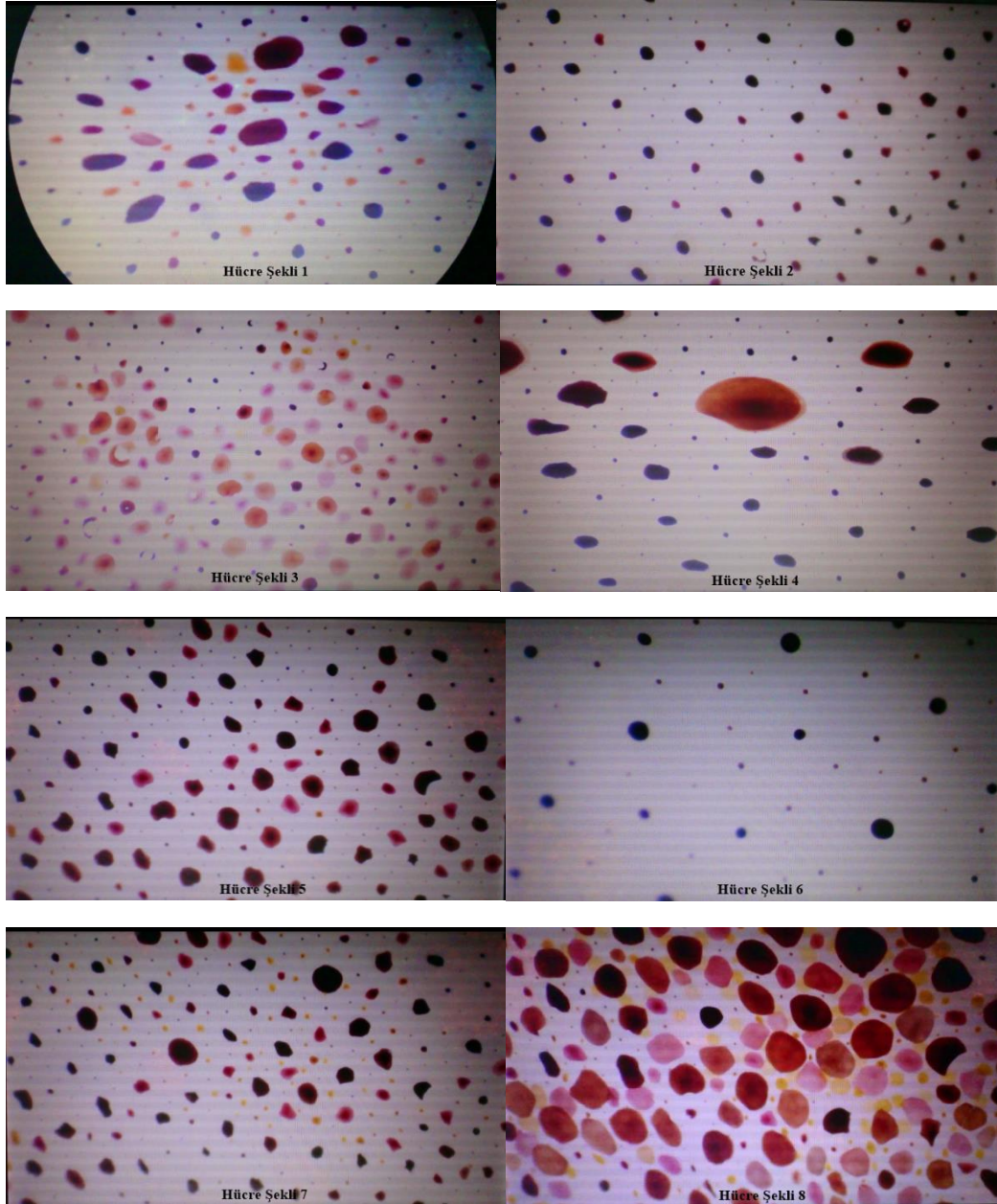
KALAMAR HÜCRELERİNE MÜZİK VERİNCE DANS EDİYOR

Hücrelere müzik versek sizce neler olur? İşte biyoamfi adı verilen cihazlarla nöron hareketi potansiyeli kaslara verilen impulslarlastimülasyon sağlanabilir. Greg Gage ve Tim Marzullo SpikerBoxes adı verdikleri biyoamfileri satıyorlar. Bu sayede bilim insanları ve öğrenciler nöroloji bilimi keşfediyorlar. Bu sayede örneğin hamam böceğinin ayaklarına bağladığınız elektrotlar sayesinde nöronları dinleyebiliyorsunuz. Hatta mp3 çaları bağladığınız hayvan bas ile oynamaya başlıyor. Greg sonrasında aynı prensipleri kullanarak kalamar(mürekkep balığı) kromatoforlarını kullanmaya karar verdi. Aynı melanositler gibi pigmentler içeren kromatoforlar dans ediyor ve ışığı yansıtıyorlar. Kalamar kromatoforları çok reaktif çünkü, bu hayvanlar yırtıcılardan kaçmak için hızla renk değiştiriyor. Greg kalamarların yüzgeç sinirlerini izole ederek kromatofor içeren kasları sararak impuls verdi. Kromatoforlar en iyi yüksek baslı müzikte tepki veriyor. Bas frekansları daha

uzun dalga boyuna sahip olduğundan , nöralmembranlarında daha uzun ve daha iyi hareket potansiyeli oluşuyor. Hücreler ancak AC (alternatif akım) sinyallerince basla hareket ediyor. DC sinyalleriyle çok fazla hareket sağlanmıyor. İzlediğiniz videoda kalamar hücrelerini CypressHill “Insane in the Brain” parçasını kullanarak basla beraber disko ışığı gibi oynuyor. Hücrelerin bas ile böyle hareket etmesi gerçekten ilginç(Akt: Ceren Tercan, <http://www.gercekbilim.com/kalamar-hucrelerine-muzik-verince-dans-ediyor/>).

Müzik verildiği anda hücrelerin verdiği tepkiler:

EK 2

MUTLULUK KAÇ PARA EDER?

İngiliz araştırmacılar, mutluluğa ilk kez maddi değer biçti. Buna göre, en çok dans etmek mutlu ediyor. Dansın verdiği mutluluk ise 6 bin liraya eşdeğer.

‘Mutluluk kaç para eder?’ sorusuna yanıt arayan İngiliz araştırmacılar, ilk kez mutluluğa maddi değer biçti. Buna göre, kişiyi en zengin hissettiren etkinlik dans etmek. Dans eden kişi, bin 670 sterlin yani yaklaşık 6 bin lira kazanmışçasına mutlu hissediyor.

Araştırma London School of Economics Üniversitesi tarafından yürütüldü. 40 bin aileye, en çok hangi etkinliğin kendilerini mutlu ettiği soruldu. Mutluluk oranları, para ile karşılaştırıldı. Yapılan hesaplar sonunda, sanat ve sporun, kişinin yıllık geliri 18 bin lira artmışçasına mutluluk verdiği saptandı. Araştırmaya göre, en iyi hissettiren etkinlik dans etmek. Dansın maddi değeri 6 bin lira. İkinci sırada yüzmek var. Yüzmenin verdiği mutluluğun maddi değeri 5 bin 800 lira. Yüzmeyi kütüphaneye gitmek takip ediyor. Kütüphaneye gitmenin maddi değeri ise 2 bin 500 lira.

Araştırmada, insanları mutlu eden bu faaliyetlerin sağlık üzerindeki etkisi de hesaplandı. Düzenli olarak kültürel etkinliklere katılanların ve spor yapanların, toplum ortalamasından daha sağlıklı olduğu ortaya çıktı(akt: Ceren Tercan, <http://www.ntv.com.tr/arsiv/id/25511921/>).

EK 3

SOSYALLEŞME BEYİN YAPISINI ETKİLİYOR!

Oxford Üniversitesi'nde yapılan bir araştırma çok arkadaşı olan kişilerin beyinlerinin bazı bölümlerinin daha büyük olduğu belirlendi.(13 Kasım 2013 Çarşamba 18:14)

Oxford Üniversitesi'nden bilim insanları, araştırmaya katılanlara geçen ay kaç arkadaşıyla buluştuğunu, telefonda konuştuğunu ya da kaçına elektronik posta gönderdiğini sordu ve bu kişilerin beyin görüntülerini inceledi. Katılımcıların ortalama 20 arkadaşıyla görüştüğü ancak bazılarının 40'dan fazla arkadaşıyla bir araya geldiği belirtildi. Görüntüler, dışa dönük olanların beyninin yaklaşık 6 bölgesinin daha büyük olduğunu, ayrıca arkadaş sayısı arttıkça bu bölgelerin de büyüdüğünü gösterdi. Ayrıca, sosyal kişilerde bazı bölgeler arasındaki bağlantının daha güçlü olduğu belirlendi. Sosyal durumlarda beynin nasıl tepki verdiğini anlamamanın otizm, şizofreni ve benzer hastalıkların tedavisine ışık tutabileceğini belirten bilim insanları, ancak sonuçların, sosyal kişilerin beyninin daha büyük olduğunu göstermediğini, sosyalleşmede kullanılmayan bölgelerin küçüldüğünü de vurguladı (AKT: Ceren Tercan, <http://www.yakamozyakut.com.tr/saglik/sosyallesme-beyin-yapisini-etkiliyor-h7120.html>).

EK 4

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ DANS TOPLULUĞU ALAN ARAŞTIRMASI “DANS BİREYLERİ NASIL ETKİLİYOR?”

03 Temmuz 2014, Röportaj

Balıkesir Üniversitesi Latin Dansları Kulübü üyeleriyle yapmış olduğum röportajda, üyelere yöneltilen; Dansa başladığınızdan beri hayatınızda neler değişti ve dans sizleri genel olarak nasıl etkiledi? Sorusuna kulüp üyelerinin verdiği yanıtlar, tezimin bulgularını destekler niteliktedir:

Damla Ferah Erkek: Sahip olmuş olduğum bedeni kullanıyor olmam... Tabi bedenimin, müzikle birlikte olan her hareketinde ruhumu okşaması da paha biçilemez bir duygu. Birde eklemek isterim ki sizleri kazandım, en değerlisi de bu...

Ebru Babacan: Herkesin içerisinde dans edebileceğim, aklıma bile gelmezdi! Bana en büyük katkısı budur herhalde. Dans bana herkesin içerisinde özgürce hareket etme özgüvenini verdi. Tabiki çok sevdiğim sizler, eğlenceli günler, Balıkesir-İzmir dans geceleri, gösteriler; grup olarak görüştüğümüzde, beraber oynadığımız tabular, sessiz sinemalar, saykolar ve dahası katıldı hayatıma.

Sultan Atabay: Kendimi daha iyi keşfettim diyebilirim. Özellikle bizim gibi utangaç, çekingen kişilerin dans ederek bunu yendiğini düşünüyorum. Bundan sonra bir sunum yaparken, topluluk önünde konuşurken veya dans ederken utanarak çekinerek değilde sadece heyecanla çıkacağız o sahneye...

Gökhan Kanberoğlu: Dans mi ,tek kelime ile hayattır....

Hakan Maden: Dans hayatımda yapacağım en son şey diye düşünüyordum ama şimdi yapmayı en çok sevdiğim etkinlik. Tabi sizler sayesinde, iyi ki dansa başlamışım diyorum şimdi.

Cansu Güleryüz: Okul açılısada dansa gitssek diye düşünen sadece ben değilimdir. Dans ederken mutlu olduğum kadar hiçbir şeyde olmuyorum.Buna dansın katkısı çok ama aynı zamanda arkadaşlarımın ve dans öğretmenim dansı sevmemin asıl sebebi. En güzeli de, arkadaştan öte Baü Latin Dans Ailesi olduk.

Meltem Küçükgör: Lisede hep hayalimdi, bir topluluk karşısında renkli ışıklar altında eşli dans etmek ve bu sene 2 kez bu heyecanı yaşadım.Gittiğimiz her yerden bir sürü güzel anıyla döndük belki de üniversite

hayatımın en güzel anları olarak kalacak bunlar.Bu topluluğu ayakta tutmak için Kulüp başkanlarımız; Ceren Tercan ve Hasan TeyfikÖzkaptan'ın emeği çok büyük. İyi ki kurulmuş diyorum...Ailemizin her geçen yıl daha da büyümesi ümidiyle, dansla kalalım.

Gökhan Özhim: Dansa bağlı olabilmek için çok sevmeniz gerekmektedir. Dans, size bunun karşılığında elle tutulur ne şiir, ne resim, ne de bir kitap olmayacaktır. Fakat her dans ettiğinizde, varlığınızı duyduğunuz bir alan olacaktır. Dans var olduğumuzun kanıtıdır. Sizleri tanımak güzeldi, seneye hepinize iyi eğlenceler.

Eda Er: Dans etmeyi her zaman istemişimdir. Benim için mükemmel bir deneyim oldu. Verdiğiniz imkanlar için teşekkür ederim. Dans, hayat içinde insanın kendini en iyi ifade ediş şeklinden birtanesi bence... umarım seneye de devam ederiz ..

Hatice Çerçi: İlk başta duruşum düzeldi. Fiziksel olarak kendimi tanıdım. Aynaların ise sadece saç makyaj yapmak yada giydiğine bakmak için olmadığını öğrendim. Ayna demek bir hareketin denenebileceği yerdir artık...

EK 5

OTİZMLE DANS PROJESİ

*Konuğum son günlerdeki haber bültenlerinden aşına olduğunuz ODER 2. Başkanı Yeşim Bayındır Zorlu hanımefendi. Kendisi hem çalışan bir kadın hem de üstün yeteneklere sahip otizmli bir genç kızımızın annesi. Birlikte hem 2. başkanlığını yaptığı derneğin projelerinden biri olan **Otizmle Dans** hakkında hem de Otizm ile ilgili diğer konularımız hakkında söyleşeceğiz.*

Tatlı kızınız Beril, güzel sanatlar lisesine giriş sınavlarında otizmli olduğu için haksızlığa uğramıştı. Ama neyseki sorunları aşmayı başardınız ve hak yerini buldu. Beril şimdi liseli bir genç kız . Şahsen otizmli bir çocuk annesi olarak bundan daha mutluluk veren bir olay hayal edemiyorum.

Çok teşekkürler Serpilgöl hanım. Evet Beril ile ilgili zorlu bir süreç yaşadık ve şükürler olsun aşıldı. Ama içim buruk...İlk günden beri dile getirdiğim gibi bu aslında sadece Beril'in yaşadığı bir sorun değildi. Bildiğim Konya ve Mersin'de aynı sorunu yaşayan 2 çocuk daha var. Bilemediğimiz de vardır eminim.

Biliyorsunuz SBS ve YGS gibi merkezi sınavlarda bile engel türlerine göre sınav tedbirleri alınıyor. Otizm (YGB) için de belli tedbirler var. Tüm bu yaşananlardan sonra inşallah güzel sanatlar ve spor liselerinin yetenek sınavı genelgesinde de kaynaştırma öğrencileri ile ilgili tedbirlere yer verilir ve binbir emekle o seviyelere gelen çocuklarımızın hepsi liseli olabilirler.

Beril ile ilgili sosyal platformlarda çok yazıp, anlattık. Ama bu gün sizinle ODER'in son projesi "OTİZMLE DANS " hakkında biraz konuşalım istiyorum. Bunun yanısıra, dernek olarak otizmliler ve aileleri için daha önce yaptığımız çalışmalar hakkında da konuşmayı arzu ediyorum.

Bilmeyen okurlarımız için kısaca anlatmak gerekirse;

ODER Otistik Çocukları Koruma ve Yönlendirme Derneği; otistik çocukların anne ve babaları tarafından kurulmuş bir dernektir. ODER Ocak 2000 tarihinde kurulmuştur ve 350'den fazla üyesi var. Üyelerin büyük çoğunluğu otistik çocuk velisi olmakla beraber, üyeler arasında otizm ile ilgili çalışan profesyoneller ve gönüllüler de bulunmaktadır.

Sevgili Yeşim hanım, Neden DANS ? Özel bir anlamı ya da mesajı var mı?

Projemizin 6.11. 2013 tarihinde tanıtım toplantısı vardı. Sevgili hocamız D.E.Ü.Özel Eğitim Bölümü Öğretim Üyesi Yrd.Doç.Dr. Alev Girli öyle güzel açıkladı ki, ben de kısaca onun cümlelerinden alıntı yapacağım.

Dans karşılıklı bir uyum içerisinde yapılan, gerek iki kişi gerekse topluluk halinde yapıldığında sağlanan uyum ile çok hoş görünen bir sanat.

Aslında otizmle yaşayan ya da çalışan insanlar olarak bizler hepimiz otizmlili bireyler ile yakalayabildiğimiz uyum ölçüsünde başarılı , huzurlu ve mutlu olabiliriz. Bu projede yapılacak tüm çalışmalarda "Otizmle Dans" edeceğiz.

Birçoğumuz projede fiilen bir dans çalışması var sanıyorduk. Görüyorum ki tamamen yanlış anlamışız. Projenin ana fikri önce kimden geldi? Proje ortaklarından mı dernek üyelerinden mi?

Projenin fikri ortaklaşa diyebiliriz aslında. Aynı zamanda derneğimizin Akademik Danışmanı da olan Sn.AlevGirli ile yaptığımız ortak sohbetlerde birlikte ortaya atılmış ve zamanla olgunlaştırılmıştır.

Projenin genel hedefinden kısaca bahsedebilir misiniz?

Projenin ana hedefi **toplumsal farkındalık**, bunu yaparken sanat çalışmalarından faydalanarak otizmli bireylerin dezavantajlarına rağmen gelişebilen becerileri olduğunu da vurgulamak.

Yanı sıra özellikle geleceğin sınıf öğretmenlerinin otizm ile tanışmaları ve bilinçlerinin artması, özel eğitim öğretmenlerinin otizmliler ile tanışma ve çalışma imkanı bulması, otizmli bireylerin de sanat çalışmaları ile becerilerinin gelişmesi ve başarıma hissini yaşamaları gibi alt hedeflerimiz de var.

Bu çalışmada bazı proje ortaklarınız var. Bu ortaklıktaki amaç ve gözetilen yararlar ya da beklentileriniz nelerdir?

Evet, proje yürütücüsü derneğimiz ama en önemli ortağımız D.E.Ü. Eğitim Fakültesi. Hem akademik kadro, hem projede yer alacak gönüllüler hem de proje çalışmaları için mekan konusunda bizimle çalışacaklar. Ayrıca Milli Eğitim İl Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü de proje ortaklarımızdan. Bu projenin bitiminde oluşacak çeşitli çıktıların MEB ve ASPB kaynaklarınca bilinmesi ve inşallah örnek oluşturarak yayılması hususunda destekleri olacağına inanıyoruz.

Bu projeden faydalanamayan, başka şehirlerdeki eğitimciler için neler yapılması planlanıyor?

Biz imkanlarımız ölçüsünde edindiğimiz her bilgiyi, tecrübeyi paylaşmak çabasında olduk hep. Daha önce yaptığımız ve İZKA tarafından desteklenen, **kaynaştırma** konusunda belki de ilk olan projemizde de sonuçları kitap ve CD olarak paylaştık. Yine bu projenin de sonuçlarını paylaşacağız. Bizi izlemeye devam edin diyeceğim...

Çalışmalardan “Mozart Etkisi” dozunda fayda beklemek yerinde olur mu ?

Projeler aslında bir konuda hareket başlatmak, örnek oluşturmak amacıyla ve belli kaynaklarla, belli sürelerle yapılabiliyor. O nedenle de çok aşırı iddialı olmak istemem. Ama yapabilme/başarabilme duygusunun güzelliğini kendi kızımınla yaşamış biri olarak otizmli bireylere çok güzel katkıları olacağına inanıyorum.

Sanat etkinlikleriyle otizmli bireylerin toplumsal entegrasyonuna katkıda bulunmanın yararını siz Beril ile oldukça yakından deneyimlemiş bir annesiniz. Biz otizm aileleri bu tür sosyal ortamlara girmekte çok çekimseriz. Bu konuda ailelere neler önerirsiniz ?

Otizmli bireylerin kendilerini ifade etme ve iletişim kurmada yaşadıkları sıkıntı ve diğer dezavantajlar nedeniyle sosyal kabulleri de kolay olmuyor maalesef. O nedenle müzik, resim, bilgisayar ya da herhangi başka bir becerilerini keşfetmek ve çocuklarımızın bu becerilerini ön plana çıkararak diğer insanların fark etmelerini sağlamak çok yararlı oluyor.

Her insanın değişik özellikleri vardır, hep yapamadıkları üzerinde durulursa kimse kendini iyi hissetmez, o nedenle yapabilme/başarabilme duygusunun güzelliğini hem çocuklarımızın yaşaması hem de toplumun görmesi için çaba sarf etmeliyiz.

Bu kolay olmuyor inanın, Beril’in müzik çalışmalarının devamı için ya da verdiği konserler için çok zaman ve emek verdim, ama Beril’in yaşadığı mutluluk ve kariyerinde çizdiği yeni yönü görünce değdi diyorum. Otizm konusunda çalışan yetişmiş eleman çok fazla yok ama istekli eğitmenler bulunabilir, zaman içerisinde doğru iletişimi kurabilirlerse, yapılmış çalışmaları izler, ailelerle temasa geçerlerse gelişim sağlanabilir.

Artık sosyal ağlar sayesinde birbirimize kilometrelerce uzak olsak, hiç karşılaşmasak bile yardımcı olmaya çalışıyoruz, otizm gruplarında daha önce benzer çalışmaları yapmış kişiler var mı diye sorabilirler bence.

ODER ‘in kuruluş amaçlarını resmi sitenizden okuduğumda gördüm ki çok sayıda yararlı olabilecek amaçlar belirlenmiş. Peki bunları gerçekleştirme şansı bulabildiniz mi? Ya da şöyle sorayım gerçekleştirme konusunda adım atamadığınız bir konu kaldı mı?

Mesela bu amaç çok ilgimi çekti:

“Otizm konusunda bilimsel çalışmalar yapmak, yaptırmak, araştırmaları desteklemek, planlamak, gerçekleştirmek ve denetlenmesini sağlamak. “

Bu konuda herhangi bir çalışma sağlayabildiniz mi?

ODER’in kuruluşunda belirlenen amaçlar elbette o günün koşulları doğrultusunda, kurucular tarafından saptanmış. Siz sorunca yeniden bir göz attım, daha bir mutlu oldum. Yazılan pek çok konuda bir sürü çalışma yapmışız, pek çoğunda ilkleri gerçekleştirmişiz.

Mesela bu hedef konusunda da oldukça fazla çalışmamız oldu. Henüz özel eğitim konusu yeni bir kavram sayılırken bizim derneğimizin yaptığı 2 tane Uluslararası Otizm ve Özel Eğitim sempozyumu var. Bu sempozyumlarda yapılan özel sunumlar, bildiriler ve çalışmalar alanın gelişiminde önemli katkı sağladı.

Yine Ege ve D.E.Ü. ile ortaklaşa yürütülen çeşitli bilimsel araştırmalar ve projeler oldu, olmaya da devam ediyor.

İzmir olması şart değil; başka illerden gelen işbirliği önerilerini de değerlendiriyoruz ve imkanlarımız ölçüsünde ortak oluyor ya da destek vermeye çalışıyoruz.

Sizin gibi birikimli ve deneyim sahibi bir anneyi bulmuşken sormadan geçemeyeceğim. Ülkemiz bilim insanlarının otizme bakış açısı ve yaklaşımını nasıl buluyorsunuz? Sizce yeterli mi? Ya da nasıl bir beklenti içerisindeyiz?

Otizm ülkemiz için çok da eski bir konu değil. O nedenle bu konuda her alanda olduğu gibi bilimsel çalışmalar da az. Biz de bunun bilinciyle üniversiteler ile işbirliği yapıyor ve daha çok insanın otizm ile tanışması ve içlerinden bir kaçının bile bu alana yönelerek çalışma yapması için sunumlar, bilgilendirmeler yapıyor, stantlar açıyoruz. Yeterli demek mümkün değil ama artması için tıp, eğitim ya da temel bilimler alanında yeni çalışmalar olması için hem fakültelerin yönetim kadroları ile hem de geleceğin bilim insanları öğrenciler ile temasta kalmaya özen gösteriyoruz.

Otizm konusunda multidisipliner çalışma denem sistemin kurulabilmesi ve ortak projeler üretilebilmesi de beklentilerim arasında. Ailelerin en büyük korkusu bizden sonra ne olacak kaygısı. Bu anlamda da bir amacınız var. Peki bu konuda herhangi bir girişim başlatabildiniz mi ?

Elbette, hepimiz için derinde bir yara...” Benden Sonra?? ” Bizim kuruluş amaçlarımızda yer alıyor, ama zaman içerisinde bu konudaki görüşümüzü revize ettik diyebiliriz.

Ülkemiz koşullarında ailelerin kurduğu yapıların sürdürülebilirliği konusunda ciddi sıkıntılar yaşanabileceğini düşünüyoruz. Ve asıl beklentimiz sosyal devletin çocuklarımız için uygun yaşam standartlarını oluşturması, biz ailelerin ya da bizden sonra devrede olacak aile bireylerinin devlete ait yapılarda denetleyici konumunda olabilmesi.

Toplumdan izole olmadan ama özellikleri doğrultusunda çalışabildikleri, yaşayabildikleri korumalı, huzurlu yaşam birimleri oluşturulması için de uzunca bir zamandır Otizm Platformu ile birlikte bildirgeler hazırladık, son olarak **Otizm Eylem Planı**’nda da bu konu yer alıyor.

Aslında otizmlilerin ihtiyaçları ve çözülmesi gereken sosyal ve toplumsal sorunlar o kadar çok ki hepsini burada saymak asıl amacımız olan Otizmle Dans projesini gölgeleyecek... Her ne kadar ben projenin güzel bir anlamı ve önemi olduğunu düşünsem de ailelerden bazen şu tür serzenişler de geliyor:

Neden daha önemli sorunlara eğilecek bir proje değil de bu? Bunu en güzel sizin ifade edeceğinizi düşünüyorum. Bunu sormasam üstümde kalacaktı; elçiye zeval olmaz.

Ben bu konuda biraz dertliyim aslında. Maalesef eleştirmek en kolay yol ve genellikle de “ben ne yapabilirim” yerine “neden böyle yapmadınız” diye eleştiriliyoruz. Her şeyden önce otizm konusunda bir şeyler yapmak istiyorsak bir an önce BİZ olmalıyız ve hep birlikte bir şeylerin ucundan tutmalıyız. Yapılanlar eksik geliyorsa artması için el vermeliyiz.

Bunun için Sivil Toplum Kuruluşu olmak çok önemli. Güç birliği yapmak ve sizin de söylediğiniz gibi çok fazla alanda yer alan sorunlarımızın çözümü için bir araya gelmek zorundayız.

Benim şahsen görüşüm farkındalık oluşturanlar en önemli çalışmalar. Konuyu yukarıda da açıkladığım gibi, bu açıdan düşünürler ise daha anlamlı gelecektir projemiz.

Zira bir şekilde yoluna çıktığımız öğrenci, öğretmen, doktor, şoför, kuaför, komşu vb. insanların otizmden haberdar olması çok önemli. Hep birlikte yaşıyoruz ve toplumun her kesimi bizim farkımıza vardığında çocuklarımız için hizmet üretecek kişiler de çoğalacak. Sokakta, alışverişte, okullarda, evlerimizde daha rahat edeceğiz.

Bu projeyle de direk çalışanlar, gösterilerin yapıldığı okullardaki çocuklar, o okulların personeli ve tabii velileri, proje boyunca yapılacak çeşitli duyuru ve haberleri gören herkes bir artıdır. Ayrıca bu bir hibe programı, belli konu başlıkları ve çalışma kriterleri var. Buna başvuran 600 proje arasından sadece 23 tanesi onay alabildi. Bizim projemiz de bunlardan birisi, bunun da önemi açısından dikkate değer bir veri olabileceğini düşünüyorum.

Ayrıca bir projenin yapılabilmesi ve başarıyla sonuçlanabilmesi için uygulayıcı ekip çok önemli, aklımızda olan pek çok proje var, ama hep söylediğimiz gibi yetişmiş eleman, konuyla ilgili proje ortağı gibi konularda sıkıntılar oluyor. O alanlarda çalışacak proje ekiplerini oluşturduğumuzda yeni projelerimiz de olacak.

Sevgili Yeşim Hanım, yoğun işleriniz arasında bize vakit ayırma inceliğini gösterdiniz. Diğer başka projelerde birlikte çalışma fırsatı bulmak dileğiyle size

ve projeye emeği geçen herkese çok teŖekkr ederim. Tatlı Beril’e yeni ğretim hayatında başarılar dilerim. Umarım tüm otizmlilerimiz de güzel fırsatlar yakalarlar ve kendilerini en iyi Ŗekilde ifade etme imkanı bulabilirler (AKT: SerpilglVural 12 Kasım 2013; Ceren Tercan).

EK 6

KANSERLE DANS EDİYORUZ

“HİKAYEMİZ”

Esra Ürkmez

Hakkımda yazacak esasında o kadar çok şey var ki... Ama ben, neden böyle birşeyi yapmaya karar veren, Esra Ürkmez'den bahsetmeye karar verdim sadece sizlere... Babama 2011 Eylül'ünde Pankreas Kanseri teşhisi konmuş ve ailem Ekim 2011'de zorlamalarım üzerine bana telefonda teşhisin sadece kanser olduğunu söylediler.

Neden telefonda?

Çünkü ben 16 senedir Amerika'da yaşıyorum. Bana deseler ki baban Pankreas Kanseri, iki çocuğumu kocama bırakıp o akşam atardım kendimi ilk uçağa... Eylül sonunda Atatürk Havalimanına indiğimde ağabeyim beni ofisine götürüp ilk kez orada Pankreas Kanseri olduğunu söyledi. Babam ameliyat olmuştu, ameliyatı iyi geçmişti ve doktorların dediğine göre 2 ile 5 yıllık bir yaşam süresine bakıyorduk. Ben, pek her şeyde araştırma ruhlu değilimdir, öyle çok da okumayı sevmem. Hamileyken çok okudum, özellikle çocuklarımin bebeklik çağlarında çok okudum, ama sonra ben bu işi kıvırdım diyerek onu da bıraktım.

Bana vereceksin sayıları, formülleri, excelsheet'leri, o zaman benden mutlusu yok. Taa ki babamın teşhisini öğrenip radyotepi ve kemoterapi ilaç listesi elime

geçene kadar. Babama da anlatmam kolay olur düşüncesiyle önce internet araştırmalarını türkçe yapmaya çalıştım. Ama nedense bilgi bulmak o kadar zordu ki... İngilizce aramaya başladığımda bütün kapılar açıldı: ilaçlar nedir, yan etkileri, ne yemesi gerek, ne yememesi gerek, neye dikkat etmeli, biz yakınlarını bekleyenler neler? Derken baktım ki internette en çok kullandığım şeylerden biri google çeviri bulduğum bilgileri okudum, özet yaptım, anneme babam gönderdim. O kadar okuma ve araştırmanın sonucunda bizde de değişiklikler oldu. Kola içmiyorum artık, öğlen yemeklerinde organik yeşil çay içmeye başladım.

Hiç sevmedim başta, yok yok nefret ettim aslında. Eve aldığım süt, sebze, meyva bir anda organik oldu. 8 yaşındaki kızım bile bir gün tabağına bakıp "Anneciğim, bu tabakta organik olmayan bir şey kaldı mı?" dedi... Ne yazık ki babamın hastalığında geç kaldık, bazı şeyleri detaylı araştırıp, doktorla konuşup üstelemeye... Ne kadar çok soru sorarsanız o kadar bilgilendirliyorsunuz. Her hasta, aile yakınları ve her eş dost detayları bilmek istiyor...

21 Ocak 2012'de sevgili babacığım, Emekli Amiral Gazi Hüseyin Avni Ürkmez'i kaybettik. Birkaç ay içinde ellerimizden uçup gitti... İşte şimdi Ebru ile kurduğumuz "Kanserle Dans" blog, facebookpage, twitter ile amacımız, ona yapamadıklarımızı sizlerle paylaşmak, bilgi bulamayanlara tercümeli metinlerle ulaşmak. Doktorunuza danışmak ve beslenme konusunda bilinçlenmek isteyenler için sizi bir şekilde kaynağı belli bilgi aktarmak... Kimbilir, geç kalınmadan bir kişiye bile yardımcı olsak ne mutlu bize.

Ebru Tontaş

Anneme meme kanseri teşhisi konduğunda 10 yaşındaydım pek bir şey hatırlamıyorum. Ameliyat oldu, radyoterapi yapıldı, tedavisi yapıldı, o aralar hep bulanık. Bu sene başında babama prostat kanseri denildiğinde, ameliyat kararına kadar giden süreçte her şeyin içinde oldum, doktor randevularından testlere kadar uzaktan da olsa takip ettim. Prostat çok yaygın ve çoğunlukla yavaş ilerleyen bir kanser türü olduğu için önümüze birden fazla tedavi alternatifi çıktı. Bunları araştırıp, tartıp, kendiniz için en doğru kararı vermeniz gerekiyor. Bazıları denenmiş, bazıları yeni, bu süreçte, babama elimden geldiğince destek olmaya çalıştım. Amerika’da bulduğum kaynakları araştırdım, hasta destek gruplarıyla yazıştım. Babamın tedavisi bitti ve şu an çok iyi! Esra da babasına kemoterapi tedavisi süresince destek olmak için bulduğu faydalı bilgileri tercüme edip ailesine göndermiş.

Konuşurken ikimizin de uzun araştırmalar sonucu biriktirdiği bilgileri paylaşma fikri doğdu ve doğru zamanın geldiğini hissedince hadi yapalım bu işi dedik. Herkesin bir şey bulabileceği yalın bir dille, sağlıklı beslenmeden, terapi süresince destekten, doktorlar tarafından kullanılan bir çok terimin ne anlama geldiğinden bahsedeceğiz. Bir kişiyi bile daha bilinçli olmaya, doğru soruları bulmaya, düşünmeye ve soru sormaya teşvik edersek ve faydamız olursa ne mutlu bize. Bu arada bana çok soru geldi o yüzden bu eklemeyi yapma gereği duydum. Anne ve babamın tedavi süreci ve aile arkadaş çevremde kanserle dans eden/etmiş olanlar dışında...

Yaşadığım yerde (San Francisco) meme kanserli hastalara destek veren bir kuruluş için gönüllü çalışıyorum. Ayrıca bir paliyatif tedavi ve hospis merkezinde gönüllü "caregiver" yani bakım yardımcısıyım. Hospis'in tam türkçe karşılığı yok sanırım. Kısaca artık tedavi almak istemeyen, terminal ve son günlerini olabildiğince mutlu, ağrısız, kaliteli, rahat ve onurlu biçimde geçirmek isteyen hasta ve ailesinin tıbbi, sosyal, psikolojik ve pratik anlamda şefkatle desteklendiği bir model(Akt: Ceren Tercan, <http://kanserledans.org/pages/493/393/f/tr-TR/Hikayemiz.aspx>).

Yayın Adı : Haber Türk Egeli

Şehir : İzmir

KANSERLE DANS

Amerika'da iki Türk kızının kurduğu Kanserle Dans Derneği İzmir'de 25 kanser hastasına moral için salsa kursu veriyor

Kanserle mücadele için dansa benzeterek, mücadelenin doğru adımlarla yürütülmesi gereken bir süreç olduğunun altını çizen Kanserle Dans Derneği, sosyal medyadan binlerce kişiye ulaştı.

SOSYAL BİR PROJE

Dernek yöneticileri, Türkiye'de ilk kez İzmir'de Alsancak Sueno Dance Okulu ile bir araya gelerek farklı tür içeren 25 kanser hastasının ücretsiz salsa eğitimini almalarını sağladı. 10'da

Alsancak semtinde bulunan Sueno Dance Academy Okulu'nda kurs gören kanser hastaları, haftanın belli günlerinde kursa katılarak hastalıkla mücadelenin en güzel örneklerini gösteriyor.

EK 7

KANSERLE DANS İZMİR LATİN DANS PROJESİ (İZMİRİN İLK PROJESİ, TÜM İZMİRİ BİR ARAYA TOPLAYAN PROJE)

Merhabalar;

Ben İzmir den Canan Sinem Çetin 21 yaşındayım Çocuk Gelişimi 2.Sınıf öğrencisiyim ve ayrıca çalışıyorum. İnsanlara iyi bir şeyler katmayı onları mutlu etmeyi seven birisiyim. Ve kanserle dans gönüllüsüyüm, gönüllü olmaktan da çok mutluyum. Kanserle dansın o kocaman yürekli ailesinin bir parçasıda benim. Proje koordinatörlüğü yapıyorum projeler üretip onları hayata geçirip ailemizin üyelerine katkı sağlamak adına elimden geleni yapmaya çalışıyorum ve yapmaya da devam edeceğim....

Benim için ;

Kanserle Dans demek ; Yüreklerin birleştiği ve içimizi saran o sıcacık sevginin,huzurun adı demek.. Tıpkı çatı altında birleşen aile sıcaklığı gibi...

Benim hikayem babaannem ile başladı Kanser'i ilk onunla tanıdım MEME CA idi. Onu uğurlayışımızdan sonra hayatım tam anlamıyla değişti daha farkında daha bilinçli ve daha güçlü adımlar atmaya başladım.. Gidip kontrollerimi yaptırdım iyi huylu birkaç kitleye rastlandı ve 6 ay sonraki kontrolümde büyüdüğü için Lokal Anestesi ile alındı. Tabi daha bitmedi bunun ardından annemin ameliyatı ve sonrasında 2013 Ağustos ayında Troid Kanseri teşhisi konuldu.. Ne hissettiğimi sorarsanız biraz şaşkındım ama gözümde büyütmedim hiç nasıl grip oluruz ve geçer...

Ben araştırmalarımı dahada arttırdım. Sosyal medyanın hayatıma böylesine bir güzelliği katacağını düşünmemiştim ama kattı Kanserle Dans Derneğini tanıdım. Ne kadar güzel Allahım böyle bir derneğin olması... En başta dikkatimi çeken birbirini hiç tanımayan insanların o muhteşem desteği, moral verışı ve gerçekten yüreklerini ortaya koymalarıydı hiçbir çıkar, menfaat beklemeden hem de.. Benim de bir katkı olmalı dedim bir şeyler yapmalıyım... Ankara da zumba eğitimi verildiğini gördükten sonra geçmişte aldığım dans eğitimi ile de İzmir de de böyle bir proje yapabileceğimizi düşündüm.. Şuan İzmir Kanserle Dans Derneği adı altında Ücretsiz Latin Dans Eğitimi gerçekleştirmekteyiz... Ailemiz gitgide büyüyor.. Kursiyerlerimizin azmi,isteği ve o sıcacık sevgileri bana yetiyor.. Onlar benim ÇILGIN DANSÇILARIM oldular.. Amacım bunu her ilde gerçekleştirip Kanserle dans ailesini hep bir arada sıcacık sevgiyle sarmak ve daha nice farklı projelere adım

atmak. Belediyeler ve basın ailemize olan desteğini hiç eksik etmedi..Ben İzmir adına buradayım yüreğimi koydum ortaya herşeye varım..

Kurucularımız Ebru Tontas ve Esra Ürkmez'eböylesine kucak açtığınız için,böylesine güzel bir aile kurduğunuz için,hayallerimi gerçekten hayalde bırakmadığınız içinsonsuz teşekkür ediyorum ben sizlere minnettarım gerçekten(akt: Ceren Tercan, Canan Sinem Çetin)...

Sevgilerimle, (CANAN SİNEM ÇETİN)

(Canan Sinem Çetin ve Kanser hastası annesi)

EK 8

ÜST SINIFA YÖNELİK İNCE BİR ALAY: "GANGNAM STYLE"

30 ARALIK 2012

“GANGNAM STYLE REKOR KIRIYOR”

Park Jae-sang'ın (PSY) 15 Temmuz 2012'de çıkış yaptığı **Gangnam Style**, halen en çok dinlenen ve sosyal paylaşım sitelerinde en çok tıklanan bir şarkı olarak müzik tarihinde yerini alarak bitmekte olan yıla damgasını vurdu. Alışılmışın dışındaki dans figürleri de dalga dalga tüm dünyaya yayılarak, hemen hemen herkesçe, en azından bir kere denenen popüler bir dans haline gelmiş durumda. İtiraf etmeliyim ki ben de bir kere denedim.

“Gangnam Style” Youtube'da bir milyar tıklamayla rekor kırdı. Itunes'ta dünya çapında en çok satılan şarkı olarak da birinci sırada... Yine sosyal paylaşım sitelerinde Brad Pitt, Katy Perry ve Britney Spears gibi çok ünlü kişilerce de paylaşıldı. Pek çok uluslar arası basın ve yayın organında defalarca yer buldu. Obama, PSY'nin elini sıkarak o dansı kendisinin de yaptığını söyledi. PSY ve şarkısı

her kesimden insanın takip ettiği bir fenomen haline geldi. Türkiye’de ise Atilla Taş tarafından "Yamyam Style" olarak değiştirilerek taklit edildi.

“Gangnam Style” dünya üzerinde bir tek Japonya’da ilgi görmüyor. Hatta erotik bir karikatür dergisinde PSY tecavüzcü bir sapık olarak bir çizgi öyküye izilince Korelilerce büyük tepki gördü. Poplerleşmesi ona karşı saldırgan tutumları da ortaya çıkartıyor grldğı gibi.

Bu popülerleşme sürecinin en önemli faktörü iyi bir pazarlamaydı elbette. MarlonBrando’nun da dediği gibi: “Reklama ayıracak çok paranız varsa, hemen hemen herkese üzerine taze hıyar doğranmış kurbağa bacağı yedirebilirsiniz.” Elbette “Gangnam Style” için başka önemli popülerleşme sebeplerinden de bahsetmek gerekiyor.

“Gangnam Style” Kore’deki Gangnam bölgesindeki üst sınıfın savurgan yaşam tarzını ifade eden ve bununla dalga geçen bir şarkı... Dans figürlerinde de buna yönelik göndermelere rastlanıyor.

Hızlı bir kentleşmenin yařandđı Gangnam bölgesi, Güney Koreliler için hem bir nefret, hem de oraya kapağı atma isteği demek... Ancak çok pahalılaşan şehir ve yaşayanlarının bildiğiniz anlamda sonradan görme davranışları PSY tarafından “Gangnam Style” kavramını ortaya çıkardı.

Bir ülkedeki popüler kültürün, bütün dünyayı sarabileceğine dair güzel bir rnek... Müzikal olarak bir anlam ifade etmese de hatta bir müzikal felaket olarak niteleyeceğimiz türden dahi olsa, “Gangnam Style” hızlıca oluşmakta olan bir üst sınıfla ‘alt sınıfın’ inceden alayı olarak görüldüğünde poplerleşmeyi hak ediyor. Dünyanın pek çok ülkesinde buna benzer ekonomik ve kentsel dönüşümler yaşayan şehirlerde de benzer tepkiler kendini gösterebilir.

Tıpkı Türkiye’de batı kentlerine gler sonucunda, kent kültürüne adapte olmaya çalışan insanların yarattđı alt kültür arabesk müziği gibi, “Gangnam Style” da bir tepkinin ürünü... Tek fark, bizdekiler acıyla harmanlanmışlığın bir ürünüydü. Kore’deki ise toplumsal bir alay mekanizmasından ortaya çıkıyor.

Türkiye bu anlamda da bunun çok dışında, yani tam tersi davranışları olan bir lke... Kore’de üst sınıfı alt sınıf alaya alıyor. Bizde ise üst sınıf alt sınıfla alay ediyor. Öyle

ki üst sınıf, “kol bastı” gibi popüler kültür ürününü ve folklorik diğer bazı dans türlerini ‘varoş’ olarak değerlendirip kendince alaya alıyor. Hatta oluşması tamamen kentsel sancıların sonucu olan “arabesk müzik” yıllarca yasaklanmıştı. Halen bile üst sınıfın geri kalmış bir toplum ürünü olarak gördüğü bir olgu arabesk. Ancak oluşma sebeplerini anlamak ve kavramak gerekmiyor mu?

“Gangnam Style” bir üst sınıf eleştirisi olarak algılandığında, popülerleşmesinin iyi olduğunu söyleyebiliriz. Böylelikle Kore’deki kentsel dönüşüme de dikkat etmiş olduk. Bu kentsel olgunun insanlar üzerindeki etkisini de görmüş olduk. Bu olguya bir karşı duruşun kokusunu aldık.

Türkiye de popüler kültür üretimlerinin üst seviyede olduğu bir ülke... Ancak işin garibi, bizde ‘alt sınıf’ üretimleri ‘üst sınıf’ tarafından alaya alınırken, Kore’de bu tam tersi olarak kendini göstermiş durumda. İşin müzikal boyutunu bir kenara bıraktığınızda bu çok önemli bir fark (Akt: Ceren Tercan, <http://blog.milliyet.com.tr/ust-sinifa-yonelik-ince-bir-alay---gangnam-style-/Blog/?BlogNo=395014>)...

EK 9

TOPARLANIN GİDİYORUZ TADINDAKİ HALKIN MÜZİĞİ VE

DANSI

Eklenme Tarihi: 04 Mayıs 2014

Çingene, çingen, kıpti ya da en uygun tabirle roman... Onlar kökü binlerce yıl öncesine dayanan evrensel bir kültürün çocukları, onlar ateşin kızları ve oğulları. Müzikle henüz anne karnında tanışan bir kültürün dansçıları... Yüzyıllar boyunca sürülen, hor görülen, göçebe bir yaşam sürmek zorunda bırakılanRomanlar...

Gözde

TÜZER

Çingeneye sormuşlar “Ne biçim yürüyorsun?” diye. Cevap vermiş: Yürümüyorum, dans ediyorum. Müziksiz bile dans edebilen, müziği içlerinde yaşayan Romanların tarihleri yüzyıllar öncesine dayanıyor. Göçebe yaşamdan kaynaklı 16. yüz yıla kadar

kayıtlara geçmeseler de insanlığın varoluşundan beri kendi kültürlerini taşıdıkları öngörülüyor. Bilinen ve kabul gören düşünceye göre avcılık ve toplayıcılıktan, yerleşik hayata geçiş döneminde başka şekillerde hayatlarını idame ettirmeye zorlanan kabileler yeni meslekleri yaratmışlardı. Bunlardan biri de Göçebe Zanaatçılardı. Yani çingenelerin ataları... Günümüzde dahi, kalaycılık, leğimcilik gibi işler yapan çingeneler, sürekli göçlerle zenginleştirdiler kendi kültürlerini.

DANSLARINI VE MÜZİKLERİNİ GİTTİKLERİ YERE TAŞIMIŞLAR

Göçlerin tarihi aslında onların geçmişi. Sürgünlerde, katliamlarda, göçlerde kendi özünü koruyan ama sürekli gelişen, sürekli öğrenen bir halkın kültürü bu. Kökleri Hindistan'a dayanan Çingenelerin, izledikleri tüm yollardan aldıkları dans ve müzik kültürünü gittikleri yerlere taşımışlardı. Hindistan'dan Anadolu'ya, Anadolu'dan Balkanlar'a, Balkanlar'dan Kuzey Afrika'ya, Kuzey Afrika'dan Avrupa'ya, Avrupa'dan Amerika'ya... Barışçı, sanatsever hatta yaşam filozofu insanların 9-8'lik ritimlerle oynadıkları bir dans Roman Dansı. Onların isimlerine ilk kez 1505'te İrlanda, 1514'te de İngiltere kayıtlarında rastlanır. Asıl olarak Hindistan'dan göçen bu halkın nasıl göç ettiklerine ilişkin halen bilgiler bulunmasa da onlar "Göçebe zanaatçıların" torunları olarak dünyaya yayılmışlardı. 19. yüz yıl sonlarında Avrupa'da 10-100 aile kendi aralarında şefler seçmeye başlamışlardı ve filmlere, dizilere konu olan Çeribaşları da bu şekilde ortaya çıkmıştı. Ancak 1500'lü yıllarda bir kişinin Roman olması onun asılması için yeterli sebeplerden biriydi. 2. Dünya Savaşı'ndaysa gibi Romanlar da Almanlar tarafından büyük bir kıyıma uğratıldılar. 2 yüz bin- 8 yüz bin arasında Roman çocuk aşağı ırktan oldukları gerekçesiyle , ve 'daki Nazi kamplarında yok edilmiş, bu katliam Roman halkı tarafından porajmos "parçalanmak" olarak adlandırılmıştı. Günümüzde dahi kendilerini kabul ettirememişlerdir toplumlara. Ancak onlar için önemli olan özgürlükleridir ve özgürlükleri alınmak istendiğinde yine toplayıp "kabı, kaçığı" göçlerine başlarlar.

ÇİNGENE OLMAK, BİR HİNDU İLE BİR KAFKASYALI İLE AKRABA OLMAK...

Onlar evrensel ve ırklarüstü bir kültürün çocukları. Çingene olmak demek, bir Hindu ile bir Kafkasyalı ile bir Afrikalı ile bir Turani ile bir Farsi ile akraba olmak, kardeş

olmak demektir onlar için. İnsanlığın kendi arasında büyük acılar çekmelerine sebep olan ırk ayrımları Çingenelerin arasında ortadan kalkmıştır. Günümüzde özgün bir çingene müziği ve çingene dansından bahsetmek ne kadar zor olsa da yaşamlarını müzikle anlatmayı seçmişlerdir. Göçlerle beraber elbette dezanformasyona uğrayan kültürleri yine de özlerini korudu. Gittikleri her yerden bir şeyler verip bir şeyler kattılar kendilerine. 16. yüz yıl Avrupa’ında lüt denilen aletle müzik yapar ayrıca dans ederlerdi. Temelindeyse karamsar, hüznü bir şekilde başlayan sonra çılgınca bir ritme ulaşarak insanların kanını kaynatıp tüylerini ürperten bir müzik, bunlarla anlattıkları bir hayat vardır. Hüzünlerini, kavgalarını, aşklarını, hayata boş vermişliklerini müzikleriyle anlattılar hep. Belki de tarihlerindeki göçler yüzünden hüznü başlar müzikleri. Ama sonunda yine neşeye, acıyla dalga geçen hale bürünür. Çingene müziğinin en hızlı geliştiği yerlerden Macaristan’da, tıpkı İspanya’da olduğu gibi yerli halkın müziğinin etkisi de küçümsenmeyecek derecede. Ancak çingenelerde var olan, müziğe ve dansa olan doğal yatkınlık, dünyanın neresine giderseniz gidin çingenelerin müzik ve dansa hep önde olduklarını gösterir bize.

ATEŞİN DANSI

Dansın yasaklandığı, kiliselerin müzikle birlikte düzenli salınımlara bile asla izin vermediği dönemlerde bile çingeneler kendi müziklerini ve danslarını sürdürmüşlerdi. Özgürlüklerinden asla ödün vermeyen ve “Toparlanın gidiyoruz” tadında yaşayan Romanları danslarından ayırmak hiçbir dönemde mümkün olmadı. Ateş sıcaktı, tıpkı kendi ruhları gibi. Ateş bir arada yanardı, tıpkı bir arada yaşadıkları gibi. Ateşle birlikte anıldı onların adları hep. Çünkü ateş de onlar kadar özgürce dalgalanmakta, çalınan müziğe aynı güzellikte ve kıvraklıkta cevap verebilmekteydi. Çingene adı müzik ve dansla elbette bir de ateşle özdeşleşirken, yanında “mey” olmazsa olmazlardan. En çok bilinen “Mastika” isimli şarkının aslında bir sakız rakısı olduğunu çok azımız biliriz. Onlar sürgünlerde, göçlerde, kalkıp gitmelerinde hiçbir şey almadılar aslında yanlarına. Müzikleri, dansları ve içkilerinden başka. Tıpkı müzikleri gibi dansları da hayatlarını anlattı aslında. Yavaş adımlarla ve sakın bir yüz ifadesiyle başlayan dansları, birden hızlanır ve izleyeni de çeker ateşin içine. Ayak ve kalça hareketleriyle zenginleşen ve bir kor gibi izleyenin ruhuna düşen bu dans sanıldığı kadar kolay yapılmıyor.

Göçlerle yoğrulan, katliamlarla büyüyen, sürekli gezen, sürekli gören bir halkın dansı. Ateş kadar sıcak, ateş kadar özgür ruhlarını kimseye teslim etmeyen, edemeyen; kimseden de teslim olmasını beklemeyen “Hadi biz gidiyoruz” tadında yaşayan bir halkın kendini anlatma biçimi. Coşkulu müzikleriyle, 9-8’lik ritimleriyle, harika ayak ve kalça hareketleriyle izleyeni içine alan, içinde büyüten bir dans (Akt: Ceren Tercan, Gözde Tüzer”*Toparlanın Gidiyoruz Tadındaki Halkın Müziği Ve Dansı*”).

EK 10

TOPLUMA KATILIM ARACI OLARAK DANS TEZİNİN

GÖRÜŞME FORMU

TOPLUMA KATILIM ARACI OLARAK DANS TEZİNİN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU
Örneklem grubu: İzgüder'in(İzmir Güzel Sanatlar Derneği) 40 üyesi
Görüşme yapılan kişinin adı: Görüşme yapılan kişinin yaşı:
GÖRÜŞME SORULARI 1. Dansta hangi seviyedesiniz? 2.Hangi dans türü size neden hitap ediyor? 3. Dansa, sanatla ilgili olduğunuz için mi başladınız? Dansta sanata olan ilginizi arttırdı mı? 4. İyi hissettiğiniz zamanlarda mı, iyi hissetmek için mi dans ediyorsunuz? 5. Dansa başlamak sosyal hayatınızı etkiledi mi?

6. Dans toplumun diğer alanlarına katılımızı nasıl etkiledi?

7. Dansa başladıktan sonra, daha verimli ve etkin bir hayat yaşadığınızı düşünüyor musunuz?

8. Toplumumuzda dansa bir önyargı olduğunu düşünüyor musunuz?

9. Dansa başlamadan önce sizin önyargılarınız var mıydı?

10. Dansın özgüveninize katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

11. Dans sizin için ne ifade ediyor?

12. Dansla aidiyetduygunuzun geliştiğini söyleyebilir misiniz?

13. Çevrenizde ki dans okullarının ticari amaç gütmesi dansa olan bakış açınızı nasıl etkiliyor?

14. Dans okullarına ödediğiniz ücret size verilen eğitimin kalitesini etkiliyor mu? Ücretsiz ya da düşük ücretli kurslarda da kaliteli eğitim verildiğini düşünüyor musunuz?

KAYNAKÇA

ADMİN, “Dünyada Dans ve Türkiye’de Dans Tarihçesi, Günümüzdeki Önemi ve Gelecekteki Yeri” Tolgahan Dans, 23 Eylül 2011

ADMİN, (4 TEMMUZ 2008) “ Salsa Tarihi Ve Dansın Tarihçesi” <<http://www.harbiforum.net/konu/salsa-tarihi-ve-dansin-tarihcesi.68741/>> (Kasım 2014)

AİLE, Hürriyet (3 HAZİRAN 2011) “Dünyanın En İyi Terapisi” <<http://www.e-psikiyatri.com/DUNYANIN-EN-IYI-TERAPISI-9690>> (Ekim 2014)

AKDOĞAN, Engin, “Geçmişten Günümüze **DANS ve BALE – I**”, Kavramsal Sanat, 2006

AKFIRAT, O N, “Türkiye’de ve Almanya’da Yaşayan Üniversiteli Türk Gençlerinin Siyasal ve Toplumsal Katılım Türlerini ve Düzeylerini Belirleyen Etkenlerin Saptanması ve Karşılaştırması” Ankara Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora tezi, Ankara, 2010

AKGÜL, Kamile Perçin, “Kişilerarası İletişimde Dans ve Beden Dili İşlevini Etkileyen Etmenler ve Bir Alan Araştırması”, Konya, 2006

AKGÜL, Kamile Perçin, “İletişim Dans Ve Beden Dili” Kasım, 2014

AKMAN, Nuriye “Opera’nın yeni patronu, şef Rengim Gökmen: “Opera ve baleyi geniş kitlelere yaymak hayal” Hürriyet Gazetesi, 1992 yılı röportajları

AKSAN, Müride “Dvorjak 2 No’lu Slav Dansı” Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanatta Yeterlilik Çalışması, Ankara, 2004.

ALEMDAĞ, Serdar, “Öğretmen Adaylarında Fiziksel Aktiviteye Katılım, Sosyal Görünüş Kaygısı Ve Sosyal Öz-Yeterlilik İlişkisinin İncelenmesi”, Doktora Tezi, Trabzon, Haziran 2013

ALKAN, Türker, “Siyasal Bilinç ve Toplumsal Değişim” Ankara: Gündoğan Basın Yayın Dağıtım, 1989

ALKAN, Türker, “Siyasal Toplumsallaşma” Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1979

ALPKAYA, U. VE MENGUTAY, S. (2004). “Fiziksel Aktivitenin Reaksiyon Sürecinin İncelenmesi” Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. cilt:9, sayı:3, S49–57.

- ALTERNATİF TERAPİ, “*Dans Nedir?*” <<http://www.alternatifterapi.com/>>
- ANA BİRTANNİCA, cilt 6, syf 598-599
- ARIKAN, Hasan, “*İnsanlar Neden Dans Ederler*”, Hürriyet Gazetesi-Eğlence ve Sanat, 21 Mart 2012
- ARMAĞAN, İbrahim, “*Sanat Toplum Bilimi – Demokrasi Kültürüne Giriş*”, s:21-60, İleri Kitabevi, İzmir, 1992
- BALABAN, Özge Can “*Çağdaş Dans Üzerinden Zaman Mekan Birlikteliği*” Mekanar, 26 Nisan 2008
- BAYKAL, D. “*Siyasal Katılma, Bir Davranış İncelemesi*”, AÜSBF Yayını, No:302, Ankara, 1970
- BİLEN, Sermin, “*Yaratıcı Dans*”, Müzik Eğitimi Yayınları, Ankara, 2011
- BİNGÖL, Bilge, “*Sanat Özgürlüğü*”, s:92-139, Hacettepe Hukuk Fak. Derg., 2011
- BREZİLYA KARNAVAL 2015, <<http://www.riocarnaval.org/tr/>> (Aralık 2014)
- CANATAN, Kadir, “*Beden Sosyolojisi*” Editör; Kadir CANATAN, Açılım Kitapları, İstanbul, 2011
- CANATAN, Kadir, “*Göçmenlerin Kimlik Arayışı*” Endülüs Yayınları, İstanbul, 1990
- CREWS, D.J. VE LANDERS, D.M. (1987). A meta-analytic review of aerobic fitness and reactivity to psychosocial stressors. *Medicine and Science in Sports and Exercise*,
- ÇETİN, Canan Sinem “*Kanserle Dans İzmir Latin Dans Projesi (İzmir’in İlk Projesi, Tüm İzmir’i Bir Araya Toplayan Proje)*” Kasım, 2014
- DAÇ, Elif (12 ocak 2010) “*Dans Ve Kültür İlişkisi Hakkında Notlar*” <<http://elifdac.blogspot.com.tr/2010/01/dans-ve-kultur-iliskisi.html>> (16 Kasım 2014)
- DEMİR A, ACAR M. Sosyal Bilimler Sözlüğü. Ankara: Adres Yayınları; 2005
- DİNLEMEZ, Pınar “*Dansın Tarihçesi, Dans Nedir, Ne Değildir?*” Yerel Gündem Haber Portalı
- DOĞAN, Pınar Karacan, “*Halk oyunlarının sosyal bütünleşmeye etkisi*”, Doktora Tezi, 2011
- EMİROĞLU, A. “*Antropoloji Sözlüğü*” Bilim ve Sanat Yayınevi, Ankara, 2003
- ERDOĞAN, E. “*Türk gençliği ve siyasal katılım: 1999-2003. Türk gençliği ve katılım*” Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı Yayınları. İstanbul, 2003
- ERDOĞAN, Mustafa, “*Hakkımızda*”, Anadolu Ateşi, <http://www.anadoluatesi.com/> (8 Kasım 2014)

ERTURAL, M.Serkan& GÜZELOĞULLARI, ERTURAL, Neslihan, “*Halk Oyunları İcralarının Otistik Bireylerin İletişimsel Gelişimine ve Sosyalleşme Sürecine Etkisi Üzerine Bir Deneme*” Engellilerde Sanat ve Spor Sempozyumu, 7-8 Mayıs 2007, Hacettepe Üniversitesi, Ankara/TÜRKİYE

EZGİ, Evci, “*Dans Daima*”, s: 62, Favori Yayınları, Ankara, 2002

FLANAGAN, C. “*Volunteerism, Leadership, PoliticalSocialization, andCivicEngagement*”. Lerner, R. M.,Steinberg L. (Edit.), Handbook ofAdolescentPsychology, New Jersey, 2004

FORMAT, Neuro (25 Mart 2015) “*Sosyal Uyma Deneyi*” <<https://www.facebook.com/video.php?v=866124946812663&pnref=story>> (Nisan 2015)

FREEDMAN,J.L., SEARS,D.O CARLSMITH,J.M., “*SosyalPsikoloji*”, Çev:Ali Dönmez, 3. Baskı, s:462, İmge Kitabevi, Ankara, 1998

GARDİNER, H. W. ve GANDER M. J. “*Çocuk ve Ergen Gelişimi*” (Yayın Hazırlayan: B. Onur). İmge Kitabevi, Ankara, 1993

GEİSSLER, R. NeueEntwicklungen im VerhaeltnisvonFamilieundSiyasal, SchweizerischeZeitschriftfürSoziologie, 1982

GEİSSLER, R. PolitischeSozialisation in der Familie. InBernhardClaussen&RainerGeißler (Ed.), “*DiePolitisierungdesMenschen. InstanzenpolitischerSozialisation*”. EinHandbuch(S:51-70), 1996

GÖKDERE, A. Y. “*Yabancı Ülkelere İşgücü Akımı ve Türk Ekonomisi Üzerindeki Etkileri*” İş Bankası Yayınları, Ankara, 1978

GÖKER, Oya “*29 Nisan Dünya Dans Günü'nde hep beraber dans edelim*”, Nisan 2004

GÖMLEKSİZ, M. “*Demokratik bir sınıf ortamı açısından Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin davranışlarının değerlendirilmesi*”Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara, 1988

GÖRŞEN, Nurşen, “*Toplumsal Konumun Sanat Üzerindeki Etkisi*”, Görsel Sanatlar Eğitimi, Makale, 2003

GÖZDE Tüzer”*Toparlanın Gidiyoruz Tadındaki Halkın Müziği Ve Dansı*”, Evrensel, 2004

GÜLDİKEN, N. “*Toplum bilimsel Boyutuyla Siyasal Katılım*” Dilek Ofset Matbaacılık, Sivas, 1996

GÜRBİLEK, Nurdan, “*Vitrinde Yaşamak*”, 1992

GÜZ, Nükhet; KÜÇÜKERDOĞAN, Rengin,“*Etkili İletişim Terimleri*”, İnkılap Kitabevi, s, 184, İstanbul, 2002

GÜZELLOĞULLARI, Neslihan, “*Türk Halk Oyunlarının Sağlık Alanında Yaşam Kalitesini Yükseltme İşlevi*”VII. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi. Gaziantep, 2006

HANNA, JudithLynne, ToDance is Human: A Theory of NonverbalCommunication, University of Texas Press, 1979, s.19

HOGG Michael A. ve VaughanGraham M. (2007). “*Sosyal Psikoloji*”, Çev; İbrahim Yıldız, Ayhan Gelmez, 1. Basım, Ütopya Yayınevi, Ankara

IŞIK, Emre, “*Beden ve toplum kuramı*”, Bağlam Yayınları, İstanbul, 1998

KAĞITÇIBAŞI, Ç. “*İnsan ve İnsanlar*”, Evrim Yayınları, 9.Baskı, İstanbul, 1996

KAHRAMAN, A.B. “*Siyasal katılıma etki eden sosyolojik faktörler*” (Isparta uygulaması). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2002

KEALİİNOHOMOKU, Joann. M.,*FolkDanceinFolkloreandFolklife: An Introduction* ed. byRİCHARDM.Dorson, University of Chicago Press, 1972, s. 387

KERESTECİ, Ayşe, “*Dansın Öyküsü*”, TRT 3 Radyo Yayını, Ankara, 1989

KGS, “*Balenin başlangıcı*” <<http://kadikoyguzelsanatlar.net/tr-TR/category/26/-kurslar-/116/bale-kurslari.aspx>>(Ekim 2014)

KOÇKAR, M. Tekin, “*Çağlar Boyunca İletişim Sanatı Olarak Dans ve Halk Dansları*”, s,3, Ankara:BağırzanYayınevi, 1998

KOÇKAR, M. Tekin, “*Dansın İletişimsel İşlevi*”, Kurgu Dergisi, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Yayını, Eskişehir; Sayı 8, ss. 327-339, 1990.

KOÇKAR, M. Tekin, “*Türkiye’de Halkdansları Eğitim ve Öğretimi Konusunda Yapılan Çalışmalar*”, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Yayını, Eskişehir; Sayı 9, ss. 259-266, 1991.

KOÇKAR, M. Tekin, “*Çağlar Boyunca Beden Dilinde Sanat ve Kültür İletişimi; Dans ve Halkdansları*”, Bağırzan Yayınevi, Ankara, 1990

LOMAX, Alan, et.al, *Dance Style andCulture in Folk Song Style andStructure*, 1968, Washington, D.C. s. 222-247

MARCUSE, Herbert, “*Tek Boyutlu İnsan*”, 1964

MİLLİYET GAZETESİ, ”*Dans Ederek Kendimi Tamamlıyorum*”, Mart, 2011

MOLCHO, Samy, “*Beden Dili(Sessiz Diliniz)*”, s,14, Gün Yayıncılık, İstanbul, 2000

NİE, N.H., VERBA, S. ve CONVERSE, P.E. “*Siyasal Katılma, Kamuoyu ve Oy Verme Davranışı*”, (Çev. İ. Turan ve T. Karamustafaoğlu) Yayınları, Ankara, 1989

NTV, (24 Nisan 2014) , “*Mutluluk kaç para eder*” <<http://www.ntv.com.tr/arsiv/id/25511921/>> 24 Kasım 2014

NURİYEVA, Melahat “*Sosyal Koşullar ve Bireyin Sosyalleşmesi*” Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi Cilt 4, No 2, 2012

NUR, Sevdâ “*İnsanlar Neden Dans Eder*”, Ekim, 2012

OKÇU, Zeynep, “*Uluslararası Başarılar*” Bale Okulu, <<http://www.zeynepokcubaleokulu.com/>> (23 EKİM 2014)

ONUR, B. “*Çocuk Tarih ve Toplum*”. Ankara. İmge Kitabevi, 2007

ONUR, B. “*Gelişim Psikolojisi*”, Yetişkinlik-Yaşlılık-Ölüm, Ankara: İmge Kitabevi, 2008

ÖKMEN, Mustafa, “*Sözlerin Ve Seslerin Ötesinde Beden Dili*”<http://www.mustafaokmen.org/index.php?option=com_content&view=article&id=82:soezlerin-ve-seslerin-oetesinde-beden-dl&catid=40:kendmz-geltreml> (Kasım 2014)

ÖZ, HEVAL, Bengi, İstanbul - BİA Haber Merkezi 01 Ocak 2011, Cumartesi 00:00

ÖZBUDUN, E. “*Türkiye’de Sosyal Değişme ve Siyasal Katılma*”. Ankara Hukuk Fakültesi Yayını, Ankara, 1975

ÖZCAN, Doğan (29 Aralık 2012) “*Üst Sınıfa Yönelik İnce Bir Alay: Gangnam Style*” <<http://blog.milliyet.com.tr/ust-sinifa-yonelik-ince-bir-alay---gangnam-style-/Blog/?BlogNo=395014>> (Temmuz 2014)

ÖZEVİN, Banu & BİLEN, Sermin “*Yaratıcı Dans*”, Müzik Eğitimi Yayınları, syf.11 Ankara, 2011

ÖZKAPTAN, Hasan, Teyfik, Balıkesir Üniversitesi Latin Dansları Kulüp Başkanı, Görüşme, Kasım, 2013

ÖZSEVİN, Banu, “*Yaratıcı Dans*”, Müzik Eğitimi Yayınları, Ankara, 2011

PONTY, Maurice- Merleau, “*Göz Ve Tin*”, Metis Yayınları, 1996

PROF.DR. ÜŞÜMEZSOY, Şener “*Dans, ulusalci ve devrimci bir olgudur*”

SEZGİN, Oğuz (27 Haziran 2014) “*Kalamar Hücrelerine Müzik Verince Dans Ediyor*”<<http://www.gercekbilim.com/kalamar-hucrelerine-muzik-verince-dans-ediyor/>> (Ekim 2014)

SHERLOCK, Joyce, “*DanceandtheCulture of the Body*”

STEPTOE, A. VE COX, S. (1988). Acuteeffects of aerobicexercise on mood. HealthyPsychology, 7, 329-340.

SÜMEN, Meriç, “ *Türkiye’de Dans Sanatının Dünyü, Bugünü ve Yarını*” Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 1. Ulusal Sanat Sempozyumu Bildirileri, 17-19 Nisan 1985, Ankara, 1985

TAPMAZ, Çiğdem, “*Halk Oyunları Çalışmalarının İlköğretim 5. Sınıf(10-11 yaş grubu) Öğrencilerinin Sosyal Uyum Düzeylerinin Etkisi Üzerine Bir İnceleme*”, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir, 2012

TEBER, Dr. Serol, “*Davranışlarımızın Kökeni*”, Sorun Yayınları İstanbul, 1978

TEKİNÖZ, H.K. “*Aile yapısının siyasal katılma açısından yeni tutumları geliştirmede etkinlik derecesi*”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü. İzmir, 1998

TERCAN, Ceren “*Dans Bireyleri Nasıl Etkiliyor*” Balıkesir Üniversitesi Dans Topluluğu Alan Araştırması, Balıkesir, Temmuz 2014

TERCAN, Ceren “*Dans ve Sanat*” Baü Sosyoloji Ders Sunumu, 2012

TEZCAN, M; Boş Zamanlar Sosyolojisi, Ankara, 1977

THEMA LAROUSSE, “*Edebiyat, Sanat, Müzik, Sinema(dünya)*” cilt 5, syf 426-448.

TOLSTOY, LevNikolayeviç “*Sanat Nedir?*” Şule Yayınları, EYÜL, 2008

TOZUN, Pelin (29 Nisan 2013) “*Dans*” <<http://dans35.blogspot.com.tr/2013/04/dans-nedir-dans-kokenleri.html>> (Ekim 2014)

TÜZER, Gözde (4 Mayıs 2014) “*Toparlanın Gidiyoruz Tadındaki Halkın Müziği Ve Dansı*” <<http://www.evrensel.net/haber/83627/toparlanin-gidiyoruz-tadindaki-halkin-muzigi-ve-dansi>> (Ağustos 2014)

ULUÇ, Cihan Kerem(çeviren), “*Hareket özgürlüğü: Mısır'da dansın devrimi*”, T24 Bağımsız İnternet Gazetesi, 2013

ÜNİVERSİTE, Oxford, (13 Kasım 2013), “*sosyalleşme beyin yapısını etkiliyor*” <<http://www.yakamozyakut.com.tr/saglik/sosyallesme-beyin-yapisini-etkiliyor-h7120.html>>, (12 Ekim 2014)

ÜŞÜMEZSOY, Prof. Dr. Şener, “*Dans, ulusalcı ve devrimci bir olgudur*”, Türk Solu Gazetesi

ÜRKMEZ, E. TONTAŞ E. (2012) “*Hikayemiz*” <<http://kanserledans.org/pages/493/393/f/tr-TR/Hikayemiz.aspx>>(Kasım 2014)

VEYİS, Sedat, Etnoloji Sözlüğü, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi Yayınları:200, Ankara, 1971, s. 63

VURAL, Serpilgöl, “*Otizmle dans*” röportaj, 12 kasım 2013

YAĞMUR , Çağla, “*Günümüzde Dans*”, 2012

YAŞAR, Hanife, “*Aytunç Bentürk İle Dans Üzerine*” röportaj, 2011

YAZICI, E. “*Üniversite Gençliğinin Sosyo-Kültürel Profili Üzerine Bir Alan Araştırması*”: Gazi Üniversitesi Örneği, G.Ü. İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara, 2001

YUNA, Melin Levent, “*Bir Gezginin Gözünden, Bir Sosyoloğun Dilinden: Bilgi Toplumunda Arjantin Tangosu*” SALOM Haftalık Siyasi ve Kültürel Gazete, 9 Ocak 2008